

แบบจำลองการสอน (Teaching models)

พื้นฐานความรู้ของนักเรียน

ความสามารถและประสบการณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.ศ.4 เคมี) เท่าที่ทราบจากการวิจัยเบื้องต้น¹ ปรากฏว่านักเรียนส่วนใหญ่มีทักษะในการเขียนดีพอควร แต่ส่วนใหญ่ยังขาดทักษะการใช้คำสัญลักษณ์ กล่าวคือไม่สามารถเลือกคำสัญลักษณ์มาใช้ตรงกับความมุ่งหมาย หรือเลือกคำสัญลักษณ์เหมาะสมแล้ว แต่ไม่สามารถแสดงออกให้ผู้อื่นเข้าใจได้ตรงตามที่ต้องการ

แบบจำลองการสอนเรื่อง

"การสอนทักษะการใช้คำสัญลักษณ์ในการเขียนความเรียง แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย" สำหรับครูภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ความมุ่งหมายทั่วไป

1. เพื่อนำความรู้เรื่อง "คำสัญลักษณ์" มาใช้ประกอบการเรียน เป็นการเสริมสร้างประสบการณ์แก่นักเรียน ให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. เพื่อให้นักเรียนได้แนวคิดในการเลือกเนื้อหา และการเลือกเฟ้นถ้อยคำมาเขียนเรียงความ
3. เพื่อให้นักเรียนรู้จักสังเกตคำสัญลักษณ์ที่ใช้กันอยู่ทั่วไป และค้นคว้ารวบรวมมาเป็นตัวอย่างได้

¹ ศึกษาละเอียดในบทสรุป และภาคผนวก.

4. เพื่อให้นักเรียนร่วมกันทำกิจกรรมประเภทต่าง ๆ โดยอาศัยความรู้ เรื่อง "คำสัญญาดีกษณ" เป็นสื่อ
5. เพื่อให้นักเรียนได้เห็นตัวอย่างความเรียงที่ใช้คำสัญญาดีกษณได้อย่างเหมาะสม และใช้ภาษาเขียนถูกต้อง
6. เพื่อให้นักเรียนเรียบเรียงความกึกโดยใช้คำสัญญาดีกษณตามลำดับชั้นของการเรียน
7. เพื่อให้นักเรียนวิจารณ์งานเขียน และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข
8. เพื่อให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ในอันที่จะสร้างคำสัญญาดีกษณของตนเองขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลักษณะโครงสร้างแบบจำลองการสอนทักษะการเขียน
ชั้น มัธยมศึกษาตอนปลาย

<p>บทนำ</p>	<p>หน่วยที่ ตอนที่ ส่วนที่</p> <p>ชื่อหน่วย ชื่อตอน ชื่อส่วน</p> <p>คำแนะนำเบื้องต้น ความนำ ความมุ่งหมาย</p> <p>แนวคิดสำคัญ</p> <p>แนวคิดย่อย</p>
<p>สิ่งเสริม ประสบการณ์</p>	<p>ปัญหาาคึก หนังสืออ่านเพิ่มเติมและ เอกสาร เสริมประสบการณ์</p> <ul style="list-style-type: none"> - สำหรับครู - สำหรับครูและนักเรียน - สำหรับนักเรียน <p>แหล่งวิทยาการ อุปกรณ์ เพลงหรือบทประพันธ์ คำใหม่</p>
<p>ประสบการณ์</p>	<p>กิจกรรมเสนอแนะ</p> <p>ตัวอย่างการจัดกิจกรรมใน 1 ช่วงเวลา</p> <p>แบบทดสอบ</p>

คำแนะนำเบื้องต้น

แบบจำลองการสอนภาษาไทย (การสอนทักษะการใช้คำสำคัญลักษณะในการเขียนความเรียง ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย) สำหรับครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีลักษณะเป็นหน่วยเสนอแนะการสอน สร้างขึ้นเพื่อช่วยในการสอนของครู การสร้างแบบจำลองการสอนชุดนี้ได้ยึดเนื้อหาตามหลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2518 เป็นหลัก

ลักษณะโครงสร้างแบบจำลองการสอนแต่ละตอนจะมีลักษณะเหมือนกัน ในแต่ละตอนจะแบ่งออกเป็น 4 ส่วนใหญ่ ๆ คือ บทนำ เนื้อหา สิ่งเสริม - ประสพการณ์ ประสพการณ์และกิจกรรม ในแต่ละส่วนยังแบ่งออกเป็นส่วนย่อย ๆ ดังนี้

1. ส่วนบทนำ เป็นส่วนที่บอกให้ทราบถึง หน่วย ชื่อหน่วย ตอน ชื่อตอน ความนำ ความมุ่งหมาย แนวคิดสำคัญ และแนวคิยย่อย
 - คำแนะนำเบื้องต้น จะบอกถึงวิธีใช้แบบจำลองการสอน และการนำแบบจำลองการสอนไปใช้
 - ความนำ จะบอกถึงลักษณะเฉพาะของแบบจำลองการสอนในแต่ละตอนว่า ต้องการให้ครูผู้สอนเน้นสิ่งใดเป็นพิเศษ เป็นการสื่อความหมายให้ครูผู้สอนทราบโดยเฉพาะ
 - ความมุ่งหมาย จะบอกความมุ่งหมายของเรื่องที่สอนเป็นข้อ ๆ และความมุ่งหมายทุกข้อเป็นความมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม ซึ่งต้องตั้งขึ้นให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายทั่วไปในการสร้างแบบจำลองการสอน
 - แนวคิดสำคัญ คือความคิดสำคัญที่ได้จากเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งเมื่อผู้สอนได้สอนไปแล้ว ทำให้นักเรียนเกิดความคิดดังกล่าว แนวคิดสำคัญนี้มาจากเนื้อหาในบทเรียนแต่ละตอน
 - แนวคิยย่อย คือความคิดส่วนย่อย ๆ ที่ได้จากเนื้อหา และจากแนวคิดสำคัญ

2. ส่วนเนื้อหา เป็นการรวบรวมเอาเนื้อหาจากตำรา ที่ว่าด้วยสัญลักษณ์ทั้งจากตำรา ภาษาไทยและต่างประเทศ เนื้อหากิ่งกล่าวจึงมีรายละเอียดพอสมควร เพื่อ อำนวยความสะดวกในการ เตรียมเนื้อหาสำหรับการสอนของครู

3. ส่วนสิ่งเสริมประสบการณ์

เป็นส่วนที่ครูจะต้องเตรียมเพื่อจะไปเสริมให้การทำการกิจกรรมการเรียนการสอนมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น อันจะก่อให้เกิดประสบการณ์ในชั้นการเรียนรู้นักเรียนส่วนนี้จะประกอบด้วย

ปัญหาคิด

เป็นรายการปัญหาที่เสนอไว้เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกการแสดงความคิดเห็นตามหัวข้อปัญหาซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของประสบการณ์และกิจกรรม ผู้สอนพึงตระหนักว่า ปัญหาคิดไม่ใช่ข้อทดสอบ

หนังสืออ่านเพิ่มเติมและ เอกสาร เสริมประสบการณ์

- สำหรับครู เป็นการเสนอรายชื่อหนังสือ และเอกสารที่ครูพึงอ่าน หรือค้นคว้า เพื่อให้มีความรู้ลึกซึ้งในเรื่องที่จะสอนยิ่งขึ้น
- สำหรับครูและนักเรียน เป็นการเสนอรายชื่อหนังสือและเอกสาร สำหรับครูและนักเรียนควรจะใช้ร่วมกัน
- สำหรับนักเรียน ได้แก่เอกสาร เสริมประสบการณ์

แหล่งวิทยากร

เป็นการ เสนอแนะ บอกแหล่งที่ค้นคว้าหาความรู้สำหรับครูและนักเรียน ซึ่งอาจจะเป็นสถานที่หรือบุคคล

อุปกรณ์

เป็นรายชื่ออุปกรณ์ที่เสนอไว้ เพื่อใช้ประกอบการสอนในแต่ละเรื่อง

คำประพันธ์

เป็นคำประพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในบทเรียนซึ่งช่วยให้ผู้เรียน
จำบทเรียนได้แม่นยำขึ้น

คำใหม่

หมายถึงคำใหม่สำหรับนักเรียน หรือคำที่นักเรียนควรจะรู้

4. ส่วนประสบการณ์และกิจกรรม

ในการจัดกิจกรรมใดก็ตามควรคำนึงว่าให้นักเรียนมีพฤติกรรมและเกิด
แนวคิดตามความมุ่งหมายที่วางไว้ ส่วนประสบการณ์และกิจกรรมประกอบด้วย
กิจกรรมเสนอแนะ

เป็นรายการกิจกรรมต่าง ๆ ที่เสนอแนะไว้อย่างกว้าง ๆ เพื่อให้
ครูได้เลือกใช้ตามความเหมาะสมกับเนื้อหา หรือเรื่องที่สอน
เวลา สภาพของสิ่งแวดล้อม ตลอดจนความสามารถที่ครูจะจัดทำได้

ตัวอย่างการจัดกิจกรรมใน 1 ช่วงเวลา

เป็นการ เสนอกิจกรรมการสอนเฉพาะเรื่องซึ่งอาจจะบรรลุความ
มุ่งหมายบางข้อ และแนวคิดบางประการอาจใช้เวลาเพียง 1
ชั่วโมง

แบบทดสอบ

เป็นข้อทดสอบในแต่ละเรื่อง หรือตอนนั้น ๆ ซึ่งอาจจะเป็นส่วนหนึ่ง
ของการประเมินผล

เอกสารเสริมประสบการณ์

เป็นเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่สอน เป็นสิ่งที่จะขยายความรู้
ของผู้เรียนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น อันจะก่อให้เกิดประสบการณ์ในการ
เรียนแก่ผู้เรียน อนึ่งแบบจำลองการสอนชุดนี้ ไม่ใช่บันทึกการสอน
แต่เป็นเพียงคู่มือที่จะช่วยชี้แนวทางในการสอนแก่ครู เมื่อครูจะนำไป
ใช้ จะต้องทำบันทึกการสอนโดยอาศัยแบบจำลองการสอนนี้

หน่วยที่ 1

"การเชื่อมโยงความคิดเพื่อยุคเป็นความเรียงสั้น ๆ"

ความนำ

แบบจำลองการสอนเรื่อง "การเชื่อมโยงความคิดเพื่อยุคเป็นความเรียงสั้น ๆ" มีลักษณะเป็นหน่วยเสนอแนะการสอน สร้างขึ้นเพื่อช่วยในการเตรียมการสอนเรียงความ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เรื่องนี้จะกล่าวถึงการนำคำสัญญาลักษณะมาใช้ในการเขียน โดยมุ่งให้นักเรียนได้แนวคิดที่จะนำคำสัญญาลักษณะต่าง ๆ ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้วไปใช้ประกอบการเขียนหรือนักเรียนอาจจะคิดคำสัญญาลักษณะขึ้นใช้เองก็ได้ สรุปว่าในเรื่องนี้มุ่งให้นักเรียนได้แนวคิดเกี่ยวกับเรื่องคำสัญญาลักษณะและสามารถบรรยายความคิดนั้นออกมาโดยวิธีพูดหรือเขียนเพื่อเป็นพื้นฐานในการเขียนเรียงความที่สมบูรณ์ต่อไป

เรื่องนี้ใช้เวลาสอนอย่างน้อย 1 ชั่วโมง ถ้ามีเวลามากพออาจจะเพิ่มเป็น 2-3 ชั่วโมง ก็ได้ เพราะการเขียนเป็นเรื่องของทักษะ การฝึกทักษะนั้นยังมีโอกาสฝึกได้มากเท่าไรยิ่งเป็นผลดีแก่ผู้เรียนมากยิ่งขึ้นเท่านั้น

อนึ่ง กิจกรรมเสนอแนะที่นำมาเสนอในการสอนเรื่องนี้ เป็นเพียงกิจกรรมเสนอแนะอย่างกว้าง ๆ ที่ครูสามารถนำไปดัดแปลง และเลือกใช้ให้เหมาะสมกับเวลาและสภาพแวดล้อม

ความมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนบอกความหมายของ "คำสัญญาลักษณะ" และสามารถเขียนตัวสะกดการันต์ได้ถูกต้องด้วย
2. เพื่อให้นักเรียนสังเกตธรรมชาติของคำสัญญาลักษณะง่าย ๆ ซึ่งครูเตรียมมาให้ เป็นตัวอย่างได้

3. เพื่อให้นักเรียนสังเกตธรรมชาติของคำสัญลักษณ์จากตัวอย่างและวิจารณ์
ได้ว่า คำสัญลักษณ์เหล่านั้นเหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด
4. เพื่อให้นักเรียนสามารถเลือกคำสัญลักษณ์มาใช้แทนสิ่งที่ต้องการจะพูดหรือ
เขียนให้ไต่ตรงตามเป้าหมาย
5. เพื่อให้นักเรียนสามารถอภิปรายเกี่ยวกับคำสัญลักษณ์ที่จะเลือกใช้ เขียนเรื่อง
ที่ครูกำหนดให้ เพื่อเป็นแนวทางในการเขียนความเรียงเป็นรายบุคคลต่อไป
6. เพื่อให้นักเรียนสามารถเขียนความเรียงสั้น ๆ ตามเรื่องที่ครูกำหนดให้ โดย
อาศัยแนวคิดจากการเรียนและการอภิปรายในชั้น

แนวคิด

การนำคำสัญลักษณ์มาใช้ประกอบการเขียน เป็นศิลปะอย่างหนึ่งซึ่งจะมีส่วนทำให้
ความเรียงนั้นมีคุณค่าอ่านยิ่งขึ้น

การใช้คำสัญลักษณ์ ผู้ใช้จำเป็นต้องเข้าใจธรรมชาติของคำสัญลักษณ์นั้นดี จึง
จะเลือกใช้ได้เหมาะสม ไม่ควรเลือกสิ่งที่ไม่รู้จักมาเขียนเป็นคำสัญลักษณ์

ผู้เขียนแต่ละคนสามารถสร้างสัญลักษณ์ขึ้นใช้ได้ แต่มีปัญหว่าผู้อ่านจะเข้าใจตรง
ตามที่ผู้เขียนต้องการหรือไม่ ผู้อ่านจะยอมรับหรือไม่ สิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องของเทคนิค ซึ่ง
ผู้เขียนควรคำนึงถึงอย่างยิ่ง

สัญลักษณ์ที่ใช้ในที่ต่างกัน จะมีความหมายต่างกันไปตามลักษณะของสังคม ซึ่งคน
ในสังคมนั้นยอมรับร่วมกัน

การเขียนความเรียงนั้น ทุกคนอาจเขียนให้ก็ได้ หากได้ฝึกฝนกันอย่างจริงจังตาม
ลำดับขั้น

เนื้อหาสังเขป

สัญลักษณ์ (Symbol) คือสิ่งที่นำมาใช้ในการพูดหรือการเขียน เพื่อให้ผู้ฟังหรือ
ผู้อ่านเข้าใจเรื่องนั้น ไต่ตรงตามความมุ่งหมายของผู้พูดหรือผู้เขียนโดยไม่ต้องอธิบายอย่าง

บึกยาว สิ่งที่ใช้เป็นสัญลักษณ์นั้นควร เป็นสิ่งที่มีลักษณะเป็นรูปธรรม เช่น คน สัตว์
สิ่งของ ฯลฯ เป็นต้น

เราอาจจะกล่าวอย่างง่าย ๆ ได้ว่า การนำคำสัญลักษณ์มาใช้ในการเขียน
นั้น เป็นการกล่าวถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้เข้าใจง่ายเข้า โดยใช้รูปธรรมแทนนามธรรม ใช้
คำสั้นแทนคำยาว ใช้คำง่ายแทนคำยาก รูปธรรมดังกล่าวผู้เขียนอาจจะนำสัญลักษณ์ที่
รู้จักกันแพร่หลายแล้วมาใช้ หรือกำหนดขึ้นเองก็ได้ แต่ต้องใช้ศิลปะในการเขียน ให้ผู้อ่าน
สนองตอบตามความต้องการของผู้เขียนได้ หมายความว่าทั้งผู้เขียนและผู้อ่านจะต้องสื่อ
ความหมายตรงกัน

เนื่องจากคำว่าสัญลักษณ์ (Symbol) มีความหมายหลายอย่าง ซึ่งอาจทำให้
ผู้อ่านเข้าใจผิดได้ ผู้วิจัยจึงขอใช้คำ "คำสัญลักษณ์" (symbolic word) แทน เพราะ
สื่อความหมายได้ดีกว่า

ตัวอย่าง ถ้าผู้เขียนต้องการอธิบายลักษณะของหญิงสาวสวยซึ่งเป็นชาวภาคเหนือ
ก็อาจจะใช้เป็น "ดอกเอื้องเมืองเหนือ" แทนได้

ถ้าเรากล่าวถึงสถาบันใดสถาบันหนึ่ง เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เราก็ำเอา
คำสัญลักษณ์ประจำสถาบันนั้นมาเขียนแทนเป็น "รั้วสีชมพู" หรือ "อาณาจักรจามบุรี" ก็ได้

ถ้าจะกล่าวถึงผู้หญิงสูงศักดิ์ ก็ใช้ "หงส์" แทน เป็นต้น

วิธีฝึกเชื่อมโยงความคิด

1. ฝึกพิจารณาคำๆ โดยพิจารณาว่าสิ่งที่เป็นนามธรรมอย่างหนึ่งมาอยู่คู่กับสิ่ง
ที่เป็นรูปธรรมอย่างหนึ่ง หรือสิ่งที่เป็นรูปธรรมมาอยู่คู่กันว่าควรจะสื่อความหมายอย่างไร
เช่น

ใจ	คู่กับ	มหาสมุทร	ความหมาย	ใจกว้าง
ใจ	คู่กับ	หิน	ความหมาย	ใจแข็ง
ใจ	คู่กับ	ปลาชิว	ความหมาย	ใจน้อย ชี้อลาง

ใจ	คู่กับ	พระ	ความหมาย	ใจบุญ
ใจ	คู่กับ	ยักษ์	ความหมาย	ใจร้าย
ใจ	คู่กับ	อีกา	ความหมาย	ใจดำ
หน้า	คู่กับ	เลือด	ความหมาย	คนเห็นแก่ใจ
หน้า	คู่กับ	คำสิ่งสุก	ความหมาย	หน้าแดง
ปาก	คู่กับ	บอน	ความหมาย	ชอบนินทา
ปาก	คู่กับ	หอย, ปู	ความหมาย	พูดมาก
ปาก	คู่กับ	ปลาแซบง	ความหมาย	พูดเห็นแก่ตน
น้ำยั้ง	คู่กับ	พระจันทร์	ความหมาย	ชีวิตสมรส
ทะเล	คู่กับ	เพลิง	ความหมาย	เพลิงไหม้ ความร้อน
ทะเล	คู่กับ	เลือด	ความหมาย	การนองเลือดครั้งยิ่งใหญ่
ทะเล	คู่กับ	น้ำตา	ความหมาย	ตกอยู่ในห้องแห่งความทุกข์
ชีวิต	คู่กับ	คอกกุดลาย	ความหมาย	ชีวิตที่ราบรื่น
ชีวิต	คู่กับ	ขวางหนาม	ความหมาย	ชีวิตที่มีอุปสรรค

2. ปีกพิจารณาธรรมชาติของคำสัญลักษณ์ อาจแบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ประจำสถาบัน ต้องศึกษาจากสถาบันหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถาบันนั้น เช่น พระแก้ว เป็นสัญลักษณ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชรรนจักร เป็นสัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ฯลฯ เป็นต้น สถาบันเดียวกันก็มีสัญลักษณ์หลายอย่างได้ เช่น สัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ นอกจากชรรนจักรแล้วยังมี โคมสี่เหลี่ยมแดง ต้นหางนกยูง อีกด้วย

2. สี พิจารณาตามธรรมชาติของสี เช่น สีขาว มีลักษณะธรรมชาติคือ สะอาด จึงอาจใช้แทนความบริสุทธิ์ ความไร้อะไร เป็นต้น

ตัวอย่างเพิ่มเติม

<u>สี</u>	<u>ลักษณะธรรมชาติ</u>	<u>ความหมาย</u>
แดง	เข้มเหมือนสีเลือด	ความเข้มแข็ง เลือด
ชมพู	สคใส	ความรัก ความสุข-สดชื่น
ดำ	มืด	ความเศร้า ความตาย
เขียว	สดชื่น	ความอุดมสมบูรณ์
โศก	โศกตามชื่อ	ความเศร้าโศก

3. ต้นไม้ (ดอกไม้และผล) อาจพิจารณาจากชื่อ เช่น กาวเรือง ใช้แทนความเจริญรุ่งเรือง พิจารณาจากลักษณะธรรมชาติ เช่น หญ้าแพรก ลักษณะธรรมชาติคือเกิดขึ้นทั่วไป อ่อนนุ่ม เจริญงอกงามรวดเร็ว จึงอาจใช้แทนความงอกงามทางความรู้ ความอ่อนนุ่มต่อมคนเราจึงใช้ไหว้ครู

ตัวอย่างเพิ่มเติม

<u>ต้นไม้</u>	<u>ลักษณะธรรมชาติ</u>	<u>ความหมาย</u>
✓ ต้นทม	ชื่อมีความหมายเศร้า	ความทุกข์ ความตาย
จำปา	ชื่อไม่ดี	ไปแล้วไปลับ
✓ บานไม่รู้โรย	บานตลอดเวลา	มั่นคง, ยั่งยืน, สวยไม่สร้าง
พุทธรักษา	ชื่อเป็นมงคล	พระพุทธคุ้มครอง
ใบบัว ใบบอน	น้ำกลิ้งไปมาได้	ความไม่แน่นอน ใจไม่มั่นคง
เถาวัลย์	เลื้อยพันไม้อื่น	เปลี่ยนไปตามสิ่งแวดล้อม ไม่เป็นตัวของตัวเอง
ลูกยาง	หล่นไกลคน	ลูกที่ต่างจากพ่อแม่มาก
กุหลาบ	กลิ่นหอม สีสวย	ความรัก ความสุขสดชื่น
✓ มะลิ	กลิ่นหอม สะอาด สวยงาม	ความบริสุทธิ์

4. สัตว์ พิจารณาจากลักษณะธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ เช่น ผึ้ง มด ปลวก เป็นสัตว์ที่มีความขยันขันแข็ง จึงอาจจะใช้แทนบุคคลที่ขยันขันแข็งในการปฏิบัติงาน
ตามหน้าที่

ตัวอย่างเพิ่มเติม

<u>สัตว์</u>	<u>ลักษณะธรรมชาติ</u>	<u>ความหมาย</u>
เต่า	เชื่องช้า รุ่มร่าม	ความรุ่มร่าม ความโง่
สุนัขจิ้งจอก	เจ้าเล่ห์ ฉลาด	ความเจ้าเล่ห์ ฉลาดแกมโกง
สิงโต, สิงห์	ใหญ่โต คุ มีอำนาจ	ผู้มีอำนาจ
กา	รูปชั่วตัวดำ	ความชั่วร้าย คำสาป คนสกุลต่ำ
นกขมิ้น	ชอบเร่รอน	ความรอนเร่พเนจร

5. ปรางค์การณธรรมชาติ พิจารณาจากชื่อ เช่น ฟ້าร้อง แทนการร้องไห้ ความเศร้าโศกการ พิจารณาจากลักษณะธรรมชาติ เช่น ฝน ให้ความเย็นความชุ่มชื้นแก่มนุษย์ จึงอาจใช้แทน ความชุ่มฉ่ำ ความสุขสดชื่น ความเมตตาการุณา เป็นต้น

ตัวอย่างเพิ่มเติม

<u>ชื่อปรางค์การณธรรมชาติ</u>	<u>ลักษณะธรรมชาติ</u>	<u>ความหมาย</u>
สายรุ้ง	หลากสี สว่าง สวยงาม	ความหวัง ความงาม ความรุ่งโรจน์
แคว	แควเล็กแควน้อยมาบรรจบกัน	ความสามัคคี
หมอก เมฆ	สีเทา มีค	ความเศร้า, อุปสรรค
ทะเล	กว้างเห็นแต่หน้ากับฟ้า	ความอ่าวว่าง ว่าเหว
พายุ	ทำความเสียหายแก่บ้านเรือน	ความโหดร้าย อารมณร้าย

6. แร่ธาตุ พิจารณาตามลักษณะธรรมชาติ เช่น เพชร มีลักษณะธรรมชาติ คือ ความแข็ง สวยงาม ราคาแพง จึงใช้แทนหญิงสาวที่ค้ำพร้อมทั้งรูปสมบัติ และคุณสมบัติ

ตัวอย่างเพิ่มเติม

<u>ชื่อแร่ธาตุ</u>	<u>ลักษณะธรรมชาติ</u>	<u>ความหมาย</u>
เงิน, ทอง	มีค่า	ความมั่งคั่ง ร่ำรวย ความเรืองรอง
เหล็ก	แข็ง	ความเข้มแข็ง มั่นคง หนักแน่น
ทับทิม	สวยงาม มีราคา	หญิงที่ค้ำงาม

7. สิ่งของ พิจารณาตามชื่อ เช่น รม อาจใช้แทน ความร่มเย็นเป็นสุข หรือพิจารณาตามลักษณะธรรมชาติ เช่น มีค (ของมีคม) มีความคม ทำให้ยากเจ็บได้ จึงอาจใช้แทน การกรีดเฉือน ทำให้เจ็บปวด

ตัวอย่างเพิ่มเติม

<u>สิ่งของ</u>	<u>ลักษณะธรรมชาติ</u>	<u>ความหมาย</u>
ระฆัง	ส่งเสียงดังไปไกล	ความมีเกียรติ ชื่อเสียง
พัด	ทำให้เย็น	ความสุข
เคาท์รีค	รีคโก	การชูกรีค
น้ำเช็ดหน้า	ใช้ซับน้ำตา	ความเศร้า
เขาสัตว์	ตรงกับส่วนวนสวมเขา	เป็นชู้กับภรรยาท่าน

8. เวลา อาจพิจารณาตามชื่อ เช่น ยามเย็น แทน ความร่มเย็น สุกสบายไม่ร้อน พิจารณาตามลักษณะธรรมชาติ เช่น รุ่งอรุณ เป็นตอนเริ่มต้นของวัน แทน การเริ่มต้น เช่น เริ่มต้นชีวิต

ตัวอย่างเพิ่มเติม

<u>เวลา</u>	<u>ลักษณะธรรมชาติ</u>	<u>ความหมาย</u>
กลางวัน	สว่างไสว	ความแจ่มใส รุ่งโรจน์
กลางคืน	มืด	ความเศร้าหมอง
พลบค่ำ	ความมืดเริ่มเข้ามาปกคลุม	เริ่มเข้าสู่ภาวะแห่งความทุกข์

9. ส่วนประกอบของร่างกาย อาจพิจารณาตามชื่อ เช่น หัวใจ แทนสิ่งสำคัญในชีวิต พิจารณาตามลักษณะธรรมชาติ เช่น แขนขวา แทน ผู้เป็นกำลังสำคัญ

ตัวอย่างเพิ่มเติม

<u>อวัยวะ</u>	<u>ลักษณะธรรมชาติ</u>	<u>ความหมาย</u>
หู, ตา	ฟัง, ดู	ผู้ดูแลรักษาผลประโยชน์
หัว	ตนความคิด	ความเฉลียวฉลาด เขาวนไว
ท้อง	แสดงการหิวและอิ่ม	ความหิว การกินอยู่

10. ตัวละครในวรรณคดี พิจารณาตามบทบาทของตัวละคร เป็นแนวเทียบ เช่น ตัวละครที่มีบทบาทเศร้าโศก อาจนำมาเปรียบเทียบกับชีวิตของบุคคลที่ต้องการกล่าวถึงว่า กำลังเศร้าโศกเหมือนพระอู่รุท ทิศถึงนางอุษา เป็นต้น

ตัวอย่างเพิ่มเติม

<u>ตัวละคร</u>	<u>บทบาทหรือลักษณะเด่น</u>	<u>ความหมาย</u>
เจ้าเงาะ	มีรูปทองซ่อนอยู่ภายใน	คนรูปไม่งามแต่หน้าใจดี
นางสีดา	ความงาม ภรรยาที่ดี	ความงาม ความจงรักภักดี

ปัญหานำคิด

1. คำสัญญาลักษณะ มีความจำเป็นต่อการเขียนอย่างไร ? ถ้าเขียนโดยไม่ใช้ คำสัญญาลักษณะจะได้หรือไม่ ? เพราะเหตุใด ?
2. สัญญาลักษณะที่ใช้กันอยู่ทั่วไปเกิดขึ้นได้อย่างไร ? ใครเป็นผู้กำหนดขึ้นใช้
3. ทำอย่างไรจึงจะสามารถถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นคำสัญญาลักษณะที่เหมาะสมได้
4. มีกลวิธีในการเลือกใช้คำสัญญาลักษณะอย่างไร จึงจะสื่อความหมายได้ตรงตาม ความต้องการของผู้เขียน
5. ถ้านักเรียนจะบรรยายสภาพห้องเรียนนี้ นักเรียนจะใช้คำสัญญาลักษณะอะไร ? เพราะอะไร ?

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หนังสืออ่านเพิ่มเติมและเอกสาร
เสริมประสบการณ์

สำหรับครู

ก. หนังสือเกี่ยวกับคำสัญลักษณ์

บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, ม.ล. วิเคราะห์สุวรรณคดี. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช
จำกัด, 2517.

ประสิทธิ์ ภาพยัดลอน. ภาษากวี. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2518.

ลิทชา พิณีจตุรคด และ ประทีป วาทิกทินกร. ร้อยกรอง. โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์หญิง
ปากเกร็ด กรมประชาสงเคราะห์, 2518.

อรวรรณ (นามแฝง). มาลัยร้อยชีวิต. กรุงเทพฯ 11 : มิตรรากการพิมพ์, 2518.

Crimmon Mc., M. James. Writing With A Purpose. Boston : Houghton
Mifflin Company, 1963.

Morris Charles. Signs Language and Behavior. New York : George
Braziller, Inc., 1955.

Ogden, C.K., and Richards, I.A. The Meaning of Meaning. London :
K. Paul, Trench, Trubner & Co., Ltd., 1923. 5th ed. revised.
New York : Harcourt, Brace and Company, 1938.

Strang M.H. Barbara. Modern English Structure. second edition,
New York : St. Martin's Press, 1968.

"Symbol", Collins New Age Encyclopedia, edited by George F. Maine
& J.B. Foreman M.A. Collin, I (1957), 1038.

"Symbol", New Standard Encyclopedia X II. (1969), S-553-4.

"Symbol", The World Book Encyclopedia, X VII. (1971), 185-6.

Warriner E. John, Ludwig M. Richards and Connolly X. Francis
Advanced Composition. New York : Harcourt, Brace & World,
Inc., 1961. P.527.

Wellborn Jane. "Teaching Symbolism," Improving College and
University Teaching, XXIII (No 2 ; Spring, 1975) pp. 89-92.

ข. หนังสือเกี่ยวกับวิธีสอนและการวัดผล

ครูเก่า (นามแฝง). "สำหรับผู้ที่คิดไม่ออกว่าจะสอนเรียงความอย่างไร," วิทยากร.
69 (สิงหาคม 2503), 3-10.

ชวาล แพร์ทกุล. เทคนิคการวัดผล. พระนคร : อักษรเจริญทัศน์, 2516.

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. "วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมในการสอนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษา,"
เอกสารประกอบการเรียนวิชาพฤติกรรมกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย, 2517.
(อักษสานา).

บุญนำ บุญเสธร. "การสอนเขียนในชั้นมัธยมศึกษา." คู่มือครูวิชาภาษาไทย. พระนคร :
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2512.

บุญเหลือ เทพยสุวรรณ. ม.ล. "หัวข้อวรรณคดีไทย," วรรณไวทยากร. โครงการ
ตำราสมาคมสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2514.

บุพา สงศิริ. "การสอนเขียน," คู่มือครูวิชาภาษาไทย เล่ม 3 เอกสารการนิเทศการศึกษา
ฉบับที่ 100 หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, 2512.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. หลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2503. พระนคร :
คุรุสภา, 2511.

_____ . ประมวลการสอนวิชาภาษาไทย สังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-5.

กรุงเทพมหานคร : คุรุสภา, 2516.

ประมวลการสอนมหาวิทยาลัยภาษาไทย ตามหลักสูตรประโยคมัธยมศึกษา
ตอนปลาย พ.ศ. 2518. กรุงเทพมหานคร : กุรุสภา, 2518.

สุจริต เพียรชอบ. "การสอนภาษาไทยระดับมัธยมปลาย." คู่มือครูวิชาภาษาไทย,
พระนคร : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2512.

สมน อันไชยยะ, และคนอื่น ๆ . "การสอนเรียงความย่อความ," เอกสารประกอบการ
รายงานวิชาการสัมมนาการสอนภาษาไทยในชั้นมัธยมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517. (อักษำเนา).

ค. หนังสือเกี่ยวกับกลวิธีในการเขียน

คณะอาจารย์ภาษาไทย, คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. การเขียนและการพูด.
พระนคร : ทำเนียบนายกรัฐมนตรี, 2515.

คณะอาจารย์ภาษาไทย, คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. คำสอนวิชาภาษาไทย.
พระนคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2516.

ชุมนุมภาษาไทยของกุรุสภา, คำบรรยายภาษาไทยชั้นต้น. พระนคร : กุรุสภา 2513.

คำบรรยายภาษาไทยชั้นสูง. พระนคร : กุรุสภา, 2511.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ง. เอกสาร เสริมประสบการณ์

กลวิธีในการสอนเขียน

ในการสอนเขียน กลวิธีสอนมีความสำคัญอย่างยิ่ง อาจารย์ภาษาไทยที่เข้าห้องสอน ชั่วโมงแรก แล้วสั่งให้นักเรียนเขียนเรียงความเรื่องนั้นเรื่องนี้ทันทีได้เป็นผู้สอนการเขียน แต่เป็นผู้สั่งให้ทำและจับผิดในการตรวจแก้เท่านั้น ความจริงการสอนเขียนก็เช่นเกี่ยวกับการสอนวิชาคณิตศาสตร์หรือวิทยาศาสตร์ ต้องอธิบายให้เข้าใจ เห็นแนวทางเห็นวิธีการ แล้วจึงให้นักเรียนลงมือปฏิบัติ ครั้งแรก ๆ นักเรียนยังขาดความชำนาญ ย่อมมีข้อบกพร่อง ครูอาจารย์ เป็นผู้ชี้แจงให้นักเรียนเห็นข้อบกพร่องนั้น แล้วช่วยหาทางแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น

ในการเขียน เรื่องที่จะต้องสอนตามลำดับหลังจากนักเรียนรู้ตัวอักษรและพูดได้แล้ว คือ

ขั้นที่ 1 สอนให้สะกดถูก เรียบเรียงถ้อยคำ ให้สื่อความหมายได้และรู้จักแบ่งวรรคตอน

ขั้นที่ 2 สอนให้นักเรียนแสดงออกให้ไต่ควยการเขียน ซึ่งความรู้และความรู้สึกนึกคิดของนักเรียน

ขั้นที่ 3 สอนให้นักเรียนรู้จักเรียบเรียงความรู้ และความรู้สึกนึกคิดนั้นออกมาอย่างเป็นระเบียบ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจตรงตามที่เราคงต้องการ

ขั้นที่ 4 สอนให้รู้จักเทคนิคเฉพาะในการเขียนเรื่องประเภทต่าง ๆ เช่น การย่อความจากการเขียนเรียงความ การเขียนบทความทางวิชาการต่างจากการเขียนเรื่องสั้น (Short Story) ทั้งในแง่วัตถุประสงค์และเทคนิคการเขียน

คัดลอกมาจาก "การสอนเขียน" ของนางยุพา สงศิริ

สำหรับผู้ที่คิดไม่ออกว่าจะสอนเรียงความอย่างไร

ครู เก่า

ครูสอนวิชาภาษาไทยมักมีข้อหนักใจตรงกับอยู่หลายอย่าง อย่างหนึ่งนั่นคือนักเรียนเขียนเรียงความไม่ได้

ในระบะที่นักเรียนเริ่มหัดเขียนเรียงความด้วยสำนวนภาษาของตนเอง ถ้าครูสั่งนักเรียนให้เขียนเรียงความเรื่องนั้น ๆ ให้มีความยาวเท่านั้นบรรทัด หรือเท่านั้นหน้า สิ่งแล้วให้นักเรียนค่างกต่างไปเขียนมา ดังนั้นนักเรียนจะรู้สึกหนักใจเป็นอันมาก ข้อหนักใจคือ "ไม่รู้จะเขียนอะไร" ซึ่งหมายความว่าไม่มีความรู้ที่จะเขียน เพราะการที่ครูทำเช่นนั้นเป็น การสอบโดยมิได้สอน

สาเหตุใหญ่ที่นักเรียนในปัจจุบันนี้เขียนเรียงความไม่ได้ ก็คงเป็นเพราะไม่มีความรู้ที่จะเขียนออกมาให้เป็นเรื่องเป็นราว

บางคนมีความรู้มาก แต่ไม่สามารถที่จะพูดหรือเขียนออกมาให้คนอื่นเข้าใจได้ ที่เป็นดังนี้ คงจะเป็นเพราะเขาขาดการฝึกฝน ขาดความชำนาญในการพูดหรือเขียน วิชาการศึกษาถือว่า การใช้ภาษา ได้แก่การฟังการพูด การอ่าน การเขียน เป็นวิชาทักษะ คือเป็นวิชาที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความคล่องแคล่ว ผู้ที่ทำอะไรได้คล่องแคล่ว เรียกว่าเป็นผู้ "มีทักษะ" ใน การนั้น ๆ และผู้ที่จะมีทักษะได้ก็ต้องได้รับการฝึกฝนมาเพียงพอ

เราจะทำอย่างไรจึงจะช่วยนักเรียนของเราให้มีทักษะในการเขียนจนสามารถเขียนเรียงความได้

ครูจะแก้ไขหรือช่วยเหลือนักเรียนได้ถูกทางนั้น จะต้องทราบสาเหตุก่อน ถ้านักเรียนเขียนเรียงความไม่ได้ด้วยเหตุที่ไม่มีความรู้ ก็อาจช่วยนักเรียนมิให้เบื่อวิชาเรียงความ โดยให้เขียนเรื่องที่นักเรียนมีความรู้ ให้เขียนเล่าเรื่องที่เขารู้สึกประทับใจ เช่น เล่าเรื่องการไปเที่ยวสนุก เล่าเหตุการณ์สำคัญในชีวิตหรือเล่าการกระทำซึ่งเขารู้สึกภูมิใจมาก

นักเรียนในชั้นเดียวกันไม่จำเป็นต้องเขียนเรียงความเรื่องเดียวกัน นักเรียนควรได้เขียนเรื่องที่เขายากเขียน ถ้าครูจะกำหนดเรื่องใดเรื่องเดียวให้นักเรียนทั้งชั้นเรียน ก็ควร

เป็นเรื่องที่นักเรียนทั้งชั้นสนใจร่วมกัน ถ้าได้เรื่องที่นักเรียนสนใจแล้วแต่นักเรียนไม่มีความรู้ ครูอาจช่วยได้โดยแนะนำหนังสือที่ให้ความรู้เรื่องนั้น ให้นักเรียนได้อ่านก่อน แล้วรวบรวมความรู้เหล่านั้นเขียนออกมาเป็นส่วนวนภาษาของตนเอง หรือก่อนเขียนครุณานักเรียนทั้งชั้น สนทนาเรื่องนั้น ๆ เขียนใจความสำคัญของเรื่อง (ข้อความรู้) ลงบนกระดานดำ เมื่อได้เนื้อหาพอสมควรแล้วให้นักเรียนต่างเขียนเรียงความเรื่องนั้นขึ้นด้วยคำสำนวนของตนเอง

ครูควรแนะนำวิธีหาความรู้ให้แก่นักเรียน ว่าวิธีหาความรู้นั้นทำได้หลายวิธี เช่น อ่าน หนังสือ ฟังบรรยาย ฟังปาฐกถา ฟังวิทยุ คุโทรทัศน์ ฟังอภิปราย ถามผู้รู้ เป็นต้น

ตารางสอนในปัจจุบันไม่นิยมระบุลงไปว่าชั่วโมงนี้วิชาวรรณคดีไทย ชั่วโมงนั้นหลักภาษาไทย หรือเรียงความ ย่อ เป็นต้น แต่เขียนลงไปว่า "ภาษาไทย" ทั้งนี้ ฉะนั้นเหตุที่วิชาภาษาไทยแขนงต่าง ๆ ย่อมมีความสัมพันธ์กัน ครูไม่ควรแยกสอนอย่างละชั่วโมง ครูผู้สอนย่อมเตรียมการสอนไว้ล่วงหน้าแล้วว่า ชั่วโมงไหนจะสอนอะไรบ้าง และนั่นคหมายความว่า วันไหนชั่วโมงไหน ควรเตรียมหนังสือ สมุดเล่มไหนมาเรียน

ที่ว่าวิชาภาษาไทยแขนงต่าง ๆ สัมพันธ์กันนั้น ตัวอย่าง เช่น แบบเรียนภาษาไทยหรือแบบเรียนวรรณคดีไทย มิใช่มีไว้เพื่อเรียนวรรณคดีอย่างเดียว แต่จากแบบเรียนนั้นครูอาจใช้ฝึกฟัง ฝึกพูด ฝึกอ่าน ฝึกเขียนได้ ครูอาจสอนหลักภาษาไทยจากแบบเรียนวรรณคดีไทยก็ได้ ขณะสอนหลักภาษาไทย ครูอาจสอนเรียงความแทรกลงด้วยก็ได้

นักเรียนบางคนรู้สึกท้อถอยต่อการเขียนเรียงความมาก กว้างเหตุที่เมื่อเขียนอะไรลงไปก็จะถูกติว่าใช้ไม่ไ้เสียทุกทีไป เมื่อเป็นเช่นนี้นักเรียนจะเบื่อหน่ายการเขียนเรียงความอย่างที่สุด เมื่อถึงเวลาเขียนเรียงความจะรู้สึกว่าจะไม่มีความสุข แล้วพาลเกลียดวิชาภาษาไทยตลอดไปถึงไม่ชอบครูสอนวิชาภาษาไทยด้วย

คุณลักษณะของครูสอนวิชาภาษาไทยที่ดีย่อมจะมีหลายอย่าง รวมทั้งต้องมีความอดทน และเป็นคนใจกว้างด้วย เมื่อครูวิชาภาษาไทยมีคุณลักษณะดังนี้ ถ้านักเรียนเขียนเรียงความออกมาทั้ง ๆ ที่ครูเห็นว่า "ไม่ไ้ความ" เลย ครูก็จะอดทนไม่พูดวิจารณ์ออกไปตรง ๆ อย่างนั้น การพูดติเคียดออกไปตรง ๆ กังนั้น อาจเกิดผลเสียมากโดยที่ครูคาดไม่ถึง คือ

ทำให้นักเรียนเสียกำลังใจและเกลียดวิชาภาษาไทยดังกล่าวมาแล้ว ถ้าจะพูดกันอย่างวิชาการ สักหน่อยก็พูดได้ว่า "ทำให้นักเรียนมีเจตคติ (ทัศนคติ) ที่ไม่ดีต่อวิชาภาษาไทย"

บางท่านคงจะแย้งว่า "ก็เขียนมาไม่ได้ความจริง ๆ จะให้พูดว่าอย่างไรเล่า" จริงอยู่ที่นักเรียนเขียนมานั้นอาจจะไม่ได้ความจริง แต่ครูควรพิจารณาให้เห็นก่อนว่าที่ไม่ได้ความนั้นเป็นเพราะเหตุไร เป็นเพราะใช้คำผิดที่ หรือวางส่วนขยายไม่เหมาะสม หรือแบ่งวรรคตอนไม่ดี หรือกล่าวข้อความสับสน ทำให้ผู้อ่านเข้าใจผิด หรือกล่าวคลุมเครือ ทำให้ผู้อ่านไม่เข้าใจ เมื่อพบสาเหตุที่ทำให้ "ไม่ได้ความจริง" แล้ว จึงชี้แจงและช่วยแก้ไขให้เป็นอย่าง ๆ ไป

ครูจำเป็นต้องบอกให้นักเรียนทราบว่า การพูดหรือเขียนอะไรให้ผู้อื่นฟังหรืออ่านนั้น ต้องใช้ภาษาให้ถูกต้องตามที่เขานิยามกัน ให้ผู้ฟังหรือผู้อ่านเข้าใจตรงกับที่เราต้องการจะให้เขาเข้าใจ ถ้าพูดหรือเขียนโดยมุ่งหมายอย่างหนึ่ง แต่ผู้ฟัง ผู้อ่านเข้าใจไปอีกอย่างหนึ่งแล้ว ก็กล่าวได้ว่า การสื่อสารนั้นไม่ไฉน

ครูวิชาภาษาไทยชั้น ม.ศ.ต้น อาจช่วยนักเรียนให้เขียนเรียงความได้ โดยสอนวิชาเรียงความให้สัมพันธ์กับวิชาหลักภาษาไทย เช่น ให้นักเรียนยกประโยคสองส่วนมีแค่ประธานกับกริยามาสักประโยคหนึ่ง นักเรียน ม.ศ.ต้น ได้เรียนหลักภาษาเรื่องประโยคมาแล้วคงทำได้แน่ สมมุติว่านักเรียนยกประโยคคนเดิน เขียนลงบนกระดานคำ ครูให้นักเรียนหาส่วนขยายมาประกอบประธานอาจได้หลายอย่างดังนี้

ชายหนุ่มหนึ่ง, หญิงแก่คนหนึ่ง, หนุ่มรูปงามคนหนึ่ง, ชายหญิงกลุ่มหนึ่ง มีจำนวนประมาณ 10 คน ฯลฯ

ครูให้หาส่วนขยายมาประกอบกริยา อาจได้ข้อความดังนี้
เดินอย่างรีบร้อน เดินอย่างวิ้งว้าง ค่อย ๆ เดิน เดินช้า ๆ มุ่งหน้าไปสู่ป่าอะเมะซาลา เมื่อเริ่มครบ 2 ส่วนแล้ว ให้คิดข้อความเพิ่มเติมว่า เดินไปไหน พบอะไร เมื่อถึงที่นั้นแล้วทำอย่างไร เมื่อขยายความออกมาถึงเพียงนี้แล้ว ก็เรียกได้ว่าเป็นเรียงความตอนหนึ่ง

และถ้านักเรียนยกประโยคสั้น ๆ มาหลายประโยค แล้วให้ขยายประโยคนั้น ๆ ออกไปเอาประโยคที่ขยายแล้วเหล่านั้นมาต่อกันให้เป็นเรื่องเดียวกัน จนเป็นเรื่องราวสั้น ๆ ขึ้นมา ก็นับว่านักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียงความขึ้นมามีอีกชั้นหนึ่ง

วิธีสอนเรียงความอย่างนี้ นักเรียนน่าจะพอใจเรียน เพราะเปิดโอกาสให้เขาคิดโดยมีครูคอยช่วยชี้แจงงานของเขาสำเร็จ เมื่องานสำเร็จ คือได้เรียงความออกมาเป็นเรื่องแล้ว นักเรียนจะรู้สึกภูมิใจว่า เรื่องนั้นสำเร็จออกมาด้วยความสามารถของเขา หรือเพื่อนร่วมชั้นของเขา จะเกิดความมั่นใจในตนเองขึ้นด้วยเรียนรู้วิธีเขียนทีละชั้น

ถ้านักเรียนรู้สึกมั่นใจในตนเองจนสามารถจะเขียนข้อความจากความคิดของตนเองได้บ้างแล้ว ครูอาจช่วยโดยเล่าเรื่องหรือนิทานให้ฟัง แต่เล่ายังไม่จบ พอถึงตอนสำคัญครูหยุดเล่าให้นักเรียนคิดต่อเรื่องออกไปเองว่า เรื่องควรจะจบลงอย่างไร การทำดังนี้เป็นการช่วยส่งเสริมจินตนาการให้เจริญขึ้นพอสมควรแก่วัย นักเรียนในชั้นหลายคน อาจต่อเรื่องให้ลงเอยได้หลายอย่าง และอาจให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นว่าจบอย่างไรจึงจะดีและเหมาะสมที่สุด

ครูอาจเล่าเรื่อง "กษัตริย์ทาโลหิตเด็กท่ากระสายยา" ข้อความในเรื่องนั้นมีว่า ครั้งหนึ่งมีกษัตริย์พระองค์หนึ่ง ประชวรพระโรคในทรวงอก แพทย์หลวงถวายการรักษาอยู่นานก็ไม่หาย ต่อมาแพทย์หลวงกราบทูลว่า ถ้าจะให้พระโรคหาย ต้องใช้โลหิตเด็กอายุ 12 ขวบ ท่ากระสายยา โดยเอาเด็กมาฆาหน้าพระที่นั่ง แล้วใช้โลหิตสก ๆ ประสมพระโอสถเสวยทันที พระโรคจึงจะหาย

กษัตริย์พระองค์นั้นจึงให้ข้าราชการนำทองคำไปเทาลูกฟักไปที่ช่องรังป่าว ประกาศว่าถ้าชาวเมืองผู้ใดนำลูกอายุ 12 ขวบ มาถวายให้ทำน้ำกระสายยา พ่อแม่เด็กคนนั้นก็จะได้ทองคำไปเทาลูกฟักเป็นเครื่องตอบแทน

ข้าราชการที่เยวดีช่องรังป่าว ประกาศอยู่หลายวัน จึงมีสามีภรรยาผู้ยากจนมากคนหนึ่งนำลูกอายุ 12 ขวบ มาแลกเอาทองคำไป

ข้าราชการคนนั้นเมื่อได้เด็กมาแล้วจึงพาเด็กไปเฝ้าพระเจ้าแผ่นดิน พระเจ้าแผ่นดินให้ประชุมขุนนาง แล้วตรัสถามที่ประชุมว่า "การฆ่าเด็กผู้ไม่มีความผิดจะเป็นบาปหรือไม่" ข้าราชการผู้ใหญ่คนหนึ่งกราบทูลว่า "การฆ่าคนที่ไม่มีความผิดนั้นย่อมถือว่าเป็นการทำบาป แต่การที่จะปล่อยให้พระมหากษัตริย์ต้องสิ้นพระชนม์ไปก่อนถึงเวลาอันสมควรนั้น ย่อมจะเกิด

ผลร้ายแก่บ้านเมือง จึงเป็นการสมควรที่จะฆ่าเด็กเพื่อใช้โลหิตประสมพระโอสถถวายให้
พระเจ้าแผ่นดินมีพระชนมายุยืนนาน เพื่อจะไ้ทรงปกครองบ้านเมืองให้มีความสุขสืบไป
และไม่ควรถือว่าการฆ่าเด็กเป็นการทำบาป"

เด็กไ้ยืนขุนนางผู้ใหญ่กราบทูลกั้งนั้น ก็หัวเราะขึ้นด้วยเสียงอันดัง กษัตริย์จึงตรัส
ถามเด็กว่า "เจ้าหัวเราะอะไร" เด็กนั้นกราบทูลว่า "ตามธรรมดาพ่อแม่ย่อมรักลูกมาก
และยอมพยายามทุกทางที่จะป้องกันชีวิตของลูกไว้ แต่พ่อแม่ของข้าพระองค์มีความโลภจึงนำ
ข้าพระองค์มาแลกเอาทองคำไป ข้าพระองค์ยังหวังอยู่ว่าจะไ้รับพระกรุณาจากพระมหากษัตริย์
แต่เมื่อข้าพระองค์ไ้ฟังขุนนางผู้ใหญ่กราบทูลกั้งนี้ จึงรู้ตัวว่าเข้าใจผิด ด้วยพระมหากษัตริย์ก็
คงทรงเห็นแก่พระชนมชีพยิ่งกว่าจะทรงเห็นแก่ชีวิตของข้าพระองค์ ด้วยเหตุนี้ข้าพระองค์จึงไ้
หัวเราะขึ้น"

ครูเล่าถึงตอนนี้แล้วลงหยุดเล่า เปิดโอกาสให้นักเรียนคิดแต่งต่อ

การเล่าเรื่องซึ่งมีบุคคลในเรื่องเป็นเด็กอายุรุ่นราวคราวเดียวกับนักเรียน ผู้ฟังนั้น
ช่วยให้นักเรียนสนใจฟัง ด้วยมีข้อคิดในแง่จิตวิทยาว่า เด็กวัยรุ่นยอมสนใจผู้ที่มีอายุรุ่นเดียวกับตน ถ้าบุคคลนั้นไ้ได้รับความยุติธรรมใดๆ เขาอาจรู้สึกเจ็บร้อนแทน ถ้าไ้รับเคราะห์กรรม
เขาอาจสงสารและคงพยายามคิดหาทางออกให้

การทำบทเรียนให้เป็นที่น่าสนใจแก่นักเรียน และการกระตุ้นให้นักเรียนรู้จักคิด นับว่า
เป็นเรื่องจำเป็นในการสอน

นิทานเรื่องที่ครูเล่าค้างไว้นี้ นักเรียนจะแต่งต่อให้วิจิตรพิสดารอย่างไรก็ตาม แต่
เรื่องที่เล่าไว้เดิม กล่าวว่ เมื่อกษัตริย์ไ้ทรงฟังคั้งนั้นก็ไ้คิด จึงตรัสแก่แม่ที่ประชุมว่
"ถึงเราจะรอดตายไปครั้งนี้ ใช่ว่าจะอยู่ค้ำฟ้าเมื่อไร ต่อไปเราก็จะต้องตาย ฉะนั้นเรา
อย่าฆ่าเด็กผู้ไ้มีความนึกไ้เป็นบาปแก่เราเลย" ครัสคั้งนั้นแล้วก็พระราชทานเสื้อผ้าข้าวของ
เป็นอันมากให้แก่เด็ก แล้วทรงอนุญาตให้เด็กกลับบ้าน ด้วยอำนาจกุศลที่กษัตริย์พระองค์นั้น
เว้นการทำบาป บันดาลให้พระองค์หายจากพระโรค ทรงปกครองบ้านเมืองให้อยู่เย็นเป็นสุข
ต่อไปอีกนาน

เมื่อนักเรียนได้ฝึกเขียนเรียงความโดยขยายประโยคเล็กให้เป็นประโยคใหญ่ ขยายประโยคใหญ่ให้เป็นเรื่องราวและต่อเรื่องที่ฟังค้างอยู่ที่จบได้แล้ว ครูก็นำนักเรียนให้เขียนเรียงความที่ถูกต้องแบบแผน

การเขียนเรียงความที่ถูกต้องแบบแผนย่อมจะต้องมีคำนำ เนื้อเรื่อง และสรุป ผู้ที่หัดเขียนเรียงความใหม่ ๆ ย่อมรู้สึกอึดอัดใจเป็นอันมากในการที่จะทำสัดส่วนของเรียงความให้พอเหมาะพอดี นักเรียนจะเกิดความขัดข้องว่าเขียนคำนำและสรุปไม่ได้ ถ้าเป็นดังนี้ครูจะช่วยได้อย่างไร

ผู้มีอาชีพเป็นครู ควรจะเป็นผู้ชอบอ่านหนังสือ เมื่ออ่านพบเรื่องใด ซึ่งเขียนคำนำดี สรุปดี ครูก็นำเรื่องนั้นมาอ่านให้นักเรียนฟัง แนะนำให้สังเกตวิธีเขียน วิธีใช้ถ้อยคำ ถ้าไม่นำมาอ่านให้ฟังในชั้น ครูก็อาจจะคิดว่า หนังสือเล่มไหน ตอนไหน เป็นตัวอย่างเรียงความที่ดี ก็ในแง่ใด แล้วให้นักเรียนไปหาอ่านในห้องสมุด ถ้าการพิมพ์ดีด และการอัดสำเนาทำได้สะดวก ครูอาจจะคัดข้อความที่เป็นตัวอย่างใดหลาย ๆ ตอน พิมพ์คัดสำเนาแจกให้นักเรียนอ่านเป็นตัวอย่าง แล้วให้นักเรียนฝึกเขียนเรื่องอื่นซึ่งใกล้เคียงกับตัวอย่าง

การฝึกเขียนแต่ละคราว อาจฝึกทีละตอน เช่น คราวนี้ให้เขียนคำนำของเรื่องต่อไป เขียนเฉพาะเนื้อเรื่อง ต่อไปเขียนเฉพาะตอนสรุป เมื่อเห็นว่า นักเรียนพอจะมีความชำนาญบ้างแล้ว ก็ให้นักเรียนเขียนเต็มเรื่อง

นักเรียนกลุ่มใดอ่อนต่อการเขียนเรียงความมาก ยิ่งควรได้รับการฝึกฝนมาก การฝึกฝนไม่จำเป็นต้องใช้เวลาทั้งชั่วโมง แต่อาจเป็น 5-20 นาทีแรก หรือหลังของชั่วโมงภาษาไทย (เช่น ชั่วโมงที่เรียนวรรณคดี) เมื่อเขียนแล้วให้นักเรียนเปลี่ยนกันอ่าน เพื่อดูว่าข้อความที่เขียนนั้นเพื่อน ๆ อ่านเข้าใจหรือไม่ ถ้าไม่เข้าใจตรงไหนก็ทักท้วงขึ้น ครูก็นำข้อความที่เป็นปัญหานั้นขอความคิเห็นนักเรียนในชั้นว่า ควรเขียนอย่างไรจึงจะเหมาะสมที่สุด

การให้นักเรียนเปลี่ยนกันอ่านหรือเปลี่ยนกันตรวจ เป็นการฝึกให้นักเรียนอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ แล้วครู เก็บมากู่อีกที่

สำหรับครูและนักเรียน

ก. หนังสือเกี่ยวกับกลวิธีการเขียนและแบบเรียน

คณะกรรมการบัญญัติศัพท์. บัญญัติศัพท์. กรุงเทพฯ 5 : สมาคมสังคมนศาสตร์แห่งประเทศไทย.

เจือ สตะเวทิน. การเขียนเรียงความ. ธนบุรี : พาณิชยเจริญ, 2508.

_____ . คำวัยเรียงความ. พระนคร : สุทธิสารการพิมพ์, 2516.

ประทีป วาทิกทินกร. การใช้ภาษา. พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2514.

ผะอม โปชะกฤษณะ, พ.ศ.หญิง. หลักการเขียน พระนคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย-
ธรรมศาสตร์, 2511.

พ. นววรรณ. การใช้ภาษา. พิมพ์ครั้งที่สาม. พระนคร : สมาคมสตรีอุดมศึกษาแห่ง
ประเทศไทย, 2515.

พรพรรณ วัชรากัย. สำนวนการเขียน. พระนคร : บริษัทประชาชน (แผนกการพิมพ์),
2512.

สำเรีจวรรณกิจ, หลวง. ตัวอย่างเรียงความและย่อความ. พระนคร : ไทยวัฒนาพานิช,
2513.

ข. หนังสือเกี่ยวกับคำสัญญาลักษณ

กุลทรัพย์ รุ่งฤดี และคนอื่น ๆ . เรื่องสั้นชุด ผู้ชายในหัวใจ. กรุงเทพมหานคร :
บุรินทร์การพิมพ์, 2518.

เฉลิมศักดิ์ รงคณลิน. รวมเรื่องสั้นชุด ครึ่งทางของหัวใจ. กรุงเทพมหานคร : บรรณกิจ,
2518.

ช่อประยงค์ (ประยงค์ อนันตวงศ์). กลอนและการเขียนกลอน. พระนคร : ห้างหุ้นส่วน
จำกัด บำรุงสาส์น, 2513.

ณรงค์ ญาณไพศาล. "ครูชนบท," มิตรครู, 7 (พฤษภาคม, 2518), 46.

ประสาธน์ หลักศิลา. "สัจจะลัทธิเป็นรากฐานของพฤติกรรมของคน." ศูนย์ศึกษา (พฤศจิกายน 2503) 48-56.

เปลื้อง ๓ นคร. พจนานุกรมฉบับทันสมัย เล่ม 1. พระนคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2516.

มานิต มานิตเจริญ. พจนานุกรมไทย. พระนคร : แพร่พิทยา, 2507.

วรรณศิลป์, ชมรม, สโมสรนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. เกียรตินิยมวรรณศิลป์. กรุงเทพฯ : ศรีเมืองการพิมพ์, 2516.

สไตส์ พันธุ์โกมล. "ละครสมัยใหม่กับเกิดเป็นตัวละคร," อักษรศาสตร์ปริวรรต 2 (มิถุนายน 2517), 66-72.

เสถียร จันทิมาธร. กลิ่นลูกเค็ม. กรุงเทพมหานคร : วรรณศิลป์, 2516.

สีฟ้า (นามแฝง). ผู้หญิง ผู้หญิง ผู้หญิง. กรุงเทพมหานคร : บรรณกิจ, 2518.

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำหรับนักเรียน

เอกสาร เสริมประสบการณ์

พหุไทย - เขียนไทย

สัญลักษณ์-สัญลักษณ์

คำศัพท์สองคำนี้ ไม่มีในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน เพราะเป็นคำเกิดใหม่ เช่นเดียวกับคำว่า เอกลักษณ์ เพราะเหตุที่ยังไม่มีพจนานุกรมเป็นไม้บรรทัดที่เส้น บอกว่า เขียนอย่างไร โหนกและถูก สองคำนี้เลยอยู่ในลักษณะของคำพังเพยที่ว่าพูดได้ตามใจ คือไทยแท้ หมายความว่าใครจะเขียนอย่างไรก็ได้

คำแรกเขียนตามรูปปาลี คำที่สองเขียนตามรูปสันสกฤต มาจากคำอะไรสมหรือ สมาสกัน ตอบได้ว่าไม่ทราบ แต่ถ้ามองถึงประวัติของคำว่าสัญชาติ ที่หมายถึงผู้อยู่ในความ บังคับของประเทศเดียวกันก็จะพอเอา หากคำตอบได้

สัญชาติ เป็นศัพท์บัญญัติทางกฎหมายของรัชกาลที่ 6 ประกอบด้วยคำสองคำ คือสัญชาติ แปลว่า เครื่องหมายอย่างหนึ่ง และชาติที่หมายถึงชุมชนในประเทศหนึ่ง ๆ รวมกันเข้าโดยตัด พยางค์ว่าณาออกเสีย เป็นสัญชาติ แปลว่าสัญชาติหรือเครื่องหมายของชนชาติหนึ่ง ๆ

ด้วยประการฉะนี้ สัญลักษณ์และสัญลักษณ์ น่าจะประกอบด้วยคำว่าสัญชาติและลักษณะหรือ ลักษณะซึ่งพอเอาความหมายได้ว่า ลักษณะอันเป็นเครื่องหมาย

แล้วจะเขียนอย่างไรจึงจะถือว่าถูก ? ตอบได้ว่าเมื่อยังไม่มีอยู่ในพจนานุกรมก็เขียน สองอย่างไปพลางก่อน แต่ว่าถึงใจเปรียบดู 7 เป็นเกณฑ์ละก็ สมควรจะให้เขียนเป็นสัญลักษณ์

หนังสือพิมพ์สยามรัฐรายวัน

คำสัญลักษณ์ในภาษาจีน

นายเสียง เสถียรสุต ได้กรุณาอธิบายเรื่องคำสัญลักษณ์ในภาษาจีนว่า ภาษาจีนมี คำสัญลักษณ์มากมาย ซึ่งผู้เขียนจะคงต้องท้อใจ เพราะมีความหมายตายตัว จนผู้เขียนเกิดความสับสน คำสัญลักษณ์ดังกล่าวแบ่งออกเป็น 7 ประเภทคือ

1. สี

เหลือง	สัญลักษณ์ของ	กษัตริย์ (เสื้อ หลังคาเหลือง ผู้ขึ้นใช้ไม้ไค้)
ดำ	สัญลักษณ์ของ	ความซื่อสัตย์ ความเคียดขาด
แดง	สัญลักษณ์ของ	ความเป็นมงคล
แสด	สัญลักษณ์ของ	นักโทษ (สีเสื้อของนักโทษ)
ขาว	สัญลักษณ์ของ	ความเศร้าสลด การสูญเสีย
ฟ้า	สัญลักษณ์ของ	นักศึกษา นักเรียน กวี
น้ำเงินแก่	สัญลักษณ์ของ	สามัญชน (เครื่องนุ่งห่ม)
น้ำเงินอ่อน	สัญลักษณ์ของ	การไว้ทุกข์
เขียวแก่	สัญลักษณ์ของ	ความหวัง

2. ดอกไม้

<u>ชื่อดอกไม้</u>	<u>ลักษณะธรรมชาติ</u>	<u>สัญลักษณ์ของ</u>
ท้อ	กลางแดง ขอบขาว บานอยู่ไม่นาน	หญิงสวยที่เป็นหม้ายตั้งแต่ยังสาว หญิงสวยที่อายุสั้น หรือเจ็บป่วยอยู่เสมอ
บวบ	ขาว สะอาด อยู่ได้เป็นเดือน	หญิงที่เข้มแข็ง มั่นคง มักหมายถึงหญิงที่ เป็นหม้ายแล้วไม่ยอมแต่งงานใหม่
โบตัน	ดอกใหญ่ สีแดง ใบเขียวสด กลายกุหลาบ	หญิงสูงศักดิ์ ความเป็นใหญ่ (มีลาภยศ เงินทองพร้อม)
ลิ้ง	ดอกหนา กลิ่นหอมระรื่นอยู่ได้ เป็นเดือน	หญิงสวยหมกจุก ความรู้ดี แต่ชอบ เก็บตัว
บัว	โผล่ขึ้นพ้นน้ำ ไม่เปราะเปื้อน	ชายที่มีอุดมคติสูง
ดอกไม้ป่า	เกิดโดยธรรมชาติ หอมเป็นพิเศษ	ความรักพิเศษ

3. คนไม้

<u>ชื่อคนไม้</u>	<u>ลักษณะธรรมชาติ</u>	<u>สัญลักษณ์ของ</u>
หญ้า	ตายไปแล้วมีต้นไม้ใหม่ขึ้นมาแทน	ความสับสน ความหวัง ที่จะฟื้น เมื่อตัวตกต่ำ
จอก	ล่องลอยไปตามน้ำ	ผู้พเนจร
คนไม้แห้ง	เหี่ยวแห้ง กำลังจะตาย	หมกกำลังใจ
ป่าสูง ป่าใหญ่	สูงและใหญ่	กำเนิดบุคคลผู้ใหญ่อิ่ง
ไม้	สูง	ชายที่สุขภาพ มีอุดมคติสูง

4. ผลไม้

<u>ชื่อผลไม้</u>	<u>สัญลักษณ์ของ</u>
ท้อ	ความมีอายุยืน
ส้ม ความหมายตรงกับ "มงคล" (กิก)	ความเป็นมงคล
เอาตัวไปคัมถั่ว	พี่น้องทำลายกันเอง

5. สัตว์

<u>ชื่อสัตว์</u>	<u>สัญลักษณ์ของ</u>
จิ้งจอก	หน้าร้อน
เสียดึงจิ้งหรีก	ความเงี้ยวเหนียวยากำคืน
กวาง ความหมายตรงกับ "ยศ" (อุ)	ยศ
ก่างกาว ความหมายตรงกับ	บุญ วาสนา
"บุญ, วาสนา" (อุ)	
กา (กาหนุ่มป้อนอาหารให้กาแก่)	ความกตัญญู
เสื่อ	ความกล้าหาญ ความเข้มแข็ง
หมู	ความโง่ (ชนิดไม่ยอมรู้เห็นอะไรเลย)

โก๋ (ตัวผู้)
 โก๋ (ตัวเมีย) ซันยามเซ้า
 ตักแทน
 สุนัข
 สุนัขใน
 สุนัขจิ้งจอก
 ภูเขา
 วิว, มา
 เคา
 เคาคำ
 ทะพาน้ำ (ให้คนกินง่าย ๆ)
 เหาะ (คล้ายนกยาง)
 กระทาย
 หนู
 ตัวมิ่ง

ความองอาจ
 ผู้หญิงคุมงาน
 เรือเล็ก
 ความไม่รู้ตัวที่ รู้จักแต่คนเดียว
 ความเห็นผิดทาง
 เจ้าเล่ห์, หญิงเสน่ห์แรง
 ความไม่กลัวใคร
 ความอดทน
 อายุยืน
 หัวหน้าโสเภณี
 อ่อนแอ ไม่สามารถสู้ได้
 ความภาคภูมิใจ เป็นเอกภาพ
 กระเทยชายสาวท
 ซึ่ซ๊ะโมย เห็นแก่ได้เล็ก ๆ น้อย ๆ
 ความอบอุ่น มีค่า

6. ขรรษชาติ

ภูเขา
 ทะเล
 ลมในฤดูใบไม้ผลิ
 ฝนในฤดูใบไม้ผลิ
 ลมในฤดูร้อน
 ฝนในฤดูร้อน
 ลมในฤดูใบไม้ร่วง
 ลมในฤดูหนาว
 เดือนเต็มดวง
 เดือนไม่เต็มดวง (เดือนแรม)
 หมอก

ฐานะดี มีหลักฐานมั่นคง หนักแน่น เมตตา
 ใจกว้าง สติปัญญาดี
 ความรัก ความสดชื่น ความรุ่งเรือง
 ความน่าเบื่อหน่าย ไม่สนุก
 ความสบาย
 ความเป็นสบาย
 ความเศร้า การจาก ความเข้มงวดกวดขัน
 ความทารุณ โหดร้าย
 ความสมบูรณ์ ความรัก
 การเดินทางกลางคืน ความเงี้ยวเหงา
 ความลึกซึ้ง

เมฆลอยตามลม
แสงตะวันก่อนค่ำ

สายฟ้า

รุ่ง

ดวงจันทร์

ดวงตะวัน

น้ำค้าง

ฝน

ลม

ฝนพรำ ๆ

ฝนในเวลากลางวัน

เมฆยามเช้า

เมฆยามเย็น

ภูเขาน้ำแข็ง

ฟาร่อง

ควาในตอนเช้า

ความเป็นอิสระ คำเนินไปเรื่อย ๆ

ความน่ารักครั้งสุดท้าย

แสนแห่งสวรรค์

คาบ

ความรัก ความอดัย ความชื่นชม

ความมีอำนาจ นึกตัว ความทั่วถึง

ความวิ้งเวง

การต่อสู้ ความเหนื่อยมาก

ความใหญ่ยิ่ง ความเมตตา

ความอดัยรัก

ความเยือกเย็น ความเงียมเหงา

ความมีหวัง ความเป็นมงคล

ความวิ้งเวง

อยู่ได้ไม่นาน

พูดเป็นเสียงเดียวกันหมด

คนคิมน้อยและคอย ๆ หมดไป

6. แร่ธาตุ

ชื่อแร่ธาตุ

หิน

หยก

พลอย มุกข์

ทองคำ

เงิน ทองแดง

เหล็ก

สัญลักษณ์ของ

ความเข้มแข็ง ความมั่นคง

หญิงสวย ความเป็นมงคล

มีค่า สวยงาม

มีค่า

มีค่า

ความเข้มแข็ง

ของไหว้ครู

หญ้าแพรก เป็นสัญลักษณ์ของความอ่อนน้อมถ่อมงาม ไม่ทำอันตรายแก่ใคร ใครจะนั่งจะนอน จะเหยียบย่ำอย่างไร หญ้าแพรกจะไม่ขาดมือขาดเท้า ทำความระคายผิวให้ผู้นั้นเลย

ข้าวตอก คือข้าวเปลือกที่เขาคั่วให้สุกแล้วแตกออกภายใต้ตะแกรง หรือเครื่องป้องกันอย่างอื่น ที่ต้องใช้ตะแกรงเพื่อให้แตกเฉพาะในวงจำกัด ไม่ให้กระเด็นออกมาภายนอกได้ ข้าวตอกเป็นสัญลักษณ์ของความแตกฉาน และการแตกออก

คอกมะเขือ มีลักษณะแปลกกว่าคอกไม้ผลอื่น ๆ คือ คอกที่จะให้ผลมันจะโน้มคอกคว่ำหน้าลงดิน แต่คอกที่ไม่เป็นผลจะเชิกหน้าทำท่ายแมลง ไม่ซำก็หล่นไป คอกมะเขือเป็นสัญลักษณ์ของความอ่อนน้อม ความเคารพ

ที่คนโบราณให้นำของสามสิ่งนี้มาไหว้ครู ก็ให้เป็นสัญลักษณ์แทนตัวศิษย์หรือนักเรียนเอง เป็นเครื่องเตือนใจศิษย์ว่าจะทำตัวเหมือนสามสิ่งนี้คือ

จะอ่อนน้อมถ่อมตัว มีมารยาทงาม น่ายก น่ายชม ครูจะเขียนตีหรือทำโทษก็ยอมเสมอ จะไม่ทำอันตรายตอบ จะไม่พู่จากุหมิ่นเหยียดหยามครู จะเป็นเหมือนหญ้าแพรกที่ไม่ทำอันตรายใคร จะเป็นเหมือนข้าวตอกให้ตัวเองมีความแตกฉานในวิชาการ จะขยันหมั่นเพียรเพื่อความรู้และจะแตกฉานอยู่เฉพาะในกรอบระเบียบวินัยของโรงเรียน จะไม่ประพฤตินอกกรอบเลย จะเป็นเหมือนคอกมะเขือคือยอมครู โกงค่านับ ยอมรับนับถือครูเสมอไป จะไม่เชิกหน้าทำท่ายครู จะไม่ยอม "สู้ครู" เป็นอันขาด

ท่านมีจุดประสงค์ในการให้นำหญ้าแพรก ข้าวตอก คอกมะเขือ มาไหว้ครูอย่างนี้ คอกไม้อื่นแม้จะสวยงาม มีกลิ่นหอมสักเพียงไหน ท่านก็ไม่หึงปรารถนา แต่กลัวเสียกายเหลือเกิน "การไหว้ครู" ทุกวันนี้เขาประกวดพานดอกไม้ สีสิ้นของดอกไม้ และราคาค่างวด เงินตราว่าจ้างงานได้เงินเสียเงินเท่านั้นเท่านั้นไปเสียแล้ว หญ้าแพรก คอกมะเขือ ซึ่งเคยรับเกียรติให้อยู่บนพานแก้ว พานเงิน และเป็นสัญลักษณ์ของวันนี้ กลายเป็นของชั้นต่ำที่ถูกลืมอย่างสิ้นเชิง

จึงไม่น่าแปลกใจเลย ที่ได้ยินข่าวบ่อย ๆ ว่า โรงเรียนนี้นักเรียนยกพวกตีกัน
โรงเรียนโน้นนักเรียนชกกระเบียดวินัย สไครครูไม่ยอมเข้าห้องเรียน โรงเรียนนี้นักเรียน
พกดมิด พกระเบิด พกปืนไปโรงเรียน โรงเรียนนั้นเตะต๋อยครู ทำร้ายครู เพราะถูกทำโทษ
อาจเป็นเพราะเดี๋ยวนี๋เขาใช้ "คอกเข้ม" และ "คอกกุหลาบ" ซึ่งมีหนามแหลมคม
มาไหว้ครูกันกระมัง

ตัดตอนมาจากบทความของ พระมหาทองดี สุรเศโฆ
คอลัมน์ข้างวัด หนังสือพิมพ์ "สยามรัฐ"
ฉบับวันที่ 17 กรกฎาคม 2518

เราเหล่า "ราชนาวี"

แมนชาติโคโรกล้ามารุกล้า
"ลูกประคู้" สู้ประจัญไม่หวั่นใคร
ขอชาวไทยในแนวหลังตั้งใจ เด็ด
แต่พวกเราเหล่า "ราชนาวี"

เขตน่านน้ำ "ลำโขง" คดโค้งไหน
มียอมให้ข้ามคงกายาราวี
คนที่เกิดก็ต้องตายวายเป็นผี
ขอเป็นผีเฝ้าโขง "ลำโขง" เอย
นายเมืองคอน ณ เมืองใต้

"ฝนทิพย์"

คว้ายกลุ่มชนกลุ่มหนึ่งซึ่งหลงผิด
หวังประโยชน์ส่วนตัว.....ชั่วฉวยแว
ขอบารมีพระองค์ทรงปกเกล้า
หลัง "ฝนทิพย์" ท่วมทั่วท้นหัวใจ

มีความคิดชาตุน้ำไม่แน่นอน
วางบ่วงแร้วสี่ตัวป่า...ฆ่าคนไทย
ระงับเหตุยับ เป็นเกินแก้ไข
เพื่อดับไฟ "กสิยุค" ทุกคนเดือด

สมบัติ คั้งก่อเกียรติ

กามนิทราลึฏฐีที่รักแท้
รักของเราอมตะค่าอนันต์

จะทองแพ้วรักเสมอเชอกับฉัน
ต่างผูกพันรักอยู่ไม่รู้จักคลาย

ขอประยงค์

คำใหม่

สัญลักษณ์ (Symbol) คำสัญลักษณ์ (Symbolic word)

อุปกรณ์

1. ข้อความจากหนังสือพิมพ์ท่ากฤตภาค (Clipping)
2. แผนภูมิ
3. รูปภาพ
4. ของจริงมี ขอรัก ปากกา ปากไก่ คินสอ คอกกุดหลาบ
5. เอกสารประกอบการสอน
6. ฉลาก

กิจกรรมเสนอแนะ

1. ให้นักเรียนสังเกตการสะกดตัวคำว่า "สัญลักษณ์" ว่าเขียนอย่างไรจึงจะถูกต้องและมีเหตุผลอย่างไร (สัญลักษณ์ สัญลักษณ์ สัญลักษณ์) ครูช่วยเพิ่มเติมให้สมบูรณ์ โดยยกตัวอย่างคอดมน์ พุคไทย-เขียนไทย จากหนังสือพิมพ์สยามรัฐ ซึ่งครูท่ากฤตภาคไว้ มาให้นักเรียนอ่าน และเน้นวิธีเขียนตามศัพท์บัญญัติ

2. ให้นักเรียนบอกชื่อภาพยนตร์ ชื่อหนังสือ ชื่อนวนิยายและเรื่องสั้นที่มีลักษณะเป็น คำสัญลักษณ์ เช่น ตะวันตกกิน เรือมนุษย์ ขาวนอกนา ปากไก่และเปเลวเทียน ฯลฯ เป็นต้น

3. ให้นักเรียนดูภาพซึ่งมีลักษณะนิคธรรมชาติ หรือมีรายละเอียดที่คนทั่วไปมักจะมองข้ามไป ให้นักเรียนฝึกสังเกต เช่น ภาพคนจับปากกาคว่ำมือซ้าย ภาพมือถือคอกกุดหลาย ซึ่งเต็มไปด้วยหนาม ฯลฯ เป็นต้น

4. ครูให้นักเรียนร้องเพลงเชียร์ เพลงประจำสถาบัน หรือเพลงสากลที่มีคำสัญลักษณ์อยู่ด้วย และให้นักเรียนสังเกตว่าบทเพลงนั้นมีคำสัญลักษณ์อะไรบ้าง

5. ให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ส่วนตัวที่เกี่ยวข้องกับสัญลักษณ์ เช่น ใ้เห็นการใช้สัญลักษณ์ในภาพยนตร์ หรือวิธีใช้คำสัญลักษณ์จากการอ่าน ครูช่วยสรุป และเล่าประสบการณ์ของครูบ้าง

6. ครูหาตัวอย่างข้อความที่ใช้คำสัญลักษณ์มาให้ นักเรียนอ่าน ให้สังเกตคำสัญลักษณ์ และฝึกตีความ

7. ครูถามนักเรียนถึงสาเหตุที่ไม่ชอบเขียนเรียงความ แล้วให้นักเรียนในชั้นอภิปรายเพื่อหาทางแก้ไข ครูให้ข้อคิดเพิ่มเติม และบันทึกผลการอภิปรายไว้

8. ครูแนะนำให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการทำงานกลุ่ม โดยการให้นักเรียนคิดได้เองว่า เรื่องที่เราจำเป็นต้องเรียนรู้มีมาก ขอให้ทุกคนช่วยกันคิดว่าจะมีวิธีใดบ้างที่จะช่วยให้ได้เนื้อหาครบ เรียนจบไ้ภายในเวลากำหนด และไม่เปลืองแรงมาก แล้วนักเรียนคงจะคิดได้ ถ้านักเรียนคิดไม่ได้จริง ๆ ครูก็พยายามตั้งคำถามแนะจนคิดได้ แล้วครูเพิ่มเติมประโยชน์ที่พึงได้รับจากการทำงานกลุ่ม ตามความมุ่งหมายของครูด้วย

9. ครูให้นักเรียนฝึกเขียนความเรียงเป็นกลุ่ม เพื่อช่วยนักเรียนที่มีปัญหาทางการเขียน ใ้รู้สึกประสบความสำเร็จบ้างตามความสามารถ และช่วยใ้ครูมีงานตรวจน้อยลงด้วย

วิธีการจัดกิจกรรมเขียนความเรียงเป็นกลุ่ม

ครูเสนอแนะใ้สมาชิกในกลุ่มแต่ละกลุ่ม ประกอบกับนักเรียนที่มีความสามารถในวิชาต่าง ๆ ทุกวิชา แล้วใ้แบ่งงานกันทำตามความสามารถ เช่น ผู้มีความสามารถทางวิทยาศาสตร์ก็อาจจะเป็นผู้เสนอความคิด ผู้ถนัดทางภาษาไทยก็นำความคิดนั้นไปเรียบเรียง

ให้เป็นภาษาที่สละสลวย ผู้ลายมือสวยทำหน้าที่เลขานุการกลุ่ม ผู้มีความสามารถทางศิลปะก็รับหน้าที่ออกแบบปกให้สวยงาม ผู้ที่มีวิชาฝีมือในการพูดก็รับหน้าที่ตัวแทนกลุ่ม ออกไปรายงานให้เพื่อนฟัง ในที่สุดจะได้ความเรียงที่สมบูรณ์ ซึ่งสมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมกัน ทุกคนมีสิทธิได้รับคำชมร่วมกัน เมื่องานนั้นประสบความสำเร็จ

หมายเหตุ การแบ่งงานนั้นไม่จำเป็นต้องแบ่งแยกกันอย่างเด็ดขาด ทุกคนจะต้องทำงานประสานกันตลอดเวลา เพื่อให้งานนั้นสมบูรณ์ที่สุดเท่าที่จะทำได้

10. ให้นักเรียนอภิปรายปัญหาการใช้คำสัญลักษณ์ แล้วสรุปผลการอภิปรายส่งครู
11. ครูให้นักเรียนลองคิดสร้างคำสัญลักษณ์ขึ้นใช้เอง พร้อมทั้งให้เหตุผลด้วย
12. ครูให้นักเรียนแข่งขันกันคิดหาคำสัญลักษณ์ประเภทต่าง ๆ มาเขียนบนกระดานคำ

ให้มากที่สุด ภายในเวลาที่กำหนดให้

หมายเหตุ การแข่งขันให้แบ่งนักเรียนตามแถว เพื่อความสะดวกในการแบ่งเนื้อที่บนกระดานคำ และทุกกลุ่มได้ร่วมกิจกรรมอย่างทั่วถึง ภายในเวลาจำกัด

13. เมื่อจบบทเรียนแต่ละครั้ง ครูก็วางแผนร่วมกับนักเรียนล่วงหน้าเพื่อสนองความต้องการของนักเรียน และกระตุ้นให้นักเรียนสนใจบทเรียนมากขึ้น

แหล่งวิทยาการ

1. ห้องสมุดคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. หอสมุดกลาง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. หอสมุดแห่งชาติ
4. ห้องสมุดวิทยาลัยทับแก้ว มหาวิทยาลัยศิลปากร
5. ศูนย์วัสดุการศึกษา
6. หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา

ตัวอย่างการจัดกิจกรรมใน 1 ชั่วโมง

1. ครูให้นักเรียนดูของจริงทีละอย่างคือ ชอร์ค ปากกา กุหลาบสีแดง แล้วให้นักเรียนช่วยกันให้คำจำกัดความ โดยครูพยายามป้อนคำถาม เพื่อให้ได้รายละเอียดที่สมบูรณ์ที่สุด
2. ครูให้นักเรียนดูภาพ "มือถือชอล์ค, มือถือปากกา, มือถือกุหลาบสีแดง" ทีละภาพ แล้วถามนักเรียนว่า เมื่อเห็นภาพเหล่านั้นแล้วคิดถึงอะไร? เพราะเหตุใด?
3. ครูให้นักเรียนช่วยกันคิดหาเหตุผลว่า ทำไมครูจึงให้ทำกิจกรรมในข้อ 1 และ 2 ครูช่วยเพิ่มเติมให้สมบูรณ์
4. ครูอธิบายความหมายของ "คำสัญลักษณ์" (Symbolic word) โดยแนะนำให้นักเรียนสังเกตจากตัวอย่าง และสรุปออกมาเป็นคำจำกัดความที่ถูกต้องและสมบูรณ์ที่สุด
5. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 6 คน ส่งตัวแทนไปจับฉลากเพื่อทำกิจกรรมที่ครูเตรียมไว้ และระบุรายละเอียดในการดำเนินงานไว้เรียบร้อยแล้ว
6. ครูทบทวนบทเรียนด้วยการตั้งคำถาม โดยนำเอาปัญหาที่คิดมาจาก ครูให้การบ้าน และวางแผนบทเรียนคราวต่อไปร่วมกับนักเรียน

กิจกรรมงานกลุ่ม

คำแนะนำ ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละไม่เกิน 6 คน ให้แต่ละกลุ่มเลือกประธาน 1 คน และเลขานุการอีก 1 คน แล้วให้ประธานกลุ่มออกไปจับฉลากเพื่อเลือกกิจกรรม เมื่อได้มาแล้วให้แต่ละกลุ่มพบกัน 5 นาที เพื่อปรึกษาหารือกัน ทุกกลุ่มต้องทำงานร่วมกันอย่างจริงจัง ถ้ากลุ่มใดเสียงดังหรือไม่ร่วมมือกัน จะถูกตัดคะแนน เมื่อถึงเวลาแล้ว ครูจะให้แต่ละกลุ่มออกไปรายงานหน้าชั้น กลุ่มละไม่เกิน 5 นาที วิธีการรายงานจะส่งตัวแทนออกไปคนเดียวหรือจะออกไปช่วยกันพูดทั้งกลุ่มก็ได้ เมื่อรายงานจบแล้ว ให้เพื่อน ๆ ซักถามและเพิ่มเติมได้ เลขานุการของแต่ละกลุ่มจะต้องส่งเอกสารประกอบการรายงานด้วย ถ้าส่งภายในเวลาไม่ทัน ก็ส่งภายหลังได้

กิจกรรมที่เตรียมไว้เพื่อจับฉลาก

1. จงบอกลักษณะธรรมชาติของสิ่งที่กำหนดให้ และความรู้สึกของท่านต่อสิ่งเหล่านี้ว่า ทำให้ท่านนึกถึงอะไรที่เป็นนามธรรมบ้าง ดังตัวอย่าง

สีเขียว ธรรมชาติของสีเขียวคือ ความสะอาด เมื่อเห็นสีเขียวแล้วทำให้นึกถึงความบริสุทธิ์ ความไร้อะไรทั้งสิ่งดีทั้งสิ่งชั่ว ความแข็งแรง เป็นต้น

สีแดง สายรุ้ง รุ้งอรุณ คั่นอ้อ ฝั่ง อีเกา หญ้าแพรก แสงเทียน ปลาชิว นกพิราบขาว

2. ถ้าท่านจะบรรยายสิ่งต่าง ๆ ที่กำหนดให้ต่อไปนี้ ท่านจะเลือกใช้สัญลักษณ์อะไร เพราะเหตุใด ดังตัวอย่าง

ความดี สัญลักษณ์ที่ใช้ พระพุทธรูป ดอกบัว เพราะลักษณะธรรมชาติของสัญลักษณ์ดังกล่าว ล้วนเป็นสิ่งที่ดีงาม กล่าวคือ พระพุทธรูป เป็นตัวแทนของพระพุทธองค์ ผู้สละแล้วซึ่งกิเลสทั้งปวง ดอกบัวก็เป็นดอกไม้ที่เกิดจากโคลนตมแต่ไม่เปื้อนอะเปื้อนโคลนตม คนไทยนิยมใช้เป็นพุทธบูชา

ความรัก ความยุติธรรม ความทุกข์ ความโง่ ความงาม

3. ถ้าท่านต้องการจะบรรยายสภาพในห้องเรียนในชั่วโมงนี้ ท่านจะเลือกใช้สัญลักษณ์อะไรช่วย? เพราะเหตุใด? ลองเขียนมาดู ไม่จำกัดความยาว

4. จงรวบรวมชื่อต้นไม้และดอกไม้ ที่คนทั่วไปเชื่อว่าเป็นไม้มงคลมาให้มากที่สุด แล้วบอกความเชื่อเกี่ยวกับต้นไม้และดอกไม้นั้นด้วย

5. จงเขียนคำจำกัดความของคำว่า "สัญลักษณ์" ในความหมายต่างๆ เท่าที่ท่านทราบ พร้อมตัวอย่างประกอบ

6. ให้นักเรียนส่งตัวแทนไปรับคำประพันธ์จากครูผู้สอน แล้วช่วยกันพิจารณาว่ามีสัญลักษณ์อะไรบ้าง? และให้วิจารณ์ว่าสัญลักษณ์เหล่านั้นใช้ได้เหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด?

7. จงบรรยายความรู้สึกของสมาชิกในกลุ่มที่มีต่อโรงเรียน โดยใช้คำสัญลักษณ์ไม่จำกัดความยาว (ความรู้สึกอาจมีหลายอย่างได้)

8. ให้สมาชิกในกลุ่มอภิปรายกัน และสรุปออกมาเป็นความเห็นของกลุ่มให้เพื่อน
ในชั้นฟัง ในหัวข้อที่ว่า "คำสัญญาลักษณะที่มีความจำเป็นต่อการเขียนอย่างไร"
9. จงบรรยายสภาพปัจจุบันของสังคมไทย ในประเด็นที่ท่านสนใจ โดยใช้คำสัญญาลักษณะ
10. จงรวบรวมรายชื่อสัตว์ที่คิดว่าจะใช้เป็นคำสัญญาลักษณะในการเขียนเรียงความได้
มาให้มากที่สุด และบอกด้วยว่าใช้เป็นสัญญาลักษณะแทนอะไร? เพราะเหตุใด?
11. จงรวบรวมรายชื่อสิ่งของที่คิดว่าจะใช้เป็นคำสัญญาลักษณะให้มากที่สุด และบอกด้วย
ว่าใช้แทนอะไร? เพราะเหตุใด?
12. จงรวบรวมรายชื่อปรากฏการณ์ธรรมชาติ ที่ใช้เป็นคำสัญญาลักษณะให้มากที่สุดและ
บอกด้วยว่าใช้แทนอะไร? เพราะเหตุใด?

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบทดสอบ

แบบทดสอบนี้มีไว้มากพอสำหรับเลือกใช้ตามความเหมาะสมกับเวลา

1. จงเติมคำสัญลักษณ์แทนสิ่งต่อไปนี้ ลงในช่องว่างแต่ละข้อ

ปัญหา	คำสัญลักษณ์ที่เหมาะสมคือ
ความเยือกแข็ง	คำสัญลักษณ์ที่เหมาะสมคือ
ความคั่งงาม	คำสัญลักษณ์ที่เหมาะสมคือ
ความชั่ว	คำสัญลักษณ์ที่เหมาะสมคือ
ความทุกข์	คำสัญลักษณ์ที่เหมาะสมคือ
ความต่ำถ้อย	คำสัญลักษณ์ที่เหมาะสมคือ
ความสำเร็จ	คำสัญลักษณ์ที่เหมาะสมคือ
ความหวัง	คำสัญลักษณ์ที่เหมาะสมคือ
ความตาย	คำสัญลักษณ์ที่เหมาะสมคือ
อุปสรรค	คำสัญลักษณ์ที่เหมาะสมคือ

2. จงเติมคำสัญลักษณ์ต่อไปนี้ ใส่ในช่องว่างแต่ละข้อ เพื่อให้ได้ความหมายตามที่ระบุไว้

สีทอง	สีชมพู	สีคำ	เลือด	น้ำตา	อีกา	ม้าลาย	พิมพ์	บอน	ชวากหนาม
ชีวิต	กับ	ความหมาย	ชีวิตที่ไม่ราบรื่น	มีอุปสรรค				
บ้าน	กับ	ความหมาย	บ้านที่มีความสุขสดชื่น					
ใจ	กับ	ความหมาย	ใจคำ					
ทะเล	กับ	ความหมาย	ความเศร้าโศก					
หน้า	กับ	ความหมาย	คนเห็นแก่ได้					
ทาง	กับ	ความหมาย	ทางหนีทีไล่					
แม่	กับ	ความหมาย	แบบอย่าง ครู					
ปาก	กับ	ความหมาย	คนชอบนินทา					

ฟ้า คุยกับ..... ความหมาย ความสุข ความสละคืน
 มาน คุยกับ..... ความหมาย ความตาย

3. จงอ่านคำประพันธ์และข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามสั้น ๆ ลงในช่องว่างที่กำหนดให้

ก. แม่นชาติใดใครกล้ามารุกล้ำ เขตน่านน้ำ "ลำโขง" คคโค้งไทร
 "ลูกประคู้" สู้ประจัญไม่หวั่นใคร นียอมให้ข้ามคองคามาราวี
 ลูกประคู้ = สัญลักษณ์ของ

ข. ขอบารมีพระองค์ทรงปกเกล้า ระวังเหคุยิบเป็นเกินแก้ไข
 หลัง "ฝนทิพย์" ท่วมทั่วท้นหัวใจ เพื่อค้ำไฟ "กสิยุค" ทุกคนเทอด
 ฝนทิพย์ = สัญลักษณ์แทน

ไฟ = สัญลักษณ์แทน

ค. ไบไม้แห่งนากร ร่อนจากข้าว ตงไปกั่ว เกือกกน เลือกรินไหล
 และกับลมเขือกสุดท่ายกอนตายไป เขาย้อมอย่างมีชัยใช้ทุกคน
 ประหนึ่งแทนถ้อยคำอันล้ำลึก ว่าณีกกำลังไว้ในทุกหน
 ทรราชหรือจะหาญจะทานทน ประชาชนยอมเป็นใหญ่ในแผ่นดิน
 ไบไม้แห่งนากร = สัญลักษณ์แทน

ง. นกพิราบคาบดอกไม้ อยู่ไกลมาก อจไกลจาก "สันติชน" มนโลกนี้
 เราไม่ไค้กลิ่นมันหรือวันนี้ เพราะมันหนีไปไหนเราไม่รู้
 นกพิราบคาบดอกไม้ = สัญลักษณ์แทน

จ. "เมื่อเอ่ยถึงคำว่า "แม่โคม" ทุกท่านที่เป็นลูกของแม่โคมต่างซาบซึ้งคิดว่า
 พระคุณของแม่โคมนั้นมากจนสุดพรรณนา แม่โคมเป็นแหล่งผลิตนักประชาธิปไตยออกมา
 บริหารประเทศมีละมาก ๆ "
 แม่โคม = สัญลักษณ์ของ

4. จงให้ความหมายของคำต่อไปนี้โดยใช้คำสัญลักษณ์ แล้วขยายความพอเข้าใจ
 ความรักคืออะไร ?
 ความดีคืออะไร ?
 ความสำเร็จคืออะไร ?
5. ถ้าท่านจะเขียนเรียงความโดยการใช้คำสัญลักษณ์เรื่อง "ความรัก" ท่านมีแนวคิดในการเลือกใช้คำสัญลักษณ์อย่างไร ? และจะวางโครงเรื่องอย่างไร ? ลองเขียนสังเขปข้อที่จะเขียน
6. ถ้าท่านมีโอกาสเลือกเขียนเรียงความตามความพอใจ ท่านคิดจะเขียนเรื่องอะไร ลองเสนอแนวคิดคร่าว ๆ ว่า ท่านจะใช้สัญลักษณ์อะไร ? และดำเนินเรื่องอย่างไร ?
7. ถ้ากำหนดให้ท่านใช้คำสัญลักษณ์ต่อไปนี้ประกอบการเขียนเรียงความ ท่านจะใช้แทนสิ่งใด ? เพราะอะไร ?
 ระฆัง นกยูง ยักษ์ เข็มทิศ แสงเทียน ต้นโพธิ์ นกขมิ้น สายรุ้ง
 กอกบานจีน ยี่สิบเอ็ด
8. จงอ่านเรื่องนี้ แล้วลองเลือกคำสัญลักษณ์ที่เหมาะสมมาใช้แทนการเขียนแบบเดิม

"แม่"

เมื่อแรกลืมตาขึ้นมาดูโลก

แม่คือบุคคผลสำคัญที่สุด

ครั้นโตเป็นหนุ่มสาว

แม่จะถูกลืม

คิดถึง

น้อย

เหลือเกิน

ครั้นมีบุตร

หรือตกทุกข์ได้ยาก

เมื่อนั้นพวกเขาทั้งปวง

จึงคิดถึงแม่มากอีกครั้งหนึ่ง

หน่วยที่ 2

"การฝึกหัดใช้คำสัญลักษณ์ในการแสดงออก"

ความรู้

แบบจำลองการสอนเรื่อง "การฝึกหัดใช้คำสัญลักษณ์ในการแสดงออก" มีลักษณะเป็นหน่วยเสนอแนะการสอนเช่นเดียวกับหน่วยแรก เรื่องนี้จะกล่าวถึง การฝึกหัดใช้คำสัญลักษณ์ โดยแสดงออกมาในรูปกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งมุ่งให้นักเรียนได้ฝึกทักษะทั้ง 4 ด้าน คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียน ให้สัมพันธ์กัน

เรื่องนี้อาจใช้เวลาสอนอย่างน้อย 1 ชั่วโมง ถ้าใช้เวลามากกว่านี้ก็ยิ่งดี ด้วยเหตุผลอย่างเดียวกับหน่วยที่ 1 กิจกรรมต่าง ๆ ที่เสนอไปนั้น ผู้สอนควรเลือกคัดแปลงไปใช้ให้เหมาะกับเวลาและสภาพการณ์ในห้องเรียน จึงจะได้ผลดี

ความมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถใช้คำสัญลักษณ์ที่ใช้นั้นแพร่หลายแล้ว โดยการพูดหรือเขียน ให้ผู้ฟังหรือผู้อ่านเข้าใจได้ตรงตามความมุ่งหมาย
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถใช้ คำสัญลักษณ์ มาเขียนข้อความสั้น ๆ ที่ครูกำหนดให้ได้อย่างเหมาะสม
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถสร้างคำสัญลักษณ์ขึ้นใช้เอง แล้วพูดหรือเขียนให้สื่อความหมายตามต้องการได้
4. เพื่อให้นักเรียนสามารถวิจารณ์งานเขียนที่ครูเตรียมมา และงานเขียนของตนเองในชั้นได้
5. เพื่อให้นักเรียนสามารถทำงานกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ ภายในเวลาที่กำหนดให้

แนวคิด

การใช้คำสัญลักษณ์นั้น ไม่จำเป็นต้องแสดงออกโดยการเขียนเสมอไป แต่อาจแสดงออกโดยการ อ่าน ฟัง และพูดก็ได้

การแสดงออกโดยการ อ่าน ฟัง และพูด ย่อมเป็นที่มาของเนื้อหาที่จะเขียน การรวบรวมคำสัญลักษณ์ที่ใช้กันแพร่หลายแล้ว เข้าไว้เป็นหมวดหมู่ ย่อมช่วยให้การเลือกใช้คำสัญลักษณ์ง่ายขึ้น

การได้เห็นตัวอย่างความเรียงที่ดี ย่อมช่วยให้ผู้เรียนได้ทราบแนวคิด กลวิธีในการเขียน ตลอดจนได้คุ้นเคยกับการใช้ภาษาที่ถูกต้องและสละสลวย ซึ่งอาจเป็นแนวทางหนึ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเจริญรอยตาม และมีทางที่จะเป็นนักเขียนที่ดีได้

การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ช่วยให้ผู้ร่วมงานได้แนวคิดที่กว้างกว่าการทำงานเป็นรายบุคคล

การอ่านมาก ช่วยให้ได้แนวคิดในการเขียน

เนื้อหาสังเขป

วิธีฝึกเขียนความเรียงโดยใช้คำสัญลักษณ์

การฝึกเขียนความเรียงโดยใช้คำสัญลักษณ์ ยังไม่มีใครเขียนไว้เป็นตำราโดยเฉพาะ จึงจำเป็นต้องใช้วิธีสังเกตแล้วรวบรวมมาเป็นข้อเสนอแนะ ซึ่งผู้ฝึกอาจนำไปดัดแปลงและเลือกใช้ตามความเหมาะสม

วิธีฝึกเขียนความเรียงโดยใช้คำสัญลักษณ์ควรมีลำดับขั้นดังนี้

1. ศึกษาคำสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้กันอยู่แพร่หลายแล้ว และรวบรวมเข้าไว้เป็นหมวดหมู่ เพื่อสะดวกในการเลือกใช้
2. ศึกษากลวิธีในการเขียนจากตำราว่าด้วยการเขียนทั่วไป และการเขียนโดยใช้คำสัญลักษณ์ ทั้งจากตำราภาษาไทยและต่างประเทศ แล้วบันทึกไว้เป็นแนวในการเขียน

3. ศึกษาตัวอย่างการเขียนโดยใช้คำสัญญาลักษณะ จากวรรณคดีและวรรณกรรมปัจจุบัน แล้วตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับกลวิธีการเขียนไว้เป็นข้อ ๆ พร้อมตัวอย่างเพื่อยึดถือเป็นแบบอย่างในการเขียน
4. เปิดหัดเปลี่ยนข้อความธรรมดา เป็นข้อความที่ใช้คำสัญญาลักษณะ โดยเริ่มตั้งแต่ข้อความสั้น ๆ ก่อน
5. นำข้อความที่ใช้คำสัญญาลักษณะจากข้อ 4 มาเพิ่มเติมเสริมแต่งจนเป็นความเรียงที่สมบูรณ์ โดยเลียนแบบจากตัวอย่างที่รวบรวมไว้
6. ฝึกเขียนบ่อย ๆ โดยพยายามคิดคำสัญญาลักษณะขึ้นใช้เอง และคิดแบบการเขียน ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะตัวขึ้น เมื่อเขียนแล้วลองให้เพื่อน ๆ วิจารณ์
7. บันทึกคำวิจารณ์และรวบรวมข้อบกพร่องต่าง ๆ แล้วนำมาพิจารณาแก้ไขในการเขียนครั้งต่อไป

การเลือกเรื่องที่จะเขียน

งานเขียนจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับความคิดสนใจ เลือกเรื่องที่จะเขียนน้อยไม่น้อย ดังนั้นถ้าหากผู้เขียนมีโอกาสเลือกเรื่องได้ ก็ควรจะมีเกณฑ์ในการพิจารณาเลือกเรื่องช่วยในการตัดสินใจ

เกณฑ์ในการเลือกเรื่องที่จะเขียน

1. เลือกเรื่องที่คุณเขียนมีความรู้สึกที่สุด ยิ่งสามารถหาข้อมูลประกอบได้ช่วยย่อจะทำให้ข้อเขียนนั้นมีน้ำหนักขึ้น
2. เลือกเรื่องที่คุณเขียนสนใจ และพอใจและรู้สึกสนุกที่จะเขียน
3. เลือกเรื่องที่คุณเขียนมีประสบการณ์
4. เลือกเขียนเรื่องที่ไม่จำกัดความคิดจนเกินไป
5. เลือกเรื่องที่เป็นประโยชน์แก่ตนเองและสังคม
6. เลือกเรื่องที่คุณคิดว่า จะเขียนได้ดีที่สุด

แบบฝึกเขียนคำสัญญาลักษณะ

จงเขียนข้อความต่อไปนี้เสียใหม่ โดยใช้คำสัญญาลักษณะ

1. สงครามเวียดนามสงบลงแล้ว
 - นักพิราบขาว ใต้คาบคอกไม้ ไปสู่อำนาจเวียดนามแล้ว
2. ฉันอาจเอื้อมไปประกูหญิงสูงศักดิ์ ทั้ง ๆ ที่รู้ว่าตัวต่ำต้อย จึงต้องผิดหวังเป็นธรรมดา
 - ฉันอาจเอื้อมไปเค้คคอกฟ้า ทั้ง ๆ ที่รู้ว่าตัวเองคือคอกหญ้า จึงต้องผิดหวังเป็นธรรมดา
3. หากศัตรูมารุกล้ำน่านน้ำไทย ทหารเรือทุกคนพร้อมสู้ตาย
 - หากศัตรูมารุกล้ำน่านน้ำไทย ลูกประจัญ พร้อมสู้ตาย
4. ชายหนุ่มมีความสุขขึ้น เมื่อมีรักใหม่
 - ชายหนุ่มมีความสุขขึ้น เมื่อคอกไม้ บานในดวงใจอีกครั้งหนึ่ง
5. ฉันช่างเป็นลูกที่ต่างจากพ่อแม่เสียจริง พี่นเพเคิมของพ่อแม่เป็นชานาแต่ฉันไม่เคยเลี้ยงควายหรือไถนาเลย การศึกษานั้นเองที่ทำให้ฉันห่างไกลจากพี่นเพเคิม
 - ฉันเป็นลูกยาง ซึ่งหลบไกลคันเสี่ยจริง ลำคั้นของฉันอยู่ท้องนาแต่ฉันถูกสายลม คือการศึกษา พัดพาไปคอกอยู่ในเมือง
6. ฉันไม่อาจกำหนดอนาคตของคนได้ ทุกอย่างไม่มีความแน่นอน ฉันอาจจะร่ำรวยยากจน มีความสุข หรือความเศร้า ฉันจะคอยจนกว่าจะถึงวันนั้น ฉันจึงจะตอบอย่างมั่นใจได้
 - อนาคตของฉันคือเครื่องหมายคำถาม ซึ่งยังหาคำตอบไม่ได้ฉันจะให้คำตอบที่มั่นใจต่อเมื่อถึงวันนั้น
7. ชีวิตฉันมักมีอุปสรรคมาชักขวางเสมอ
 - ฉันมักจะพบขวางหนาม เสมอ บนเส้นทางชีวิต

8. ในบรรดาเพื่อนร่วมชั้น ไม่มีใครทำต้อยเท่าฉัน
 - ฉันคือกวีที่เกี่ยวท่ามกลางฝูงหงส์
9. คุณน่าเป็นคนชอบพูดเหน็บแนมผู้นอนอยู่ตลอดเวลา จนคนอื่นรำคาญ
 - ใคร ๆ ก็รำคาญปากปลาเขยงของคุณน่าด้วยกันทั้งนั้น
10. เธอเป็นหญิงสาวคนเกี่ยวในกลุ่มสตรีสูงอายุเหล่านั้น
 - เธอคือกุหลาบแรกแย้มท่ามกลางกุหลาบโรย
11. ฉันอยากได้หญิงที่เคียงมา เป็นภรรยา
 - ฉันอยากได้เพชรแท้มาประดับเรือนแหวน
12. ฉันใฝ่ฝันที่จะได้สาวสวยที่วิสุทธิ์มาเป็นคู่ใจ
 - ฉันใฝ่ฝันที่จะเค็ดคอกกุหลาบขาวมาปักแจกันใจ
13. เขาเป็นคนขยันขันแข็ง มุ่งมั่นทำงานตลอดมา ชีวิตของเขาจึงก้าวหน้า
 - เขาทำตัวเป็นผึ้งงานมาตลอด เขาจึงไค้พบกับแสงทองของชีวิต
14. บัณฑิตจุฬาฯ เป็นผู้ที่มีโอกาสฝึกฝน จนเป็นที่พอใจแล้ว เราเชื่อว่าท่านทั้งหลายคงจะออกไปทำประโยชน์แก่ประเทศชาติอย่างเต็มภาคภูมิ
 - บัณฑิตจุฬาฯคือเพชรน้ำเอก ซึ่งไค้รับการเจียรไนโดยช่างฝีมือเก๋าจากรั้วสีชมพู
15. ชีวิตของฉันขณะนี้ไม่มีจุดหมาย
 - ชีวิตฉันขณะนี้ไม่ไค้อะไรกับเรือที่ปราศจากหางเสือ
16. ฉันเพียงรู้สึกตัวว่า สิ่งที่คุณไค้ทำลงไปแล้วนั้นมันเป็นภัยอย่างใหญ่หลวงทั้งแก่ฉันและครอบครัว ฉันจะไม่ทำอย่างนั้นอีกต่อไป
 - บัดนี้ฉันคือดวงจันทร์ซึ่งผ่านพ้นแล้วจากเมฆหมอก และฉันจะไม่ไค้จรไปพบกับมันต่อไป
17. ลูกชายของดิฉันช่างไม่เอาถ่านเสียจริง งานการก็ไม่ทำ เอาแต่เที่ยวเตร่
 - ลูกชายของดิฉันก็คือพ่อพวกมาลัยเรากี่ ๆ นี้เองแหละ

18. คู่สมรสคู่นี้เป็นคู่สมรสตัวอย่าง ช่างประคับประคองเอาอกเอาใจกันอย่างน่าอัศจรรย์
 – คู่สมรสตัวอย่างคู่นี้ ได้ประคับประคองศรัทธาของเขา จนเจริญงอกงามน่าอัศจรรย์
19. คุณพ่อคุณแม่ของฉันถึงแก่กรรมแล้ว ฉันต้องเร่ร่อนไปอาศัยผู้อื่น
 – ร่มโพธิ์ทั้งสองของฉันตายเสียแล้ว ฉันต้องกลายเป็นนกขมิ้นเร่ร่อนไปอาศัย
ร่มไม้อื่น
20. คนแต่ละคนเป็นผู้กำหนดชะตากรรมของตัวเอง
 – แต่ละคนเป็นผู้เลือกทางเดินของตัวเอง

ปัญหานำคิด

1. การฝึกเขียนความเรียงโดยใช้คำสัญญาหลักขณ มีความจำเป็นจะต้องดำเนินไปตามลำดับขั้นหรือไม่ ? เพราะเหตุใด ?
2. เกิดปัญหาในการเลือกเรื่องที่จะเขียน มีความจำเป็นในการเขียนมากนักเพียงใด ? ถ้าไม่มีเกิดปัญหาในการเลือกเสียเลย จะมีผลอย่างไร ?
3. การดูตัวอย่างความเรียงที่ดี มีส่วนช่วยให้เขียนได้ดีขึ้นหรือไม่ ? อย่างไร ?

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หนังสืออ่านเพิ่มเติมและรายชื่อเอกสาร เสริมประสบการณ์

สำหรับครู

ก. หนังสือเกี่ยวกับคำสัญลักษณ์

ชลธีรา กลัดค้อยู่. วรรณคดีของปวงชน. ฝ่ายวิชาการองค์การบริหาร สโมสรนิสิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517.

บุญเหลือ เทพสุวรรณ, ม.ล. วิเคราะห์วรรณคดี. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช
จำกัด, 2507.

สุวรรณา เกรียงไกรเพชร. พระอภัยมณี การศึกษาเชิงวรรณคดีวิจารณ์. หนังสือชุด
ห้องสมุด เล่มที่ 16-17 สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, 2518.

เสฐียร โภกเศศ, (พระยาอนุমানราชชน). การศึกษาวรรณคดีในแง่วรรณศิลป์.
พระนคร : คลังวิทยา, 2499.

_____ . นิรุกติศาสตร์. พระนคร : คลังวิทยา, 2499.

Baker D. William. Reading and Writing Skills. 3 rd. ed. New York:
Mc Graw-Hill Book Company, 1971.

Storn Gustaf. Meaning and Change of Meaning. Bloomington &
London : Indiana University Press, 1968.

Whitehead, Alfred North. Symbolism, Its Meaning and Effect.
New York : The Macmillan Company, 1927.

ข. หนังสือเกี่ยวกับวิธีสอนและการวัดผล

โถม สุขไธดา. "ประสบการณ์ของครู," อักษรศาสตร์พิจารณ์, (กุมภาพันธ์ - มีนาคม, 2518), 14-17.

ชม ภูมิภาค. จิตวิทยาการเรียนการสอน. พระนคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2516.

ชวาล แพร์ตกุล. เทคนิคการวัดผล. พระนคร : อักษรเจริญทัศน์, 2516.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. "ศูนย์การเรียน - แนวทางใหม่สำหรับปฏิรูประบบห้องเรียน," วารสารครูศาสตร์, 3 (ตุลาคม - มกราคม 2516-2517), 54-62.

บุญมา บุญเสรรฐ. "การสอนเขียนในชั้นมัธยมศึกษา," คู่มือครูวิชาภาษาไทย. พระนคร : คณะครูศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2512.

สุจริต เพ็ชรชอม. "การสอนภาษาไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษา," คู่มือครูวิชาภาษาไทย. พระนคร : คณะครูศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2512.

สุนีย์ ลินธุเกษะ, และคนอื่น ๆ . "การจัดกิจกรรมการสอนวรรณคดีชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม," เอกสารประกอบรายงานวิชาสัมมนาการสอนภาษาไทย, บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517. (อัครสำเนา).

สุนน อันไชยยะ, และคนอื่น ๆ . "การสอนเรียงความ - ย่อความ," เอกสารประกอบการรายงานวิชาสัมมนาการสอนภาษาไทย, บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517. (อัครสำเนา)

ค. หนังสือเกี่ยวกับกลวิธีในการเขียน

กำชัย ทองหล่อ. หลักภาษาไทย. พิมพ์ครั้งที่สี่, พระนคร . รวมสาส์น, 2515.

คณะอาจารย์ภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. การเขียนและการพูด.
โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี, 2515.

คณะอาจารย์ภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. คำสอนวิชาภาษาไทย.
พระนคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2516.

เปลื้อง ณ นคร. ความผันผวนของภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร : กรุงเทพมหานครการพิมพ์,
2518.

ฉิธา พิณีภูวกล, และคนอื่น ๆ . การเขียน. พระนคร : คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2516.

ฉิธา พิณีภูวกล. และประทีป วาทิกทินกร. ร้อยกรอง. พระนคร : คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2518.

Eaker D. William. Reading and Writing Skills. Mc. Graw-Hill Book
Company, 1960.

Grebanier D.N. Bernard and Reiter Seymour. College Writing and
Reading. New York : Henry Holt and Company, 1959.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำหรับครูและนักเรียน

ก. หนังสือเกี่ยวกับกลวิธีในการเขียนและแบบเขียน

เจือ สตะเวทิน. การเขียนเรียงความ. ธนบุรี : พาณิชยเจริณ, 2508.

_____ . คำร้อยเรียงความ. พระนคร : สุทธิสารการพิมพ์, 2516.

เปลื้อง ฅ นคร. เรียงความมัธยมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2516.

สำเรีจวรรณกิจ, หลวง. ตัวอย่างเรียงความและย่อความ. ไทยวัฒนาพานิช, 2503.

อุปกิตศิลปสาร, พระยา. หลักภาษาไทย. พระนคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2514.

ข. หนังสือเกี่ยวกับคำสัญญาลักษณะ

รูประนีย์ นาคทรพรพ. คอกสร้อยร้อยแบก. (พิมพ์เป็นที่ระลึกในปีการศึกษาระหว่างชาติ 2503), ครูสภา, 2514.

ถนอม ไชยวงษ์แก้ว. "ถนนสายรุ่ง," สังคมศาสตร์ปริทัศน์. 11 (มีนาคม 2516), 111.

นันทนา วีระชน. "สงคราม สันติภาพ และน้ำคำ" มวลชน ฉบับวรรณกรรมเพื่อชีวิต, ฉ. 10 (กันยายน 2515), 47.

นราธิปพงศ์ประพันธ์, กรมหมื่น. วิทยาวรรณกรรม. พระนคร . แพรวพิทยา, 2506.

ศิริพร หนูแก้วขวัญ. "เขาหายไปไหนบัดนี้," สังคมศาสตร์ปริทัศน์ ฉบับบัดนี้. ฉ.4 (กรกฎาคม 2514), 14 - 16.

ศึกษาศาสตร์, คณะ. วิทยาลัยทันแก้ว มหาวิทยาลัยศิลปากร. "คำรัก," คณะฉบับพิเศษ กรุงเทพฯ : แพรวพิทยาอินเตอร์เนชันแนล ห.จ.ก., 2517.

เสฐียรโกเศศ และนาคะประทีป, (พระยาอนุมานราชธนู และพระสารประเสริฐ).

กามนิต. พระนคร : ชวนการพิมพ์, 2518.

แสง ประชาธรรม. "ในท่ามกลางประชาชน," สังคมศาสตร์ปริทัศน์. (มีนาคม 2516), 41.

วรรณศิลป์, ชุมนุม องค์การนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, วิวัฒนาการของวรรณกรรมไทย.
กรุงเทพฯ : อักษรสยาม, 2517.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เอกสารเสริมประสบการณ์

ตัวอย่างการใช้คำสัญลักษณ์ในลักษณะต่าง ๆ

1. คำสัญลักษณ์ที่ปรากฏในวรรณคดี

เสียดินสงวนศักดิ์ไว้	วงศ์หงส์
เสียดักดิ์สู่ประสงค	สิ่งรู้
เสียดู เรงคำรง	ความสัจย์ ไฉนา
เสียดศยอย่าเสียดู	ชีพวายมรณา
ความรुकเปรียบควย	กำลัง กายเฮย
สุจริตคือเกราะบัง	ศาสตรพอง
ปัญญาประคองคัง	อาวุธ
คุมสติคางโลหปอง	อาจแกลวกลางสนาม
อย่าเื่อมเค็คคอกฟ้า	มาถนอม
สูงสูคมีอ้มกตรอม	อกไซ
เค็คคอกพะยอม	ยามยาก ชมนา
สูงก็สอยควยไม้	อาจเื่อมเอาถึง
ทางไปสู้เกียรติศักดิ์	จะประดับควยคอกไม้
หอมยวนชวนจิตไซ	บมี

พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6

อันว่าความกรุณาปรานี
หลังมาเองเหมือนฝนอันชื่นใจ

จะมีใครบังคับก็หาไม่
จากฟากฟ้าสุราลัยสู่แดนดิน

อันความคิดวิทยาเหมือนอาวฐ
สงวนกมสมนึกใครอีกซัก

ประเสวีรสูกซ่อนใใต้เสียดในฝัก
จึงคอยซักเชือกพันให้บรรลัย

เพลงยาวถวายโอวาท

แล้วสอนว่าอย่าไว้ใจมนุษย์
ถึงเถาวัลย์พันเกี่ยวที่เลี้ยวกลด

มันแสนสุกลักล้ำเหลือกำหนด
ก็ไม่คดเหมือนหนึ่งในน้ำใจคน

พระอภัยมณี

ความจริงพุดกับไสยศาสตร์จะแตกแยกออกจากกันไต่ยากที่สุด เพราะลำต้นเป็นอันเดียวกัน หากแตกกิ่งไปคนละสาขาเท่านั้น

กามนิต

"เออหนอ ถ้าเรามีนาว่าทิพย์ทำด้วยมุกดา มีความปรารถนาเป็นใบ มีความอำเภोजเป็นหางเสือ ไ้แล่นเรือลอยละล่อง ไปในแม่น้ำนั้น ขึ้นไปถึงต้นน้ำ แล้วขอให้เมืองหัสตินบุรี ที่ลมจมนสาปสูญไปแล้ว ลุกขึ้นมาอีก"

ศาสนาเหมือนยารักษาใจ เมื่อยังไม่เจ็บไข้ได้ทุกข์คับแค้นใจ ก็ใครเล่าจะคิดเห็นคุณค่าของยาว่าวิเศษสักเพียงไหน ต่อเมื่อเกิดไข้ใจเจ็บป่วยขึ้น บางทีหวานถึงยากก็ไม่ทันโรครามากเสียแล้ว เคยใช้ยากับทุกข์หนักรุนแรงเกินไปก็มี หรือบางทีเมื่อเจ็บ ถ้ากินยาแล้วก็หาย แต่ผู้เจ็บยังไม่อยากกินอยู่นั่นเอง ถึงหวานเป็นลมขมเป็นยา แต่โดยมากมักสมัครกินหวานอยู่รำไป ทั้งๆ ที่รู้ว่า เป็นลม

กามนิต

2. เมื่อนำคำสัตถุลักษณะมาเรียบเรียงเป็นโวหาร เข้าลักษณะภาพพจน์ (figure of speech) ไ้ เช่น

ปากกาคมกว่าดาบ

ชีวิตคือการต่อสู้ นับตั้งแต่อยู่ในแปลจนกระทั่งเข้าโลง

การใช้ประโยคคำถามเช่นนี้เป็นการยั่วหัวตะปู้ ให้อ่านเกิดความมั่นใจยิ่งขึ้น
การเล่านิทานเปรียบเทียบ เปรียบเสมือนยาขมเคลือบน้ำตาล ให้อ่านรับประทาน
ได้รับรสหวานพร้อมกับตัวยาที่เป็นประโยชน์

ภาพพจน์ คือ เครื่องมือที่วิเศษที่สุด ถ้าเปรียบเทียบเขียนเป็นการปรุงอาหาร
ภาพพจน์ก็คือผงชูรส ที่ช่วยให้อ่านได้รับรสอร่อย เกิดความสุข ความพอใจในการ
บริโภคอาหารจนหมดคำโดยไม่รู้สึก ครั้นเมื่ออิมหันาสวรรค์แล้วก็ยังคิดใจใคร่ลิ้มรสในมือ
อื่น ๆ ต่อไปอีก

"วรรณคดีคือเพชรเม็ดงาม" ไม่ว่าจะ เป็นกวีสมัยใด การค้นหาความงามของ
น้ำเพชรเม็ดนี้ เป็นสิ่งที่ เป็นกลวิธีของกวี การนำทางให้อ่านเรียนเกิดความคิดที่อยากจะ
ค้นหาความงามนั้น มิใช่เป็นเรื่องยาก หากแต่เป็นความสามารถที่ครูมีอยู่แล้วในตัวเอง
เพราะฉะนั้นหากการที่ผู้สอนจะได้ศึกษาหาความรู้ให้กว้างขวางลึกซึ้งให้มากยิ่งขึ้นแล้ว
ความมีศิลปะแห่งการนำทางให้อ่านไปถึงจุดแห่งความสมหวังนั้น ย่อมจะทำได้ในที่สุด
และแล้วเราก็คงจะยุติข้อขัดแย้งเรื่องความงามภายในของเก่า หันมา "งมหาความงาม"
ในสมัยอันล้ำค่าของชาติต่อไป

3. คำสำคัญลักษณะมักจะปรากฏอยู่ในบทร้อยกรองต่าง ๆ เสมอ เช่น

แมลงเอ๋ยแมลงผึ้ง
ไค่น้ำหวานเก็บไว้ในรังนอน
เปรียบบัดพิศรักการอ่านหนังสือ
ยิ่งอ่านมากยิ่งขึ้นปรีชาชาญ

เที่ยวเกล้ากลิ้งคอกไม้ไข่เกสร
ไม่เคือคร่อนเพราะขยันหมั่นทำงาน
ปัญญาคือน้ำผึ้งซึ่งหอมหวาน
ความคิดอ่านฟูเฟื่องเปรีื่องปราชญ์เอ๋ย

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ

สงครามในสำนัก

หว่างชีพของดวงมนุษย์ที่รุจโรจน์
 ทุกหย่อมหญ้ามีสีแสดคังแสงไฟ
 ชนมุ่งหน้าทำลายกันแทนสรรค์สร้าง
 สิ้นแล้วหรือดวงธรรมนำความคิด
 สงครามชี้ให้เห็นการ เช่นฆ่า
 ต้องการใหญ่เท่าใหญ่ในฝูงชน
 นี่แหละแอกที่ทุกคนต้องทนอยู่
 มีชีวิตให้มันคอยบัญชา
 เท้าก้าวไปใช้สมองตรองความคิด
 เพื่อนทั้งเพื่อน ป็นคอป็นยืนความตาย
 เล็งทะลุโลกมนุษย์จุกขอบฟ้า
 กงหัวรอคอคคนทุกชนนั้น

ความเห็นมโหฬคือชนกักกะทะเลใหม่
 คาวเลือกไล่แดงฉานผลาญชีวิต
 เพื่อสมอ้างความใจคำอำมหิต
 จึงปล่อยพิษเลวร้ายทำลายคน
 เพราะความบ้าของผู้ใหญ่ไร้เหตุผล
ใจหมิ่นเริ่มค่นบนน้ำตา
 หมกทางสู่อ่าวไกลเหมือนไรค่า
 มอมปรัชญารุกรานก่อปรการร้าย
 มุ่งพิชิต, เขี่ยค, ประณามความแพพาย
 เพราะความหมายลัทธิสองไม้คองกัน
 ปวงผีหาชาคานร่านเหตุกรรม
 นี้ไกลวันถึงจุกจบของภพแล้ว

พีรพล ชนะพานิช

ใบไม้ตาย

การมีชีวิตอยู่เพื่อผู้อื่น
 แค้นที่ยืนหย้คอย่างศรีทธา
ใบไม้ตายเกลื่อนกล่นบนพื้นโลก
 กระสุนปืนหรือจะทำให้ยำเกรง
ใบไม้แต่ละใบอาจไรค่า
 อยู่อย่างถูกชมเหงคะเนงร้าย
 ประวัติศาสตร์ใบราณไค้ยานพัน
 เป็นบทเรียนบทที่ถูกคีย้า

เป็นการเผ่นธรรมชาคิตาสคัณฑา
 ยอมเสริมคามนุษยชนและตนเอง
 ยอมเลือกโชคเพื่อคานการชมเหง
 ไม้ไซ้เกงแต่ก็กล่าอย่างทำทาย
 แตะจะลคคิสรานั้นอย่าทมาย
 จะขอตายเพื่อสร้างทางเป็นธรรม
 ประชาชนคือผักปลารราคาต่ำ
 ใ้ญ่นำรับช่วงจุกคองไฟ

เพื่อวันหนึ่งโลกหน้าจะผาสุก
 ยุติกรรมนำส่งพบหลักชัย
 แด่ไผ่ที่ตายไปหลายล้าน
ไผ่ใหม่ยิ่งเสริมยิ่งเพิ่มพูน

ค้ำสงครามลามลุกยุคสาไถย
 ความเป็น "ไท" แฉรมโดยสมบูรณ์
 หลอเลียงการต่อสู้มีรัฐธู
 สืบตระกูลสืบศักดิ์ศรีเสรีชน

ครูชนบท

อย่าเหยียดหยามครูชนบทว่าหมกมด
เพชรในคนล้นคาราคามี
 อันของดีมีกาลวนหายาก
 ท่านทั้งหลายผู้มีใจใหม่มิตรรัก
 อันหน้าที่ของท่านนั้นยิ่งใหญ่
 ชุบชีวิต "คนใหม่" ในสังคม
 ไผ่หวังสิ่งตอบแทนเป็นแก่นสาร
 เพื่อเด็กไทยที่รักจักพัฒนา
 จะอยู่กรุงอยู่ป่าค่าเทียบเท่า
 จงอย่าเหยียดเด็กป่าค่าไม่มี
 ธรรมชาติในป่านั้นน่าอยู่
 อีกต่อสู้ศักดิ์ศรีมีพลัง

แมนอยู่ป่าทางไกลไผ่หลากสี่
 เจกครูดีในป่ามีค่านัก
 ปราชญ์เคยฝากคำไว้ให้ประจักษ์
 ที่ช่วยชักจูงคนพื้นโง่งม
 เห็นอกว่าใครในค่านการสร้างสม
 คำนิยมปลูกฝังศิษย์เป็นนิจมา
 แต่ทำงาน "เพื่องาน" การศึกษา
 คั้นลิ้มตาจากหลับนานนับปี
 เป็นครู เขาครูไทยอย่าหน่ายหนี
 เป็นครูก็สอได้ไผ่อนิ่ง
 โน้มน้ำใจครูชนบทที่หมกมดหวัง
 คว้าการสั่งสอนศิษย์นิจนิรันดร

กิจกรรมเสนอแนะ

1. ครูแจกเอกสารประกอบการสอน ให้นักเรียนอ่านข้อความที่ใช้คำสัญลักษณ์ในแบบต่าง ๆ กัน ครูแนะให้นักเรียนสังเกตวิธีการเขียน แล้วช่วยกันสรุปเป็นข้อ ๆ แล้วเขียนข้อสังเกตนั้นบนกระดานดำ ครูคิดแผนภูมิที่เตรียมมา แล้วอธิบายเพิ่มเติมให้สมบูรณ์ ถ้ามีประเด็นใดเป็นปัญหาขัดแย้งกัน ครูเปิดโอกาสให้อภิปราย เพื่อซักข้อขัดแย้งนั้น

2. ครูหาตัวอย่างความเรียงที่ดีมาอ่านให้นักเรียนฟัง โดยเน้นให้นักเรียนสังเกตและแยกให้ออกว่า ส่วนใดเป็นคำนำ เนื้อเรื่อง และสรุป ต่อมาครูอ่านให้ฟังเฉพาะคำนำและสรุปหลาย ๆ ส่วนวน ให้นักเรียนเลือกเรื่องที่จะเขียน แล้วช่วยกันเขียนสังเขปเรื่องนั้น และแบ่งกลุ่มกันตามแถว แถวที่ 1 เขียนคำนำ แถวที่ 2-3 เขียนเนื้อเรื่อง แถวที่ 4 เขียนสรุป แล้วให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนไปเขียนบนกระดานดำ

หมายเหตุ การแบ่งกลุ่ม อาจพิจารณาให้เหมาะสมกับสภาพห้องเรียน

3. ครูให้นักเรียนเสนอแนะว่า ควรจะเขียนเรียงความเรื่องอะไร ครูเขียนชื่อเหล่านั้นบนกระดานดำ แล้วเลือกเรื่องหนึ่งมาเป็นตัวอย่าง โดยให้นักเรียนช่วยกันคิดว่าควรจะพูดถึงเรื่องใดบ้าง ครูสรุปและเขียนลงบนกระดาน แล้วให้นักเรียนช่วยกันคิดว่าควรใช้คำสัญลักษณ์อะไร ? แทนความตอนใดบ้าง คงทำเครื่องหมายไว้ ครูให้นักเรียนเปลี่ยนข้อความนั้นเสียใหม่ โดยใช้คำสัญลักษณ์ แล้วขยายความและนำมาเขียนให้ติดต่อกันเป็นความเรียงที่สมบูรณ์

4. ครูจุดเทียนไขขึ้นแล้ววางไวบนโต๊ะ ให้นักเรียนมองเปลวเทียนนั้น หรือให้ดูภาพต่าง ๆ เช่น ภาพดอกไม้ แสงอรุณ ฯลฯ แล้วบรรยายความรู้สึกออกมา โดยใช้คำสัญลักษณ์ (ไม่จำเป็นต้องเขียนเป็นความเรียงที่สมบูรณ์)

5. ครูเล่าเรื่องโดยใช้คำสัญลักษณ์ค้างไว้ แล้วให้นักเรียนช่วยกันสร้างจินตนาการเพื่อเล่าเรื่องต่อให้จบ เมื่อนักเรียนช่วยกันเล่าจนจบแล้ว ครูจึงเล่าเรื่องนั้นต่อจนจบ แล้วให้นักเรียนอภิปรายกันว่า ควรจะจบอย่างไรจึงจะเหมาะสมที่สุด

6. ครูให้นักเรียนอ่านคำประพันธ์ที่ครูเตรียมมา แล้วถอดความเป็นร้อยแก้วโดยคงรูปการใช้คำสัญลักษณ์เดิมไว้ด้วย

7. ครูเล่าเรื่องหรือให้นักเรียนคุณภาพเหตุการณ์ต่าง ๆ ให้นักเรียนสรุปมโนทัศน์ (concept) จากเรื่องนั้น ๆ แล้วเลือกมโนทัศน์สำคัญ มาถอดเสริมแต่งให้เป็นความเรียง เฉพาะส่วนที่เป็นเนื้อเรื่อง

8. ครูให้นักเรียนเขียนบันทึกประจำวัน โดยพยายามใช้คำสัญลักษณ์ให้เหมาะสม ส่งครูเพื่อตรวจแก้สัปดาห์ละครั้ง

9. ครูให้นักเรียนช่วยกันรวบรวมตัวอย่างขอเขียนที่ใช้คำสัญลักษณ์ได้ถูกต้องเหมาะสม มาให้มากที่สุด โดยพิมพ์เป็นเล่มหรือเขียนด้วยลายมือสวยงามเป็นกิจกรรมประจำห้อง

10. ครูให้นักเรียนช่วยกันวิจารณ์ผลงานกลุ่มในหน่วยที่ 1 ว่า การใช้คำสัญลักษณ์เหมาะสมหรือไม่ ? การใช้ภาษาสื่อความหมายได้ก็เพียงใด มีข้อบกพร่องอะไรบ้าง ? และมีข้อเสนอแนะอย่างไร ? โดยครูช่วยสรุปและเพิ่มเติมให้สมบูรณ์

ตัวอย่างการจัดกิจกรรมใน 1 ช่วงเวลา

1. ครูนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการพูดถึงข้อบกพร่องเกี่ยวกับงานกลุ่มในช่วงก่อนแล้วให้ข้อเสนอแนะ และพูดคุยให้กำลังใจแก่ผู้ที่ไม่ชอบเขียน

2. ครูอธิบายวิธีฝึกเขียนความเรียงโดยใช้คำสัญลักษณ์ โดยให้นักเรียนมีส่วนช่วยในการซักถามและแสดงความคิดเห็น ตลอดจนหาตัวอย่างเพิ่มเติม

3. ครูถามวิธีเลือกเขียนเรียงความของนักเรียนว่ามีเกณฑ์อย่างไร แล้วครูสรุป

4. ครูให้นักเรียนช่วยกันเปลี่ยนประโยคธรรมดา ซึ่งครูคิดแถบประโยคบนกระดานคำ ให้เป็นประโยคที่ใช้คำสัญลักษณ์ พอเป็นตัวอย่างสัก 5 ประโยค แล้วครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดลงสมุด 30 ประโยค ภายในเวลา 15 นาที

5. ครูสรุปด้วยการให้แนวคิด และซักถามปัญหาที่นึก แล้ววางแผนการเรียนคราวต่อไปร่วมกับนักเรียน (แจกเอกสารเสริมประสบการณ์)

แหล่งวิทยากร

1. ศูนย์วิจัยการศึกษา
2. หอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
3. หอสมุดคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. หอสมุดคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
5. หอสมุดกลางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
6. หอสมุดวิทยาลัยทั้แก้ว มหาวิทยาลัยศิลปากร นครปฐม
7. หอสมุด A.U.A.

อุปกรณ์

1. เอกสาร เสริมประสบการณ์
2. แผนภูมิ
3. แถบประโยค
4. รูปภาพ 3 ภาพ
5. หนังสือปกอ่อนและวารสารต่าง ๆ 25 เล่ม

แบบทดสอบ

- มา 10 ชื่อ
1. จงบอกชื่อหนังสือ ชื่อนวนิยาย หรือชื่อภาพยนตร์ ที่มีลักษณะ เป็นคำสัญลักษณ์
 2. จงตีความคำสัญลักษณ์ต่อไปนี้ แล้วอธิบายเป็นภาษาธรรมดาพอเข้าใจ
 - อารมณ์ขันเป็นยารักษาโรคประสาทอย่างหนึ่ง
 - คนมีความเพียร เป็นเครื่องรางของขลัง
 - ไม่มีเวลาสำหรับคอกกูกุหลาบ เมื่อไฟกำลังไหม้ป่า

3. จงอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้ววิจารณ์การใช้คำสัญลักษณ์ว่าเหมาะสมหรือไม่ ? และท่านเห็นด้วยหรือไม่ ? เพราะเหตุใด ?

"ถ้าหากคนครีไทยยังคงหยุดนิ่งไม่ปรับตัว ในกาลไม่นานนักคนครีไทยก็อาจจะกลายเป็นเพียงเครื่องเล่น ประดับขบวนมีคนมีเงินเช่นเดียวกับพระเครื่อง หรือ เครื่องลายคราม

4. จงเปลี่ยนข้อความต่อไปนี้เสียใหม่ โดยใช้คำสัญลักษณ์ให้เหมาะสม

- นวลจันทร์มีเพื่อนชายมาตีคัพมาก
- พ่อแม่เป็นผู้กำหนดอนาคตของลูก
- เธอเป็นหญิงสาวสวยที่วางตัวดี เอาตัวรอดได้

5. จงเลือกข้อความในข้อ 4 ที่เปลี่ยนแล้วมาขยายความ โดยใช้กลวิธีเขียนให้ผู้อ่านเข้าใจตรงตามความมุ่งหมายเดิม

ศูนย์วิทยพัชยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หน่วยที่ 3

"การเขียนความเรียงโดยใช้คำสัญลักษณ์"

ความนำ

แบบจำลองการสอนหน่วยนี้ มีลักษณะเป็นหน่วยเสนอแนะการสอนเช่นเดียวกับ 2 หน่วยแรก เรื่องนี้จะกล่าวถึงการเขียนความเรียงที่สมบูรณ์ โดยคาดหวังว่านักเรียนจะนำความรู้ที่ได้จากหน่วยที่ 1 และหน่วยที่ 2 มาเป็นเครื่องมือในการเขียนเนื้อหาในหน่วยนี้จะเน้นกลวิธีในการเขียน โดยมุ่งส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ ที่จะใช้กลวิธีการเขียนของตัวเอง เพื่อช่วยให้เกิดแนวคิดในการสร้างกลวิธีในการเขียนของตนเองต่อไป

เรื่องนี้อาจใช้เวลาสอนอย่างน้อย 1 ชั่วโมง ถ้าสามารถใช้เวลามากกว่านี้ก็ดียิ่งดี

ความมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถเขียนความเรียงที่สมบูรณ์ โดยใช้คำสัญลักษณ์ได้เหมาะสมอย่างน้อยคนละ 1 เรื่อง
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถเขียนความเรียงโดยใช้คำสัญลักษณ์ และกลวิธีของตัวเองได้
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถฝึกฝนและปรับปรุงการเขียนให้ดีขึ้นด้วยตัวเองได้
4. เพื่อให้นักเรียนสามารถวิจารณ์และให้ข้อเสนอแนะ งานเขียนที่ใช้คำสัญลักษณ์ได้
5. เพื่อให้นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ได้มีโอกาสแสดงออกโดยการเขียนอย่าง

เสรี

แนวคิด

ความช่างสังเกตเป็นหัวใจของการเขียน .

การเขียนบันทึกประจำวัน เป็นวิธีสร้างนิสัยรักการเขียน

การอ่านมาก ฟังมาก แล้วจดจำนำไปใช้ เป็นผลให้มีวัตถุดิบที่จะเขียน

ความสามารถในการเขียน เป็นเรื่องที่ฝึกฝนกันได้

การฝึกเขียนบ่อย ๆ ทำให้เกิดความชำนาญ

เนื้อหาสังเขป

กลวิธีในการเขียน

กลวิธีในการเขียนเป็นเรื่องของศิลปะ ผู้เขียนแต่ละคนมีกลวิธีแตกต่างกัน เราสามารถศึกษากลวิธีในการเขียนได้จากงานเขียนโดยทั่วไป แล้วบันทึกไว้เป็นข้อ ๆ เท่าที่สังเกตงานเขียนมาพอสมควร สรุปผลไว้ดังนี้

ก. กลวิธีในการเขียนโดยทั่วไป

1. ยึดหลักการเขียนโดยเคร่งครัด ทุกครั้งที่เขียนจะต้องมีคำนำ เนื้อเรื่อง และสรุป

2. ไม่ยึดมั่นในหลักการเขียนมากนัก มักพิจารณาตามความเหมาะสมกับเนื้อเรื่องและเวลาที่จะเขียน

3. การเสนอเรื่อง ผู้เขียนมีกลวิธีในการเสนอเรื่องต่างกันไป เท่าที่รวบรวมได้มีดังนี้

3.1 เริ่มค้นคว้าบทสนทนา และดำเนินเรื่องไปเรื่อยตั้งแต่ต้นจนจบ

3.2 เริ่มเรื่องด้วยวิธีเล่าตามเวลาในท้องเรื่อง ตั้งแต่ต้นจนจบ

3.3 เริ่มเรื่องด้วยการยกประเด็นสำคัญขึ้นมาเสนอก่อนเพื่อสร้างความ

สนใจของผู้อ่าน แล้วจึงค่อยให้รายละเอียด และจบลงด้วยการเสนอแนวคิดประโยคที่เป็นคำคมหรือทิ้งท้ายให้คิด

3.4 เรียบเรียงเนื้อหาตามลำดับความสำคัญ กล่าวคือ เสนอเรื่องที่มีความสำคัญมาก่อน แล้วค่อยตามด้วยเรื่องที่มีความสำคัญน้อยลงตามลำดับ

3.5 เริ่มต้นด้วยการนำคำคม พุทธภาษิต สุภาษิต คำพังเพย บทเพลง คำประพันธ์ แล้วให้ความหมายและยกตัวอย่างประกอบ

3.6 เสนอเรื่องย้อนหลัง เอาเนื้อเรื่องตอนท้ายมาเสนอ และเล่าความเป็นมาย้อนหลัง เช่น เรื่อง เขาช็อกานต์ ของสุวรรณี สุคนธา

3.7 การเสนอเรื่องแต่ละครั้งไม่ซ้ำกัน คือ ผู้เขียนพยายามหาวิธีเสนอเรื่องใหม่ที่น่าสนใจอยู่เสมอ

4. เลียนแบบนักเขียนที่ตนชอบ หรือเลียนแบบจากวรรณคดี เพื่อรักษากลวิธีตามแบบเก่า แต่สอดแทรกเนื้อหาใหม่ตามประสบการณ์ของผู้เขียน

5. ผู้เขียนมีความรอบรู้ในเรื่องที่จะเขียนดี จึงสามารถเขียนเรื่องนั้นได้ถูกต้องแจ่มแจ้งและชัดเจนดี

6. ผู้เขียนมีความประณีต พิถีพิถันในการเลือกใช้ถ้อยคำ

7. นักเขียนที่มีชื่อเสียง มักจะมีสำนวนภาษาเฉพาะตัว ซึ่งผู้อ่านเห็นส่วนจะบอกชื่อผู้เขียนได้ทันที

8. การวางรูปแบบในการเขียนแตกต่างกันออกไป เช่น

"แม่"

เมื่อแรกลืมตาขึ้นมาดูโลก

แม่คือบุคลิกสำคัญที่สุด

ครั้นโตเป็นหนุ่มสาว

แม่จะถูก

คิดถึง

นอย

เหลือเกิน

ครันมีบุตร

หรือตกทุกข์ได้ยาก

เมื่อนั้นพวกเขาทั้งปวง

จึงคิดถึงแม่มากอีกครั้งหนึ่ง

ดวงศรี ยอดสกุล

ลูก

ลูกฝัน
 เห็นผู้ใหญ่สองคน
 คนหนึ่ง เป็นคนปลูกดอกไม้ที่สวน
 ดอกไม้สีขาวออกดอกเต็มสวน
 อีกคนหนึ่ง เข้าไปในสวนขุดที่ดอกไม้
 ทั้งสวนเพื่อเอาไปที่สนามรบให้กับ
 หลุมฝังศพที่สนามรบ
 เมื่อดอกไม้สีขาวถูกขนไปที่สนามรบ
 ก็กลับกลายเป็นปืนอาวุธฆ่าคน

จาง แซ่ตั้ง

กลวิธีในการใช้คำสัญลักษณ์

1. ใช้สัญลักษณ์แทนคำซึ่งกล่าวถึงมาแล้วครั้งหนึ่ง เพื่อหลีกเลี่ยงการใช้คำซ้ำ
 ดังตัวอย่าง
 เมื่อผ่านมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ก็อดคิดถึงพระองค์ของแม่โคมไม่ได้ แม่โคม
 เป็นแหล่งผลิตนักประชาธิปไตยออกมาบริหารประเทศปีละมาก ๆ
2. ใช้สัญลักษณ์ซึ่งรู้จักกันแพร่หลายแล้ว โดยไม่บอกความหมาย ใช้เฉพาะวงการ
 ไควงการหนึ่งซึ่งเป็นที่เข้าใจกันดี เช่น ภายในวงการมหาวิทยาลัยด้วยกัน พอเอ่ยชื่อสัญลักษณ์
 ประจำสถาบันใดสถาบันหนึ่ง ทุกคนย่อมเข้าใจตรงกัน
3. ใช้ชื่อสัญลักษณ์แทนสิ่งที่เป็นนามธรรม เช่น ดอกขาวเรื่อง แทนความเจริญ
 รุ่งเรือง หน้าแพรกดอกมะเขือ แทนความรู้ที่แตกฉาน เรียนรู้เร็ว

4. ใช้คำสัญลักษณ์แล้วตามด้วยความหมาย ตัวอย่าง

ขงสีเพลิง พลิ้วสับคอบู่เบื้องหน้า นั่นคือนักกีฬาจากคณะครุศาสตร์

5. ใช้ข้อความสำคัญเป็นหลัก และให้สัญลักษณ์ในตอนต้น แล้วจึงค่อยอธิบายขยายความแต่ละย่อหน้า ให้อ่านเข้าใจ ดังตัวอย่าง

การศึกษา - กุญแจ ความหมายของการศึกษาตามความเห็นของดิฉันก็คือ กุญแจ
คอกสำคัญที่จะไขไปสู่ความสว่างแห่งปัญญา เพราะการศึกษาทำให้คนมีโอกาสก้าวหน้าไปสู่
ชีวิตที่เจริญก้าวหน้า เช่นเดียวกับกุญแจช่วยเปิดประตูให้เราสามารถก้าวไปสู่ห้องที่ต้องการได้

6. ก่าเนินเรื่องไปเรื่อย ๆ แล้วสอดแทรกคำสัญลักษณ์ตามความจำเป็น ดัง
ตัวอย่าง

"... เธอเป็นทั้งผีเสื้อแสนสวยที่โบกใบปีกงาม ประทับสวนดอกไม้และเป็นทั้ง
ประทีปดวงหนึ่งที่ฉายแสงให้ความสว่างไสวแก่ดวงปัญญาของสมาชิกรุ่นเยาว์ของหมู่บ้านนี้"

7. ผู้เขียนใช้คำสัญลักษณ์ดำเนินเรื่องติดต่อกันมาเรื่อย ๆ โดยไม่ได้ให้ความหมาย
แต่มีกวีวิธีเขียนที่ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจตรงตามที่ต้องการได้ ตัวอย่าง

เสียงเพลงของนกน้อย

เจ้านกน้อยเอ๋ย ทุก ๆ ปีเสียงของเจ้ากังวานกระหึ่ม
เจ้ารู้ไหมว่า เจ้าร้องเพลงไปทำไม มีความหมายอย่างไร
หรือว่าเจ้าร้อง เพราะถูกสอนให้ร้อง

เจ้านกน้อยบนคนหางนกยูงเอ๋ย
เจ้ารู้ไหม เพลงที่พวกเจ้ากำลังร้อง เป็น เพลงแห่งการปฏิบัติ
เพลงที่สามัญ ร่วมกันร้องเพื่อทำลายระบอบเก่าสมัยปฏิวัติฝรั่งเศส แต่พวกเจ้านกร้องเพื่อ

จะเป็น อภิสัทธา

ถึงเวลาแล้ว ที่พวกเจ้าจักต้อง รวมพลังบรรเลงลมล้างระบอบเจ้าขุนมูลนาย

เจ้านกน้อยบนคนจามรurieเอ๋ย

เจ้ารู้ไหม เพลงที่พวกเจ้ากำลังร้องเป็น เพลงแห่งอิสรภาพ

เพลงที่เสรีชน ร่วมกันร้องเพื่อ ปลดปล่อยความเป็นทาส ในสมัยสงครามกลาง
เมืองอเมริกา

แต่พวกเจ้าพากันร้องเพื่อจะเป็นอภิสิทธิ์ชน
ถึงเวลาแล้วที่พวกเจ้าจักต้องรวมพลังบรรเลงเพลงทำลายอำมาตยาธิปไตย
มาเถิด เจ้านกน้อยบนต้นนนทรี ทองกวาว สีคราม ฯลฯ
มารวมกันบรรเลงเพลงพร้อม ๆ กัน
พลังแห่งเสียงเพลงจักนำประชาชน อยู่คู่ประชาชนตลอดกาล

สุชิน ตันศิริกุล

8. คำเนินเรื่องโดยไขพรรณาวาหาร สอดแทรกคำสัญลักษณ์เข้าไปตาม
ความเหมาะสม กังคังอย่าง

กุหลาบ

ดอกเจ้าสีชมพูอ่อนงาม เหมือนกับริมฝีปากสตรีที่แย้มยิ้ม
กลิ่นของเจ้าที่เต็มไปด้วยหนามอันแหลมคม
ชูคอให้แก่นกระจ่างความหยิ่งยะโสไว้
ฉันอยากจะนอนเฝ้าเจ้าไว้กับใจของฉันเหลือเกิน
แต่ก็เกรงว่า.....หนามนั้นจะทิ่มแทงดวงใจของฉันให้ปวดร้าว
แปลกนะ.....ทำไมเจ้าจึงต้องมีหนาม
คงจะเป็นเพราะความสวยสดของเจ้า เจ้าถึงต้องมีหนาม
แต่.....หนามอันแหลมคมนั้นมันป้องกันเจ้าจากมวลแมลงไม้ไค้หรือ
กลิ่นของเจ้าหอมละมุนเหลือเกิน
ไม่ว่าจะล่อให้มวลแมลงมา เขยชมเท่านั้น
มันยังทำให้เจ้าชอกช้ำอีกด้วย
รู้ไหมเจ้า ความสวยและความหอมของเจ้า ทำให้เจ้าถูกทำลาย

ฉันอยากจะเชยชมเจ้า อยากถนอมเจ้าไว้
 ไม่ให้แมลงอื่น ๆ มาชมเจ้าให้ชอกช้ำ
 อนิจจา..... เมื่อเจ้ามาอยู่ในอุ้งมือของฉัน
 เจ้าทำไมถึงไค้เหียวเฉา..... เจ้าคงไม่คู่ควรกับฉัน
 เจ้าคงจะควรคู่กับแมลงภู่และหมีขี้ผึ้ง
 ที่คืบคลานเอาแต่สรเหน้อย่างเคียว
 เอาละ..... ฉันจะปล่อยเจ้า
 ปล่อยให้เจ้าร่วงโรยไป..... แล้วฉันจะถือว่า "นี่เป็นกรรมคาโลก"

อรชรปฐม

9. ใช้วิธีเล่าเรื่อง เมื่อมีบางคนที่จำเป็นต้องอธิบายความหมายที่เป็นนามธรรม
 ก็ใช้คำสัญลักษณ์เข้าช่วย และคำในเรื่องต่อไปก็อย่างราบรื่น ดังตัวอย่าง

"ในโลกที่กำลังยุ่งเหยิงด้วยธุรกิจ และปัญหาต่าง ๆ หวาดผวาและหวั่นกลัวภัยจาก
 สงครามลัทธิ อารมณัชนัคนูเหมือนจะกลายเป็นยารักษาโรคประสาทนานหนึ่งของมนุษย์ในโลก
 ปัจจุบัน"

10. ใช้คำสัญลักษณ์มาเขียนเป็นนิทาน เพื่ออธิบายแนวคิดของผู้เขียนดังตัวอย่าง

"นิทานไทยเรื่องกบ"

ในสระแห่งหนึ่งไม่สู้จะกว้างใหญ่นัก
 มีกบใหญ่หน่อยอาศัยอยู่มากมายพอสมควร
 ครั้นถึงศักราชสองพันห้าร้อย
 เทวคาประจำสระครี้มอกครี้มใจ
 จึงส่งนกกกระสาตัวหนึ่งมาให้เป็นนายของกบ
 นกกกระสาก็จิกกินกบเสียหลายตัว

กบส่วนมากที่ถูกกินนั้นเป็นกบพาด เกเร
มักก่อความเดือดร้อนให้บรรดาเพื่อนกบด้วยกันเอง
ครั้งนั้นอาจกล่าวได้ว่า
สภาพภายในสระค่อนข้างสงบเรียบร้อยดี

เพราะ.....

ฝูงกบทั้งหลายเกรงอำนาจ เค็ดชาดแห่งนกกกระसानั้น
ต่อมาไม่นานนกกกระสาถึงแก่ความตาย
ด้วยโรคเรื้อรังกำเริบ
เรื่องราวต่าง ๆ จึงถูกซุกซุกยี้ให้เปิดเผยขึ้น
ว่านกกกระสาเป็นนายทรยศ

โกงเสียบียงอาหารล้นเหลือไว้เก็บส่วนตัว
แล้วแบ่งไปปรนเปรอกบสาวน้อยใหญ่
ซึ่งนกกกระสาเลี้ยงไว้บำเรอความสุขแห่งตนมากมาย
ประชากบพากันแข็งค่านกกกระสา
ขอให้ทกนรกอเวจีชั่วกัลป์ชั่วกัลป์
และพากันเชือดร้องยินดี

ที่เทวคาประจำสระ
ส่งท่อนไม้มาให้เป็นนายใหม่
"ต่อไปนี้เราจะไม่ถูกทรยศ

เราจะได้รับสันติสุข"

ฝูงกบช่วยกันหวัง
ควยศรัทธาในอุเบกขาธรรมของท่อนไม้
นายใหม่แห่งตน
ต่อมามีขำมินาน

ประชากบจึงประจักษ์ว่า

อุเบกขาธรรมนั้น

มีไค้เป็นสิ่งดึงดูดสำหรับการปกครองเลย
 เพราะมีโยอันธพาลกบทั้งหลาย
 จะชมเหงรังแก "ประชาบดี ๆ" สักเพียงไร
 ทอนไม้ก็ยังคงสงบเยือกเย็น
 ช่างมันคงในอุเบกขาธรรมอะไร เช่นนั้น
 พลกบจากสระอื่น ๆ เห็นเป็นโอกาส
 จึงชวนกันมารุกรานแทรกแซงเป็นการใหญ่
 และเพิ่มความกำเริบขึ้นทุกขณะ
 จนกระทั่ง.....
 น้ำในสระซึ่งเคยใสสะอาด
 เริ่มปรากฏเป็นสีแดงจัดขึ้นทุกที
 ค่ายพิฆร้ายแห่งกบสระอื่นมาทำให้เป็นไป
 มีหน้าซ้ำ.....
 บรรดาบซึ่งมีหน้าที่ต่าง ๆ
 เป็นต้นว่าปกครอง อำนวยความสะดวก
 และบำบัคทุกข์บำรุงสุข
 แก่ประชากบทั่วไปในสระนั้น
 กลับกระทำการอันเห็นสาเหตุ
 ให้เราอยากขนานนามสระแห่งนี้ว่า
 "สระโถ (ย)" เป็นยิ่งนัก
 เมื่อความเคียดกร้อนรุมเร้าอยู่เรื่อย ๆ
 ประชาบดีหลายตัวก็เริ่มค้นหา
 นกกระสา นายเคิมแห่งคน
 ค่ายความคึกถึงและอาศัย
 อยากให้กาลครั้งนั้น
 หมนคืนกลับมาอีกครั้งหนึ่ง

แด่ทีสุคริษฐ์ที่จะทำตามใจปรารถนา
 ฝูงนกจึงได้แค่เพียงพยายาม
 ปลุกทอนไม้นายของคน
 ให้คืนจากอุเบกขาธรรมเสียที
 แดเจนแควจรรอค
 ทอนไม้ก็มีรู้จักคืน
 ทำความเจ็บช้ำใจแก่ "ประชาชนที่ ๆ" เป็นอย่างยิ่ง
 จึงพากันร้องคร่ำครวญ
 ส่งเสียงอ้ออึ้งอยู่ทั่วไป.....

.....
 ฉิทานโพงเร่ดงกบ
 เห็นจะต้องจบลงเพียงนี้
 ภัยตัวผู้เล่าเอง
 หนวทูลเสียงกบเหลือเกิน

๘๐
ทุกคุน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบฝึกหัดทบทวน

1. ก. จงเติมความหมายของคำสัญลักษณ์ต่อไปนี้ ลงในช่องว่างที่กำหนดให้

ศิลาจารึก	สัญลักษณ์ของ	<u>มหาวิทยาลัยรามคำแหง</u>
ทองกวาว	สัญลักษณ์ของ	<u>มหาวิทยาลัยเชียงใหม่</u>
ปากไก่	สัญลักษณ์ของ	<u>นักเรียน</u>
คอกบัว	สัญลักษณ์ของ	<u>ความคั่งแค้น ความบริสุทธิ์</u>
ระฆัง	สัญลักษณ์ของ	<u>เกียรติยศ ชื่อเสียง</u>
สี่เหลี่ยม	สัญลักษณ์ของ	<u>ความสละสลวย ความอุดมสมบูรณ์</u>
สี่ชมพู	สัญลักษณ์ของ	<u>ความสุข สละสลวย ความงาม</u>
คอกลิ้นหมี	สัญลักษณ์ของ	<u>ความเท่าเทียม ความตาย</u>
เข็มทิศ	สัญลักษณ์ของ	<u>เป้าหมาย</u>
สายรุ้ง	สัญลักษณ์ของ	<u>ความเจริญ ความรุ่งโรจน์</u>

ข. จงอ่านคำประพันธ์หรือข้อความต่อไปนี้ แล้วเขียนความหมายของคำสัญลักษณ์ที่
ขีดเส้นใต้ ลงในช่องว่างที่กำหนดให้

<u>อัศวิน</u> มาชาว <u>กาว</u> มาแล้ว		<u>คือ</u> ดวงแก้ว <u>เนรมิต</u> บัดดิดิใหม่
อุดมคติทุกประการแรงกาลใจ		<u>เป็น</u> แสงไฟเป็นพลังแห่งสังคม
อัศวินมาชาว	สัญลักษณ์แทน	<u>บัดดิดิใหม่</u>
แสงไฟ	สัญลักษณ์แทน	<u>อุดมคติ</u>
<u>อัน</u> ความกรุณาปราณี		<u>จะมี</u> ใครบังคับก็หาไม่
หลังจาก <u>เอง</u> เหมือน <u>ฝน</u> อันชื่นใจ		จาก <u>ฟากฟ้า</u> สู่ <u>ราย</u> สู่ <u>แดน</u> ดิน
<u>ฝน</u>	สัญลักษณ์ของ	<u>ความกรุณา</u>
<u>ฟ้า</u>	สัญลักษณ์ของ	<u>ชนชั้นสูง</u>
<u>ดิน</u>	สัญลักษณ์ของ	<u>ชนชั้นต่ำ</u>

แล้วสอนว่าอย่าไว้ใจมนุษย์
ถึง เงาวัลย์ พันเกี่ยวที่เสี้ยวโลก

เงาวัลย์ สัญลักษณ์ของ

มันแสนสุกสีกล้ำเหลือกำหนด
ก็ไม่คกเหมือนหนึ่งในน้ำใจคน

ความคคโกง ไม่ซื่อ

อย่า เอื่อม เกิดคอกฟ้า

สูงสูดมือมักครอม

เกิดแตกคอกพะยอม

สูงก็สอยควยไม้

คอกฟ้า

คอกพะยอม

สัญลักษณ์แทน

สัญลักษณ์แทน

มาจนอม

อกไข

ยามยาก ชมนา

อาจเอื่อมเอาถึง

หญิงสูงศักดิ์

หญิงธรรมดา

ความจริงพุทธกับไสยศาสตร์จะแตกแยกออกจากกันได้ยากที่สุด เพราะลำคั่นเป็นอันเดียวกัน หากแตกกิ่งไปคนละสาขาเท่านั้น

ลำคั่น สัญลักษณ์ของ บ่อเกิด ที่มา

ทะเลเลือกในเวียงคานาไม้เค็มหักแห่งลงแล้ว

ทะเลเลือก สัญลักษณ์แทน สงคราม

2. จงเลือกคำสัญลักษณ์ต่อไปนี้ ไปใช้แทนคำที่ขีดเส้นใต้ ให้ได้ความหมายถูกต้องและเหมาะสม

รั้วสีชมพู บารักราใจ ยาขมเคลือบน้ำตาล เครื่องกลไก เพชรน้ำเอก
คลัง หัวใจ

บัดนี้พิจารณา จงเลือก เพชรน้ำเอก ที่ใต้เจียรไนโดยช่างผู้ชำนาญจาก รั้วสีชมพู

คำอุปมาเป็น เครื่องกลไก ที่มีอำนาจที่สุดในการสร้างคำให้แก่ภาษา ถ้า
 หากคำอุปมาไม่ว่าภาษาใด จะก้าวพ้นคำพูดอย่างคาด ๆ ง่าย ๆ ในชั้นเดิมได้อย่างไร
 ศาสนาเป็น ยารักษาใจ ชนานเอก แคน้อยคนนักจะนึกถึงเมื่อเจ็บป่วย
 การเล่านิทานเปรียบเทียบคือ ยาขมเคลือบน้ำตาล นั้นเอง ย่อมทำให้ผู้รับประทาน
 ไคร่สหวานพร้อมด้วยยาที่เป็นประโยชน์

3. จงเลือกเขียนเรียงความ โดยใช้คำสัญลักษณ์ที่กำหนดให้คนละ 1 เรื่อง ไม่จำกัด
 ความยาว แต่ต้องตั้งชื่อเรื่องเสียใหม่ให้เป็นคำสัญลักษณ์
1. ความรักของข้าพเจ้า
 2. โรงเรียนของเรา
 3. อนาคตของข้าพเจ้า
 4. ความสามัคคี
 5. สื่อมวลชนยุคปัจจุบัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หนังสืออ่านเพิ่มเติมและเอกสารเสริมประสบการณ์

สำหรับครู

ก. หนังสือเกี่ยวกับคำสัญลักษณ์

Eaton, Ralph Monroe. Symbolism and Truth. Cambridge : Harward University Press, 1925.

Grebanier D.N. Bernard, Seymour Reitor. College Writing and Reading New York : Henry Holt and Company, 1958.

Morris Charles. Sign, Language and Behavior. New York : George Braziller, Inc. 1955.

Ogden, C.K., and Richards, I.A. The Meaning of Meaning. London : K. Paul, Trench, Trubner & Co., Ltd., 1923. 5th ed. revised. New York : Harcourt, Brance and Company, 1938.

Stern Gustaf. Meaning and Change of Meaning. Bloomington & London : Indiana University Press, 1968.

ข. หนังสือเกี่ยวกับวิธีสอนและการวัดผล

ชวาล แพร์ตกุล. เทคนิคการวัดผล. พระนคร : อักษรเจริญทัศน์, 2507.

ชุมนุมภาษาไทยของคุรุสภา. คำบรรยายภาษาไทยชั้นสูง พระนคร : คุรุสภา, 2511.

ระปะนีย์ นาคกรทรพ. "วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมในการสอนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษา," เอกสารประกอบการเรียนวิชาพฤติกรรมกรเรียนการสอนภาษาไทย. 2517.

(ดูสำเนา)

ชญ บุษยรัตพันธ์. ภาษาไทยฉบับสนุก. พระนคร : สยามการพิมพ์, 2515.

สมปอง พิรมกิจ. "หลักภาษากับการนำไปใช้," เอกสารนิเทศการศึกษา คู่มือวิชาภาษาไทย เล่ม 3 ฉบับที่ 100. หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, 2512.

ค. หนังสือเกี่ยวกับกลวิธีในการเขียน

คณะอาจารย์ภาษาไทย, คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. การเขียนและการพูด. พระนคร : ทำเนียบนายกรัฐมนตรี, 2515.

คณะอาจารย์ภาษาไทย, คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. คำสอนวิชาภาษาไทย. พระนคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2516.

Herum, John, Cummings D.W., Writing Planks, Drafts and Revisions, Random House, 1971.

Mc. Crimmon, James M. Writing With A Purpose, Boston : Houghton Mifflin Company, 1973.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำหรับครูและนักเรียน

ก. หนังสือเกี่ยวกับกลวิธีการเขียนและแบบเรียน

คุณฎีพร ชำนิโรคนานต์. "ปัญหาการใช้ภาษา," กรองภาษาและวรรณกรรม.
ชุมนุมวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ศรีเมืองการพิมพ์,
2516.

ประทีป วาทิกตินกร. การใช้ภาษา. พระนคร : คุรุสภา, 2514.

ผะอม โปษะกฤษณะ, พ.ศ.หญิง. หลักการเขียน. พระนคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์, 2511.

พ. นววรรณ. การใช้ภาษา. พิมพ์ครั้งที่ 3 พระนคร : สมาคมสตรีอุดมศึกษาแห่ง
ประเทศไทย, 2515.

พรพรรณ วัชรากัย. สำนวนการเขียน. พระนคร : บริษัทประชาชน (แผนกการพิมพ์),
2512.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493. พิมพ์ครั้งที่ 11
พระนคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2513.

วิชนธรรม, กอง สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. วรรณกรรมเรื่องแม่. สำนักงาน
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (จัดพิมพ์), 2504.

วีระ ศิริอาชาวัฒนา. "ดอกสร้อย," สังคมศาสตร์ปริทัศน์. (มีนาคม) 2516.

สำเร็จวรรณกิจ, หลวง. ตัวอย่างเรียงความและย่อความ. พระนคร : ไทยวัฒนาพานิช,
2513.

ข. หนังสือเกี่ยวกับคำสัญญาลักษณะ

ศุกคุ่น (นามแฝง). "นิทานไทยเรื่องกบ," ร่มจันทร์. 3 (มกราคม-มีนาคม, 2515), 44 - 48.

"ปัญญาชน" ปลาย'04 (นามแฝง). "คิดอย่างชาวบ้าน" ร่มจันทร์. 3 (มกราคม-มีนาคม, 2515), 64 - 65.

ดวงศรี ยอดสกุล. "แม่," ร่มจันทร์. 2 (ตุลาคม-ธันวาคม, 2514), 77.

ไพฑูริย์ วงษ์เทศ. "วิจิตร," สังคมศาสตร์ปริทัศน์. 10 (กุมภาพันธ์, 2506), 103.

วีรวรรณ ทองผาสุข. "ลำน่านีชีวิต," ร่มจันทร์. 2 (ตุลาคม-ธันวาคม, 2514), 21 - 2.

สุชิน ตันติกุล. "เสียงเพลงของนกน้อย," สังคมศาสตร์ปริทัศน์ ฉบับนิสิตนักศึกษา. (กันยายน 2513), 67.

อรรณปฐม. (นามแฝง) "กุหลาบ," ร่มจันทร์. 2 (มกราคม-มีนาคม, 2514), 48.

อักษรา พงศ์ศุทร. "กุ," ร่มจันทร์. 3 (มกราคม-มีนาคม, 2515), 20 - 21.

ฉัจฉรินทร์. (นามแฝง). "เพลิงอารมณ์," ร่มจันทร์. 2 (มกราคม-มีนาคม, 2514), 14.

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำหรับนักเรียน

เอกสาร เสริมประสบการณ์

วัยแห่งชีวิต

นิสิตบัณฑิตวิทยาลัย

วัยเด็ก เป็นวัยแห่งยามค่าคืน ที่ทั้งมืดและเงียบเหงา ฉันอยากจะลืมวัยนี้ แต่แปลกที่ฉันกลับจำภาพเหตุการณ์ต่าง ๆ ในวัยนี้ได้แม่นยำที่สุด และถ้าจะบรรยายทุกภาพที่นึกได้ก็คงยืดยาวที่เคี้ยว แต่ฉันไม่อยากจะทบทวนเหตุการณ์ที่ฉันอยากจะลืมให้ละเอียด เช่นนั้นหรือ

การเป็นสมาชิกอันดับสูงถึงเลข 4 ของครอบครัว ทำให้ฉันคิดอยู่จนทุกวันนี้ว่าฉันคงไม่ได้เกิดมาท่ามกลางความปลื้มปิติของพ่อแม่เท่าใดนัก และยังมีน้อง ๆ ตามมาอีกถึง 4 คน ซึ่งแน่นอนความสำคัญของฉันย่อมค่อยลงไปอีก แต่ไม่มีอะไรเป็นเครื่องพิสูจน์ให้ฉันแน่ใจว่าความคิดของฉันจะต้องถูกต้อง เพราะแม้มักจะย้ายอยู่เสมอว่าพ่อแม่รักลูกทุกคนเท่ากัน เว้นแต่ว่าคนไหนช่วยตนเองไม่ได้พ่อแม่ก็เป็นห่วงกังวลเอาใจใส่มากหน่อย ถ้าช่วยตัวเองได้พ่อแม่ก็ไม่ค่อยเป็นห่วง บางทีฉันอาจจะอยู่ในประเภทช่วยตัวเองได้กระมัง

ตอนเด็ก ๆ ฝันฉันว่าใคร ๆ ซ้ำยังเชื่องช้าไม่ว่องไว งานการอันใดที่ต้องใช้กำลังและความรวดเร็วแล้วพ่อแม่เคยเรียกใช้เลย พ่อบอกว่าฉันทำอะไรป้อแป้น่ารำคาญ ฉันจึงไม่ค่อยสนิทสนมกับพ่อบานัก แม่จนทุกวันนี้

วัยเด็กชีวิตเต็มไปด้วยระเบียบแบบแผน ฉันถูกบังคับทั้งเรื่องการกินการนอน และเมื่อสมควรจะเริ่มเรียนหนังสือ ฉันก็ถูกบังคับให้เรียนอีก ฉันต้องอ่านหนังสือ พร้อมกับไม่เรียนที่ว่างอยู่ข้าง ๆ แม่ไม่ใช้กนออารมณ์ร้าย แต่เรื่องเรียนหนังสือแล้วถ้าลูกคนไหนชี้แจงเกรงแม่ไม่เข้าใจก็เลย ถึงขนาดถูกโยนช็อกกันก็มี (แต่ฉันไม่เคยถึงขนาดนั้น) ฉันเรียนหนังสือได้เร็วกว่าใคร ๆ ได้รับความชมบอຍ ๆ จากแม่ก็จริง แต่ถ้าฉันเกิดเบื่อหรือรู้สึกเบื่อแม่ให้ฉันอ่านนานเกินไปฉันจะหยุดอ่านทันที สมองจะหยุดสั่งงานและอ่านไม่ออกเอาเลย ไม่ว่าจะถูก

เขียนตีควยกำนมะยมหรือกิ่งฝรั่ง ในที่สุดแม่ก็อ่อนใจและสรุปเอาว่าเด็กที่เกิดวันอังคาร อย่างฉันนี่มันคือ ในตอนหลัง ๆ ถ้าเห็นว่าฉันอ่านคอดีมากพอสมควร และเริ่มขี้เกียจ แล้วแม่ก็จะยอมให้เลิกอ่านคอดี ฉันจึงไม่จำเป็นต้องใช้ช้อนบายแก้งปวกทอ้งปวกท้าว หรือทำ กระดานชนวนแตกเสียบางอย่างที่พี่น้องคนอื่น ๆ ชอบทำ

วัยเรียน เป็นวัยแห่งรุ่งอรุณ ฉันรู้สึกว่าได้พ้นวัยแห่งความมืดเมื่อฉันได้เข้าโรงเรียน การไปโรงเรียนทำให้ฉันมีเพื่อนเล่น และมีความสำคัญในสายตาคนอื่นบ้างทั้งการเรียนที่ โรงเรียนก็ไม่ได้หนักหนาเกินไป ครูไม่ถือไม้เรียวชานาบกันเหมือนเรียนกับแม่ที่บ้าน ฉันยังจำวันแรกที่ไปโรงเรียนได้ วันนั้นเป็นวันพฤหัสบดี พ่อบอกว่าเริ่มเข้าเรียนวันพฤหัสบดีจะทำให้เรียนเก่ง พ่อพาฉันไปฝากเข้าเรียน ฉันมีพานดอกไม้ไปไหว้ครูเป็นการฝากฝังตัวเองด้วย

ฉันรักโรงเรียนและอยากไปทุกวัน จำได้ว่าเคยร้องไห้เพราะต้องขาดเรียน จะเนื่องจากอะไรก็นึกไม่ออกเสียแล้ว โรงเรียนทำให้ฉันรู้สึกตัวเองเป็นบุคคลที่สำคัญขึ้นมาบ้าง อาจเป็นเพราะเรียนดีทำให้ครูและเพื่อน ๆ ต่างก็รักใคร่ เคยได้ข้ามชั้นโดยไม่ต้องสอบ ทำให้พ่อแม่ภูมิใจมาก ฉันรู้สึกอบอุ่นและมีชีวิตชีวาเหมือนแสงอรุณในตอนเช้า การเรียน ของฉันอยู่ในเกณฑ์ดีเสมอมาจนถึงชั้นมัธยมศึกษา มาเริ่มชวนเซบ่างเมื่อคราวย้ายเข้ามา เรียนคือในกรุงเทพฯ แต่ก็ เป็นระยะหนึ่งเท่านั้น ฉันรู้ว่าชื่อเสียงทางการเรียนของฉันทำให้พ่อแม่มีหน้ามีตาในหมู่ญาติพี่น้องมาก พ่อแม่มีความหวังว่าฉันจะเป็นลูกที่น่าปรารถนาไปอวด พ่อแม่ให้เป็นที่ชื่นใจได้ และก็เป็นเช่นนั้นจริง ๆ แต่ฉันไม่ได้คาดคิดไว้อ่อนเลยว่า การเรียน ถึงขั้นสูงเช่นนี้ จะกลายเป็นอุปสรรคที่สำคัญอย่างหนึ่งในชีวิตของฉัน ซึ่งเป็นปัญหาที่ฉันยังแก้ ไม่ตกแม้จนทุกวันนี้และคงเป็นการไม่สมควรที่จะกล่าวความให้มากเกินไปจึงจะขอละไว้ไม่กล่าว ณ ที่นี้

วัยศึกษา ฉันอยากจะจับวัยนี้ให้เป็นวัยแห่งยามกลางวัน เพราะเป็นวัยที่รุ่งโรจน์ ร้อนแรง และสว่างไสว เป็นช่วงที่ฉันรุ่งเรืองและโลดโผนที่สุด พ้นจากระบบระเบียบของ โรงเรียน พ้นจากความเข้มงวดกวดขันของครูบาอาจารย์ และพ่อแม่ก็ก็จะเกรงใจฉันไปด้วย ฉันจึงรู้สึกว่าตัวเองเป็นผู้ใหญ่เต็มที่ พี่น้องนับหน้าถือตา และพยายามเอาแบบอย่าง ฉันจึง กลายเป็นพลังอันสำคัญอย่างหนึ่งช่วยในการที่จะช่วยให้น้อง ๆ รักการเรียน อยากมีชีวิตที่ ก้าวหน้าต่อไป

วันนี้เป็นวันที่ฉันอยากจะจจจ่าเรื่องราวต่าง ๆ ใหม่มากและนานที่สุด ฉันเคยไค้ย้อนกลับไปอ่านบันทึกประจำวันทีครั้งหนึ่งอาจารย์ภาษาไทยให้เขียน รู้สึกว่ามีเรื่องราวหลายอย่างที่น่าสนใจจจจ่าและจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของฉันมาก และถ้าไม่ได้จจจ่าบันทึกไว้ฉันก็คงลืมหมดแล้ว แต่น่าเสียดายที่ในภายหลังฉันไค้ละเลยการจจจ่าบันทึกเสียเพราะยังมองไม่เห็นคุณค่า ทำให้ลืมเหตุการณ์ที่น่าสนใจจจจ่าไปหลายตอน

ฉันรู้สึกว่ไค้ผ่านวันนี้ไปอย่างรวดเร็วจนแทบไม่รู้สึกร้าว ผ่านไปด้วยความเสียดายและอาลัยอาวรณ์ ถ้าฉันสามารถหยุดชีวิตของตัวเองไค้ ฉันจะหยุดอยู่ในช่วงนี้ให้นานที่สุด

วันนี้ ฉันคาดไม่ถึงจริงๆ ว่า เหตุการณ์ในภายหน้าของฉันจะเป็นอย่างไร ฉันไม่กล้าจะเปรียบเทียบให้เป็นยามเย็นที่ร่มรื่นด้วยแสงแดดและสายลม เกรงจะเป็นการตั้งความหวังสูงเกินไป ฉันอาจจะผิดหวังไค้ ฉันไค้เกริ่นไว้ในตอนต้น ๆ แล้วว่า ยังมีปัญหาส่วนตัวบางอย่างที่ฉันยังไม่คลี่คลาย ฉันรู้ว่าปัญหาอันนี้จะเป็นกุญแจสำคัญที่จะเปิดประตูนำฉันไปสู่หนทางที่ราบรื่นหรือขรุขระ ทุกอย่างขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของฉัน ไม่ใช่ฉันคนเดียวที่รอคอยการตัดสินใจของตนเอง มีบุคคลที่สำคัญในชีวิตฉันอีกหลายคนที่รอคอยด้วยความหวังว่าฉันจะหันหลังให้หนทางที่ขรุขระ แต่ฉันยังมีความหวังอย่างลม ๆ แล้ง ๆ ว่า ทางที่ทุกคนเห็นว่าขรุขระนั้นเมื่อเดินต่อออกไปอีกสักนิดหน่อยอาจจะกลายเป็นหนทางที่ราบเรียบไค้ แต่ถ้าความหวังของฉันผิดคาด ฉันอาจจะต้องกลับไปสู่วัยแห่งความมืดไค้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ไอ้การเป็นลูกคนเดียวในสายตาของคนที่มีพี่น้องมาก.... มันก็เหวอ แต่ในความ
รู้สึกของฉันมันว่าเหว โศกเศร้า ระคนปนเศร้ายากที่จะบรรยาย

ช่วงชีวิตที่จะเริ่มจำความได้ "ลูกเจี๊ยบ" อย่างฉันก็ถูกพ่อแม่ประกบประหงมน
แทบจะเฉาตายคามืออยู่แล้ว ปังเช้าเมื่อแรกหัดเดิน พี่เลี้ยงทั้งชายชวาก็คอยดูแลเต็มที่ กว่า
ฉันจะเดินไต่คนเดียวก็นานพอสมควร

แม่ว่าแม่รักฉัน เพราะฉันเป็นลูกคนแรกของเธอ

พ่อว่าพ่อรักฉัน เพราะฉันเป็นลูกผู้หญิง

เมื่อฉันเข้าโรงเรียน มาแม่เคยมีคดีกับเด็กเก๊าอ้อเพราะฉันซุกซน และเคยให้ฉันคาบ
ไม้บรรทัด เหตุเพราะฉันผูกเกือบทุกชั่วโมงเรียน ฉันว่าฉันคือ "ลิงบาบูน" ที ๆ นี่เอง
ที่ชอบแสวงหา อยากรู้อยากเห็น อยู่ไม่สุขและซุกซน

ความซุกซนของฉันสิ้นสุดลง ในวันที่พ่อแอบร้องไห้เจี๊ยบ ๆ เมื่อแม่จากไป.... ฉันยิ่ง
ว่าเหว ความรู้สึก เหมือนต้องคล่าทางซรุชะในถ้ำมีค้อยู่คนเดียว ฉันเปลี่ยนแปลงไปมาก...
ความเป็นผู้ใหญ่ ความรับผิดชอบ ค่อย ๆ ซึมซาบมาทีละน้อย ความกระปรี้กระเปร่า
กระฉับกระเฉงก็สวนทางกันไป

พ่อบอกฉันว่า "การศึกษาคืออาวุธระดับกาย"

ฉันเชื่อพ่อ ฉันรักพ่อ

ฉันรู้สึกว่า..... ในวัยนี้ ฉันทำไมถึงไ้ร่น้อยนัก ฉันเป็น "ควาย" ที่นั่นน้ามี
เครื่องหมายคำถาม ฉันสับสนต่อคำนิยามใหม่ ๆ ที่เขาก่อรูปขึ้น ฉันไม่เข้าใจ.... ฉันจึง
มาหาคำตอบในทุกสิ่งที่ฉันสงสัยที่นี่.... ที่มหาวิทยาลัยนามกระเคื่องแห่งนี้

เวลาเปลี่ยนใจและกายคนได้

คงจะจริง.... จากเจ้าลิงน้อยที่แม่เรียก มาเป็นควายสาวที่เหม่อลอย และคิดมาก...
วัน ๆ หนึ่งความคิดเท่านั้นที่เป็นเพื่อนที่ดีที่สุดของฉัน

แต่.... ก็คงมีสักวันที่ความงุ่มง่ามโง่เงาอย่างฉันจะอาละละวาคึกแข็งศึกษา สาค
โคลนให้กับผู้ก่อเพลิงแก่นให้กับมัน

กึกสงัด.....

ฉันนึกถึงอนาคต พ่อคงอยู่กับฉันอีกไม่นาน ฉันคงเป็น "อูฐ" แก่ ๆ ตัวหนึ่งที่ถูกละทิ้งให้พวงจตุรดากรรม ในทะเลทรายแห่งชีวิตแค่เพียงคนเดียว

ฉันไม่สวย ฉันโง่ แต่ฉันมีที่รู้และอคทน

ฉันไม่ยากให้ถึงวันนั้น.....

วันที่ฉันต้องเป็นอูฐแก่ ๆ ตัวคนเดียว

ชีวิตของฉัน

วัยเด็ก-ลูกยาง

ฉันเป็นลูกไม้ที่หล่นไกลคนเสียจริง ๆ เพราะพี่เพซของพ่อของแม่ต่างก็เป็นชาวต่างชาติ พ่อมาพ่อโดยายเข้าไปอยู่ในเมือง และรับราชการควยความรู้ที่ได้มาจากการศึกษาควยตนเอง และวุฒิจากการสอบเทียบ พ่อและแม่คงไม่ยากให้ฉันลำบากอย่างที่ท่านเคยได้รับ จึงคืนรณสงเสียฉันให้เรียนในโรงเรียนราษฎรที่ดีที่สุดในเมือง ควยปีกสองข้างคือพ่อและแม่ ชีวิตฉันโค้นนเริงลิวควยควยมารบริน ฉันไม่เคยเลี้ยงควยหรือไถนาเลย ทำให้ฉันเหยียบซีโก้ไม่พอมาแต่เด็ก

วัยรุ่น-หมาวัด

ฉันไม่ได้หลงรักดอกฟ้าที่ไหนหรอก หากแต่ชีวิตฉันช่วงนี้ไม่ค่อยไค้อยู่กับพ่อแม่ ท่านส่งฉันไปเป็นเด็กวัดข้าง เป็นนักเรียนหอเสียบ้างคลอกระยะเวลาที่เรียนหนังสือ ฉันมีเพื่อนมาก ฉันออกฉันอิม เรียนรู้อะไรหลาย ๆ อย่าง เช่น ซักแย่งและคอสูกันเอง รวมหัวกันคอสู ลูกคนอื่นรังแกและในที่สุดก็รังแกผู้อื่นบ้าง เป็นที่รำคาญเอือมระอาของใครคอใคร แต่ถึงอย่างไรฉันก็ยังมีบุญคุ้มครอง ยังอิมใจไค้เสมอ

วัยศึกษา—ฤาษี

เนื่องจากหวังอะไรบางอย่างไว้ในชีวิต ฉันต้องออกเดินทางความเขี้ยวขว้างต่าง ๆ นานาประการ ฉันว่าฉันต้องออกทนกว่าฤาษีจริง ๆ เสียอีก เพราะท่านบวชกรรมหาความรู้ อยู่ในป่า แต่ที่เรียนของฉันอยู่ในเมือง และเป็นเมืองใหญ่ คบะฉันยังไม่แตก ฉันยังพอใจที่จะย้ายยอม เพราะเหตุจากการแสวงหาความรู้ แต่ว่าก็ว่าเถิดบางครั้งก็เกือบจะเป็นกัลโลโกฤาษี

วัยหน้า—น้ำ

ฉันรู้อะไร ๆ มากขึ้น ฉันคิดว่าวันข้างหน้าฉันจะเป็นอย่างน้ำ คำเป็นชีวิตเอื่อย ๆ เรื่อย ๆ ไม่ต้องรีบร้อนแข่งขันรันทุรนอะไรกับใคร แต่เป็นไปตามครรลองและมีใจเย็น อย่างน้ำ ใจใสอย่างน้ำ จริงอยู่ฉันอาจจะไหลไปสู่ที่ต่ำ แต่ที่ต่ำนั้นจะต้องไม่ใช่ความชั่ว ฉันจะไหลตัวเองไปหาผู้ที่ต้องการฉันต่างหาก ฉันอยากให้ความสดชื่นชุ่มฉ่ำแก่ทุกคน เพื่อดับความร้อนที่มักจะเกิดขึ้นในแผ่นดิน

ลำนน้ำชีวิต

วีรกรรม ทองผาสุก

ขณะนี้ทุกชีวิตกำลังโลดแล่นไปตามวิถีชีวิต โดยมีพระพรหมเป็นผู้ลิขิตชะตาของแต่ละชีวิต ที่อาจมีทั้งความสุข สดชื่น สมหวัง ความปวศร้าว ชมชื่น ทุกข์ทรมาน อาจเป็นเพราะกรรมเก่า บุญบารมีที่แต่ละคนสร้างสมเอาไว้ก็ว่าได้

เป็นผลให้เขาพบกับความสุข ความร่ำรวย ความสมปรารถนา
ตรงข้ามกับคนบางคน

ซึ่งแสนจน ต้องเผชิญชีวิตเพียงโศกเดียว.... เดี่ยวกาย ว่าเหว ชาติความสุข
พบแต่ความผิดหวัง ความทุกข์ทรมานมาอย่างโชกโชน

คุณเออะ

แม้เขาจะร้องไห้ เขาก็ร้องไห้อย่างกล้าหาญ โดยไม่มีหยาดน้ำตาหยดใดให้ใครเห็น

เพราะน้ำตา เป็นสิ่งแสดงถึงจอคอนของบางคน
 น้ำตาของเขาไหลย้อยท่วมอยู่ในทรวงอก
 ชีวิตของเขาจะต้องถูกสิ่งเหล่านี้คุกคามไปอีกนานเท่าไร
 เขาจะต้องประสบกับมรสุมชีวิตไปอีกนานเท่าไร
 ก็เหลือที่จะเคา

เพราะ "ทุกคนเลือกที่เกิดไม่ได้"

ลมเย็นว่าเพยพัดมาแผ่ว ๆ

พร้อมกับกระซิบถามข้าพเจ้าว่า "แล้วเธอละ เป็นอย่างไร"

จริงสินะ

แล้วตัวข้าพเจ้าละ

ร่างกายของข้าพเจ้าในขณะนี้เหมือนมีแต่ร่าง แต่ปราศจากวิญญาณ

ชีวิตของข้าพเจ้าก็มึนหม่นเหมือนเมฆหมอกที่ก่อตัวขึ้นขึ้นในอากาศว่าง

ช่างมืด.....มืดเสียนี้กระไร

อา.....

ชีวิตที่ขาดความอบอุ่น ความรัก ความเมตตา จากอ้อมอกของพ่อแม่

จิตใจของข้าพเจ้าล่องลอยไปเหมือนปุยฝุ่นที่ลอยเปะปะเรื่อย ๆ ไปแล้วแต่ลมจะพัด

ไปยากจะหาสิ่งยึดเหนี่ยวเอาไว้เป็นหลัก เป็นแสงส่องทางชีวิต

ช่วยควย ช่วยควย

ได้โปรดเถอะ โปรดช่วยข้าพเจ้าควย

แต่..... ใครละจะยื่นมือเข้ามาช่วยข้าพเจ้า

ใครละที่จะโอบอุ้ม จุกข้าพเจ้าให้พ้นจากความมืดหม่นนั้น

อนิจจา.....

พระเจ้าช่างหันหลังให้ข้าพเจ้าโดยปราศจากความเมตตาปรานี

เดี๋ยวนี้

ข้าพเจ้าเล็กคึก เลิกเพื่อนัน

ที่จะให้เทพเจ้าองค์ใด หรือใครมาช่วยข้าพเจ้าแล้ว
 มันเป็นเรื่องยาก ไม่นั่นเอง และเลื่อนลอยเหลือเกิน
 ในเมื่อเรากอยหวังแต่จะให้ผู้อื่นช่วยเหลือหรือเป็นผู้แนะแนวทางให้เรา
 เปรียบเหมือนยี่มจุมกของผู้อื่นมาหายใจ
 ย่อมไม่สะดวกสบายเท่ากัมจุมกของเราเอง
 เราควรคิดหาหนทางช่วยตัวเองดีกว่าจะคอย "หวังน้ำบ่อหน้า"
 ชีวิตคือการต่อสู้
 ฉะนั้นข้าพเจ้าจะต้องสู้
 มากนั้น ออกทน เพียรพยายามทุกอย่าง เพื่อจะได้จุมกมาหายใจเอง
 ผู้ที่ฉลาด สมบูรณ์แข็งแรง เข้มแข็ง ออกทน พยายามเท่านั้นที่จะดำรงอยู่ได้
 คนเราไม่ได้เกิดมาเพื่อหัวเราะ เพื่อร้องไห้เพียงครั้งเดียว
 ทุกคนต้องประสบกับความทุกข์ ความสุข ละครเคล้ากันไป
 กังที่พระพุทธรูปองค์ทรงศรีสวา.....
 เมื่อมีทุกข์ ก็ต้องมีสุข
 เมื่อมีร้อน ก็ต้องมีเย็น
 เมื่อมีมืด ก็ต้องมีสว่าง
 สมดังคำพังเพยที่ว่า "ชั่วเจ็ดทีดีเจ็ดหน"

นิทานสามนาที

กาลครั้งหนึ่ง เมื่อไม่นานมานี้
 ยังมีอาณาจักรน้อยนิกแห่งหนึ่ง
 ครอบคลุมด้วยคววมมืด เจียบสนิท คุงภาพสีค่า
 แหงแลง หงอยเหงา
 ผู้คนซึมเซา สิ้นหวัง หวาคชีวิต
 ทุกทิศ ทุกทาง ทุกทิศทาง

ชังกะต่าย อยู่ไปวันหนึ่ง ผ่านไป แต่ละวัน แต่ละวัน
 ครั้นแล้ว..... พ้ามาโปรด
 กองเก็จแก้วแวววับลอยลงมาจากสรวง
 เรื่องรักมี โจรจรรุ่ง กระจายอร่ามรอบบริเวณ
 สองชีวิต รจิตแจ่มจรัส
 สองปัญญา กระจ่างจาก ความเขลา และโศกซ้ำ
 สองรัก ไล่ควง บรรเจิดพ้น จากความขัง
 ทูกวาง ทูกวาง ทูกวาง
 ควยบารมี แห่งมณีรัตน์ อันเลิศค่า
 ปกป้อง อุ่นเกล้า ทุกเขาค่า
 ผู้คนทั้งน้อยใหญ่ ร่วมจงรัก ร่วมภาควง
 ไค้เกิดมา ไค้รับรู้ เรียนชีวิต จากถิ่นนี้
 ไปที่ไหน อยู่ที่ไหน
 แสงชัย สองสาคไปถึง
 ไปช่วย ไปชูป ไปเชิด ไปชู
 วันแล้ว วันเล่า ปีแล้ว ปีเล่า เกือบกึ่งศตวรรษ
 เขาชื่น เขาสุข สราญเกษม
 ปลื้มเปรม เปรียบเปรย ปรายหมื่น คนถิ่นอื่น
 ไม่มีใครเท่าเราอีกละ ณ บัดนี้
 เราสูงกว่าใคร เหนือกว่าใคร ใครจะเทียมเรา
 ใครจะเทียม ใครจะเท่า เซอะ! ใครจะเทียม
 เขาก็ไค้แต่ไอ้ อวก ท้า และทะนง
 เสียงเพลง เสียงหัวเราะะ ทฤทธิร์ เหนอและฮึกเหิม
 เสียงปี่กลอง ระริว เริงริน ระริก ลำพอง
 ทุกวัน ทุกวัน ทุกวัน
 เขากันเคยเสียแล้ว กับแสงสว่างเป็นนิจสิน

เขาเคยตัวเสียแล้ว กับการคิดว่าตัวเองเป็นยอด
 เขาชินเสียแล้ว กับความเอื้อเอ็นดู ที่ได้มาโดยง่าย
 ลืมเสียแล้ว ว่าอะไร เป็นอย่างไร

เขาคุ่น เคยตัว เขาซาชิน เขาลืม
 แล้ววันหนึ่ง

เขาก็เผลอ ข้างดวงแก้วนี้ลง เหลืออกกิน
 สะเทือน สะท้าน สะทอน เจ็บถึงจิต บอบช้ำ
 แก้วนั้นกลิ้งลงรานร้าว

รอยขวางพาดอยู่รอบดวง ชะมุกชะมอม ค่ายภัสร์มณี
 ฉับพลัน เมฆก็มัว หม่น มีค หมอง
 น้ำฟ้าหยาด พร่าพร่า เหน็บคร่าให้

เหมือนจะล้างอาย อับยศ นิรุทมค
 ทำอย่างไร ทำไฉน ทำอย่างไรก็หนอ

เขชุกกึก คึกไค้ และคึกออก

ใจก็สลด เศร้า รู้สึกสูญเสีย

เสียกาย เสียใจ จะชาคใจ

พยายามขมับรอยเศร้า เพื่อประโลมใจเพื่อน

ปลอบใจซึ่งกันและกัน

คาเผ่า พร่าพราย ค่ายน้ำตา กลมตา

ต่างทรุดตัวลงนั่ง เขาคูสองมือไขว่คว้า ความหา

ช่วยกันซ่อนดวงแก้วนั้นคืน ประคับประคอง

ชูขึ้นจบบเหนื่อหัว แล้วชลดลง

ประจប់ค รอยเปื้อน ที่เประฉะนั้น

ค่ายหัวใจทุกดวงรวมกันเข้า

สดี บัญญา

ความคิด ความรู้จัก ความยังคิด
 ผสมกับยางอาย
 น้ำใจกับน้ำรัก เป็นน้ำประสาน
 คลุกเคล้า ยาแหลงราว จนเลื่อน ไม่เหลือรอย
 บัดคล ควงแก้วก็เรืองแสง
 สว่างแพรวพรรณราย อีควาระหนึ่ง
 และคราวนี้
 จะเรื่อง จะรอง อยู่ในวันคร.

สุนนอมร

แสงเทียน

เคยมีปราชญ์กล่าวไว้ว่า "จงจุดเทียนขึ้นดวงหนึ่ง แทนที่จะสาบแช่งความมืด"
 คำกล่าวนี้ข้าพเจ้าไม่ใคร่รู้สึกซาบซึ้งจนกระทั่งทุกวันนี้

ตรงหน้าข้าพเจ้ามีเทียนตั้งอยู่เล่มหนึ่ง เล่มเดียวจริง ๆ เปลวของมันเอนไป
 ทางขวาบ้าง ทางซ้ายบ้าง แล้วแควมจะพัดมาทางด้านใด บางครั้งลมแรงพัดมาทั้งสอง
 ด้าน ทำให้เปลวหุบหรือลงจนดูเหมือนว่าจะดับ แต่สักครู่เมื่อลมอ่อนลงไป แสงก็โชติช่วง
 ขึ้นมาใหม่ แสงสว่างจากดวงเทียนดวงเดียวนั้นแหละ ส่องไปทั่วโถงที่ข้าพเจ้าเอามัน
 วางไว้

นี่แหละคือความหมายของปราชญ์ท่านนั้น หากรอบ ๆ ตัวของท่านเต็มไปด้วยความ
 มืด ความมืดที่ต้องการโคมไฟเป็นพัน ๆ ดวงส่องจึงสว่าง และในมือของท่านมีเทียนเล็ก ๆ
 เพียงเล่มเดียว ท่านจะไม่ลองจุดมันดูหรือ อย่างน้อยมันก็จะช่วยให้บริเวณที่ท่านอยู่นั้นสว่าง
 และหากเพื่อนของท่านสองคนสามคน หรือนับเป็นพันคนขึ้นไป จุดเทียนของเขาขึ้นพร้อม ๆ
 กันล่ะ ท่านลองนึกดูซิว่าจะอะไรจะเกิดขึ้น

คิดอย่างชาวบ้าน

"ปัญญาชน" ปลาย'04

ชาวบ้านธรรมดา ๆ อย่างข้าพเจ้า เคยคิดว่า
สังคมทุกวันนี้ บุคคลที่ได้รับการยกย่องจากยูนิแม็ทติ้ง ค่ายอ่านาจและทรัพพ์สิน ก็เห็นจะ
ได้แก่ปัญญาชน

ปัญญาชนคืออะไร

อย่างข้าพเจ้า คิดได้แค่เพียงว่า ปัญญาชนคือ คนมีปัญญา ข้าพเจ้าก็ตีความเอาเอง
ตามประสาชาวบ้านว่า "คนฉลาด" ดังนั้น ปัญญาชนก็คือคนฉลาดตามทัศนะของข้าพเจ้า

คนฉลาด ใช้ความฉลาดของตัวเองปรับตัวเองจนอยู่ใครอคอยอย่างมีความสุขในสังคม
แปลกที่ว่า ปัญญาชนมีเฉพาะเป็นแห่ง ๆ ทั้ง ๆ ที่บางแห่งมีคนฉลาดแต่เราก็ไม่
เรียกปัญญาชนสักที

นิสิต - นักศึกษา หรืออาจารย์ในมหาวิทยาลัย เป็นปัญญาชน

เขาเป็นคนฉลาดทั้งนั้น เพราะเขาสามารถปรับตัวเองให้อยู่ใครอคอยอย่างมีความสุข
ในสังคม

ที่นี่ สังคมกำลังพิจารณา

ความฉลาดของเขาก็อพลอยกำลังพิจารณา เพราะอาการป่วยเรื้อรัง คงมีไวรัสเต็ม
ไปหมดทุกแห่ง

คนที่ เป็นไม้แก็่ ถูกสังคม "คิด" คนมีความฉลาด "พิจารณา" ไปแล้วมากมาย

คนที่ เป็นไม้อ่อน ถูกไม้แก็่พาไป กำลังพาไปทุกวินาที

ถ้าสังคมพิจารณา เพราะอาการป่วยเรื้อรัง คงมีไวรัสเต็มไปหมดทุกแห่ง

คนที่ เป็นไม้แก็่ จะเป็นพาหะนำไวรัสแพร่หลายทั่วไป แต่เป็นไวรัสเฉพาะโรค

ถ้าเป็นสังคมมหาวิทยาลัย ไวรัสที่ว่าก็ทำให้เกิด "โรคมหาวิทยาลัย"

นิสิต - นักศึกษา รั้วไวรัสโค้งงายนัก เพราะมีภูมิคุ้มกันที่พอควร แต่เพราะ
ไ้รับทุกวัน เลยกำลังจะเป็น มีหมอมียาที่จะช่วยรักษาไ้บ้าง แต่ไม่ "แรง" พอ

ถ้านิสิต - นักศึกษา เป็นແ່ນตะกั่วบริสุทธิ์ ในหม้อเบคเคอรี่ ก็คงแช่อยู่ในน้ำกรร
ที่ไม่สุ้จะบริสุทธิ์ นำไป "ซาร์จ" ก็คง "เก็บ" ไฟไม่อยู่นัก

นำทุเรศ พวกไวรัส

นำสงสารແ່นตะกั่วบริสุทธิ์ !

หม้อเบคเคอรี่ !

ที่นำสงสารที่สุด เห็นจะไ้แกสิ่งทีต้องฟุ้งหม้อเบคเคอรี่ !

"กู"

อักษรา พงศ์ศุทธ

ยืม..... กับชีวิตตามสบายอารมณ์

หัวเราะ... กับความทุกข์ยาก

ตอบรับ... ความวิบัติเสียหายคว่ยอารมณ์ซัน

เคารพ.... ความผิดพลาด

นับถือ..... ตัวเอง

ไม่หยุดนิ่ง... เมื่อไม่อยากเป็นศพ

ไม่มีเงิน.... เมื่อไม่รวย

วานนี้ วันนี้ พรุ่งนี้ มะรืนนี้ และเรื่อย ๆ ไป "ตัวกูก็กู" ไม่เปลี่ยนแปลง
แต่ "ตัวกูไม่ใช่ของกู" มันเป็นของใครมื่อารู้ไ้ รู้เพียงว่ามันคือเจ้านายเหนือหัวทีไม่มี
ใครกล้าเงยหน้าขึ้นมอง ยามทีลมยังผ่านเข้าออกช่องจุมก เขาใช้ให้ทำทุกอย่างเท่าที
กำหนดให้ ให้เราจำใจยืม หัวเราะ ตอบรับ บังคับให้ต้องเคารพ นับถือ สร้างภายให้
เป็นกลไก ประหลาดล้ำ ไม่ยอมให้หยุดนิ่งแม้มยามหลับ เคลื่อนไหวไปตามเส้นทางทีสร้างไว้
อย่างสับสนยิ่งกว่าค่ายพันกัน

เขากำหนดกาย ใจ วาจา มนุษย์เป็นตัวแทนประเมินค่า ราคาของสิ่งบนพิภพ สิ่งหนึ่งซึ่งทุกคนชอบคือ เงิน ยิ่งรักยิ่งชอบค่าของมันก็สูงขึ้น เพราะการอุปโลกย์มันเป็น มือ ตา มันสมอง และอาวุธศักดิ์สิทธิ์มีมหิทธานุภาพสูงส่ง ทั้งน่ารักและน่าชิงเป็นหญิงงาม ที่หญิงด้วยกันยังต้องมองจนเหลียวหลัง ยั่วหัวใจให้ชายคลุ้มคลั่ง หลอนทำงานไม่รู้จักเหนื่อย หลอนเป็นอาชญากร ประกอบกรรมทารุณโหดเหี้ยม และอ่อนหวานปานน้ำผึ้งสำหรับคนบางคนเมื่อหลอนต้องการอยู่กับเขา

เขากำหนดให้ เกิน.... หยุค (กินและหลับ)... เกิน... เกิน... ฟัง(พูด) และ เกิน... เกิน.... เมื่อหมดแรงก็สิ้นประโยชน์ที่ฟังจะให้พิภพส่วนที่อยู่ระหว่างดิน อากาศและน้ำ เขาก็จับมัดแข้งขาตรึงให้อยู่กับที่ ปิดปากให้หุบไม่ หยุคกิน หยุคพูด กับร่างที่ไร้ประโยชน์ แล้วเหยียบให้จมลงในแผ่นดิน เพิ่มความมั่งคั่งสมบูรณ์ให้แก่ที่อาศัยของ มิถิชาติและสัตว์เลื้อยคลานนานาชนิด

"ตัวกูไม่ไช่ของกู" เพราะ "กู" บริโภคทรัพย์ของเขาประกอบกายเป็นเลือดเนื้อ และชีวิต แต่ดา "กู" เกิดอหังการ ยืม หัวเราะ ต้อนรับ เคารพคว่ำใจอยากเอง "กู" นับถือตัวเอง ไม่นิยมเป็นทาสเขาเล่า จะเกิดอะไรขึ้น

ยืมสู้ หัวเราะใส่ ต้อนรับอย่างเต็มใจ เคารพเยี่ยงครู แผนงานนโยบาย กลยุทธ์ และผลที่เขากับ "กู" จะได้รับ

เมื่อเขามีแผน "หยุค" "กู" จะหยุคตัวเองเสียก่อน เมื่อหยุคเสียได้ โกรธเล่าจะเป็นนายเหนือหัว "ตัวกูเป็นของกู" เสียที "กูหยุคกูเองได้" เป็นชัยชนะครั้งแรกและครั้งสุดท้ายที่ "กู" มีต่อเขาผู้นั้น

กิจกรรมเสนอแนะ

1. ครูให้นักเรียนเสนอชื่อเรื่องที่จะเขียน ครูเขียนชื่อเรื่องเหล่านั้นบนกระดานคำ แล้วช่วยกันเลือกเรื่อง และช่วยกันเขียนความเรียง โดยใช้คำสัญญาหลักซ์เป็นตัวอย่าง 1 เรื่อง วิธีเขียนคำเนินไปตามลำดับชั้น แล้วให้นักเรียนเลือกเรื่องที่สนใจเขียนเป็นการบ้านคนละเรื่อง
2. ครูนำหนังสือปกอ่อน (Pocket Book) และวารสารต่าง ๆ ที่มีชื่อเขียนซึ่งใช้คำสัญญาหลักซ์มาให้ให้นักเรียนสังเกตและวิจารณ์กลวิธีการเขียน แล้วให้นักเรียนลองเขียนโดยยึดแนวจากตัวอย่างที่ชอบ
3. ครูแจกเอกสาร เสริมประสบการณ์พร้อมกับแนะนำวิธีใช้เอกสารเหล่านั้นให้เป็นประโยชน์ แล้วครูเปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกเขียนเรื่องที่สนใจคนละ 1 เรื่อง โดยอนุญาตให้ออกนอกห้องเรียนได้ เพื่อเลือกสถานที่เขียนตามความพอใจ แต่ให้ส่งงานภายในเวลาที่กำหนด
4. ครูจุดเทียนไขไว้หน้าห้อง หรือศึกษาพบนกระดานคำให้นักเรียนดู แล้วเขียนบรรยายความรู้สึกโดยการใช้น้ำคำสัญญาหลักซ์ ในรูปของความเรียงที่สมบูรณ์
5. ครูให้นักเรียนถอดคำประพันธ์ที่ใช้น้ำคำสัญญาหลักซ์ โดยคงรูปสัญญาหลักซ์เดิมไว้ แล้วนำข้อความนั้นมาต่อเติมเป็นความเรียงที่สมบูรณ์
6. ครูตัดข่าวจากหนังสือพิมพ์ มาให้นักเรียนอภิปรายร่วมกัน แล้วให้นักเรียนเขียนสรุปผลการอภิปราย โดยใช้น้ำคำสัญญาหลักซ์ประกอบตามความเหมาะสมในรูปของความเรียงที่สมบูรณ์
7. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสนใจ แล้วช่วยกันเขียนความเรียงโดยใช้คำสัญญาหลักซ์ กลุ่มละ 1 เรื่อง โยส่งตัวแทนไปเขียนบนกระดานคำ
8. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ (อาจแบ่งตามแถวหรือความสมัครใจของนักเรียน) ครูให้นักเรียนทั้ง 2 กลุ่มช่วยกันแสดงเหตุผลโต้แย้งกัน ในประเด็นที่ว่า "คำสัญญาหลักซ์มีความจำเป็นต่อการเขียนหรือไม่" โดยให้ทั้ง 2 ฝ่ายส่งตัวแทนไปเขียนบนกระดานคำ

9. ครูให้นักเรียนเสนอเรื่อง ครูเขียนชื่อเรื่องเหล่านั้นบนกระดานดำ ครูให้ มโนทัศน์ (concept) เกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ เป็นตัวอย่าง แล้วให้นักเรียนคิดเพิ่มเติม และนำไปเขียนเป็นความเรียงที่สมบูรณ์ โดยเลือกใช้คำสัญลักษณ์ที่เหมาะสม

10. ครูให้นักเรียนสัมภาษณ์เพื่อนที่สนใจ และนำข้อความที่ได้มาเรียบเรียงเป็น ความเรียงที่สมบูรณ์ โดยใช้คำสัญลักษณ์ที่เหมาะสม

11. ครูให้ส่งตัวแทนออกไปอภิปรายเรื่อง "ปัญหาการเขียนโดยใช้คำสัญลักษณ์ แล้วให้นักเรียนคนอื่น ๆ บันทึกผลการอภิปราย และนำมาเขียนเป็นความเรียงที่สมบูรณ์

12. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มกัน อภิปรายปัญหาสังคมปัจจุบัน โดยใช้สัญลักษณ์ (นักไว้ล่วงหน้า) ในประเด็นต่าง ๆ ตามความสนใจ แล้วช่วยรวบรวมและเรียบเรียงผล จากการอภิปราย โดยสอดคล้องกับคำสัญลักษณ์ตามความเหมาะสม ให้เลขาธิการแต่ละกลุ่ม เขียนส่งครู

ตัวอย่างการจัดกิจกรรมใน 1 ชั่วโมง

1. ครูนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการนำลงานที่เค้นของนักเรียนมาอ่านในชั้น โดย ใหญ่เขียนอ่านเอง และใหญ่ฟังสังเกตคำสัญลักษณ์ที่ใช้และกลวิธีในการเขียน ครูสรุปข้อ สังเกตนั้น ๆ แล้วเขียนบนกระดานดำ

2. ครูแจกเอกสารเสริมประสบการณ์ ว่าด้วยตัวอย่างความเรียงที่ใช้คำสัญลักษณ์ ให้นักเรียนสังเกตคำสัญลักษณ์และกลวิธีในการเขียน แล้วส่งตัวแทนออกไปเขียนเอง โดย ครูคอยช่วยแก้ไขข้อบกพร่องทางการใช้ภาษาแก่นักเรียนอย่างใกล้ชิด

3. ครูแจกเอกสารเสริมประสบการณ์ ได้แก่ กลวิธีในการเขียน ให้นักเรียนอ่าน และเปรียบเทียบกับส่วนที่นักเรียนสังเกตเอง ครูทำหน้าที่คอยข้อซักถามและคอยสังเกต พฤติกรรมของนักเรียนอย่างทั่วถึง

4. ครูแจกหนังสือและวารสารที่มีตัวอย่างข้อความที่เขียนโดยใช้คำสัญลักษณ์ซึ่ง ครูค้นคว้าไว้เรียบร้อยแล้ว ให้นักเรียนเลือกอ่านตามความสนใจ แล้วให้เขียนความเรียงตาม ความพอใจคนละ 1 เรื่อง อาจเลียนแบบจากตัวอย่างที่ให้ไปก็ได้ ครูอนุญาตให้นักเรียน

ออกจากห้องเรียน ไปหาหมอบสงบเพื่อสร้างบรรยากาศใ้ความพอใจ (ให้ส่งงานพร้อมกับหนังสือที่ยืมไปในวันรุ่งขึ้น)

แหล่งวิทยากร

1. ศูนย์วัสดุการศึกษา
2. หอสมุดคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. หอสมุดคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. หอสมุดกลาง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
5. หอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
6. หอสมุดวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยศิลปากร นครปฐม
7. หอสมุด A. U. A.
8. หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย
9. หอสมุดแห่งชาติ
10. แผนกวิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
11. หอสมุดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

อุปกรณ์

1. เอกสารเสริมประสบการณ์
2. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 1 ฉบับ
3. หนังสือและวารสาร 25 เล่ม
4. ข้อความจากหนังสือพิมพ์ ที่ทำกฤตภาค (Clipping) ไว้
5. รูปภาพ

แบบทดสอบ

แบบทดสอบนี้มีให้เลือกมากพอ เพื่อให้ครูเลือกใช้ตามความเหมาะสมกับเวลา และความมุ่งหมายของการสอบ

1. จงเลือกรูปภาพต่อไปนี้ภาพใดภาพหนึ่ง นำไปสังเกตอย่างละเอียดถี่ถ้วน แล้วบรรยายความรู้สึกจากการดูภาพนั้น โดยใช้คำสัญลักษณ์ให้เหมาะสม ในรูปของ ความเรียงที่สมบูรณ์ (ไม่จำกัดความยาว ตั้งชื่อเรื่องเอง)

(มือถือดอกกุหลาบ มือถือชอล์ค มือสวมแหวน หญิงสาว ดอกบัว ทิวทัศน์)

2. จงอ่านคำประพันธ์ต่อไปนี้ แล้วเรียบเรียงเสียใหม่ โดยต่อเติมเสริมแต่ง ให้เป็นความเรียงที่สมบูรณ์ แต่งรูปคำสัญลักษณ์เดิมไว้ (ตั้งชื่อเรื่องเอง)

"นกพิราบคาบดอกไม้อยู่ไกลมาก อาจไกลจากสันติชนบนโลกนี้
เราไม่ไค้กลิ่นของมันหรอกวันนี้ เพราะมันหนีไปไหนเราไม่รู้"

3. จงอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วแสดงความคิดเห็นสนับสนุนหรือโต้แย้ง โดยพยายามคงรูปสัญลักษณ์เดิมไว้ แล้วเรียบเรียงความคิดเห็นนั้นเป็นความเรียงที่สมบูรณ์ ไม่จำกัดความยาว (ตั้งชื่อเรื่องเอง)

"ในโลกที่กำลังยุ่งเหยิงด้วยธุรกิจและปัญหาต่าง ๆ หวาดผวาและหวั่นกลัวภัยจาก สงครามลัทธิอาชญากรรมอันจะกลายเป็น ยารักษาโรคประสาท ชนิดหนึ่งของมนุษย์ในปัจจุบัน"

4. ถ้าท่านดูภาพยนตร์และพบว่าฉากหนึ่ง มีชายหนุ่มและหญิงสาวนั่งคุยกันบนม้านหินริมสระน้ำ หญิงสาวแต่งตัวสวย ทักดอกมะลิ ฉากต่อมาชายหญิงคู่นั้นหายไป เหลือแต่ม้านั่งอันว่างเปล่า และมีดอกมะลิซึ่งหญิงสาวคนนั้นทัดดม ลอยคว้างอยู่กลางสระ ท่านคิดว่าภาพยนตร์เรื่องนี้ใช้อะไร เป็นสัญลักษณ์แทนอะไร จงนำเรื่องนี้มาเรียบเรียงเสียใหม่เป็นความเรียงที่สมบูรณ์ โดยคงรูปสัญลักษณ์เดิมไว้ แต่อาจใช้จินตนาการของท่านสร้างภาพให้ชัดเจนขึ้น โดยต่อเติมเสริมแต่งบางส่วนของความเหมาะสม และตั้งชื่อเรื่องเอง

5. จงสัมภาษณ์บุคคลที่ท่านสนใจ แล้วสรุปผลจากการสัมภาษณ์มาเขียนเป็น ความเรียงที่สมบูรณ์ โดยใช้คำสัญลักษณ์ที่เหมาะสม เนื้อหาที่สัมภาษณ์ควรประกอบด้วย ประวัติย่อ วัย การศึกษา ความสนใจ อาชีพ ปรัชญาชีวิต และอนาคต

6. จงบรรยายถึงปัญหาการใช้คำสัญลักษณ์ในการเขียนความเรียง ตามความรู้สึกและประสบการณ์ของท่าน ตามรูปแบบความเรียงที่สมบูรณ์ ไม่จำกัดความยาว (ตั้งชื่อ เรื่องเอง)

7. จงเขียนเรียงความเรื่อง "เวลา" โดยใช้คำสัญลักษณ์ช่วยสร้างภาพพจน์ ให้เห็นแนวคิดสำคัญเกี่ยวกับเวลาให้เด่นชัดเพียงแนวคิดเดียว เช่น "เวลามีค่าทุกนาที" อาจเปลี่ยนชื่อเรื่องเสียใหม่ในรูปคำสัญลักษณ์ก็ได้ ไม่จำกัดความยาว

8. จงเลือกเขียนเรียงความจากเรื่องต่อไปนี้เพียงเรื่องเดียว โดยใช้คำสัญลักษณ์ ให้เหมาะสม และเปลี่ยนชื่อเรื่องเป็นหัวข้อสัญลักษณ์ด้วย ไม่จำกัดความยาว

ครอบครัวของเรา
ความรักของข้าพเจ้า
ปรัชญาชีวิตของข้าพเจ้า
แม่
ข้าพเจ้าคือใคร

9. จงเขียนเรียงความตามความสนใจคนละ 1 เรื่อง ใช้คำสัญลักษณ์ให้ เหมาะสม ไม่จำกัดรูปแบบและความยาว (ตั้งชื่อเอง)

10. จงแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพสังคมปัจจุบันในประเด็นที่ท่านสนใจแล้ว เรียบเรียงเป็นความเรียงที่สมบูรณ์ โดยใช้คำสัญลักษณ์ให้เหมาะสม